

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Reform av kommunallagstiftningen

1996-97

nr 3

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en ny kommunallag som ersätter den gällande lagen. Den föreslagna nya lagen är mer flexibel än den gällande och uppbyggd med en klarare struktur. Ett av huvudsyftena med lagen är att öka den kommunala självbestämmanderätten och decentralisera beslutsfattandet.

Kommunmedlemmarnas inflytande över den kommunala verksamheten betonas. Bestämmelserna om kommunens ekonomi förnyas, bland annat genom att en möjlighet till nettobudgetering införs och att bokföringslagen skall tillämpas i kommunerna. Reglerna om kommunalförbunden förnyas och kommunerna åläggs en skyldighet att bilda ett kommunalförbund med namnet Ålands Kommunförbund kf., som bl.a. skall bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet, vara remissinstans och handha kommunala avtalsdelegationens ekonomi och förvaltning. Ett förfarande med rättelseyrkande införs före det egentliga kommunalbesväret.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1998. Landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen och landskapslagen om tjänstekollektivavtal föreslås upphävd respektive ändrad från och med den 1 januari 1998. Det föreslås vidare att en blankettlag om tillämpning av lagen om kommunindelning antas.

De avvikelser från gällande lag som är möjliga för frikommuner föreslås omfatta alla kommuner från och med den 1 januari 1998. I enlighet med detta föreslås en generalklausul i kommunallagen som ger landskapsstyrelsen en möjlighet att bevilja kommunerna rätt till avvikelse från lag i syfte att öka den kommunala självbestämmanderätten eller decentralisera beslutsfattandet. Dessutom föreslås byggnadslagen för landskapet Åland, landskapslagen om brand- och räddningsväsendet, landskapslagen om renhållning, landskapslagen om kommunalvägar samt landskapslagen om bostadsproduktion ändrade.

5/1/2

(

(

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN MOTIVERING	1
1. Nuläget	1
1.1. Lagstiftningsbehörigheten	1
1.2. Gällande lagstiftning	1
1.3. Frikommunsförsöket	1
1.4. Behov av ändring av gällande lagstiftning	2
2. De föreslagna ändringarna	3
2.1. Flexibilitet	3
2.2. Klar struktur	3
2.3. Kommunmedlemmarnas inflytande	3
2.4. Kommunens ekonomi	4
2.5. Kommunalt samarbete	4
2.5.1. Ny reglering av kommunalförbunden	4
2.5.2. Ålands Kommunförbund k.f.	5
3. Förslagets verkningar	6
3.1. Ekonomiska verkningar	6
3.2. Organisatoriska och administrativa verkningar	6
4. Ärendets beredning	6
DETALJMOTIVERING	7
1. Kommunallag för landskapet Åland	7
1 kap. Inledande bestämmelser	7
2 kap. Kommunens förvaltning	8
3 kap. Allmänna bestämmelser för de förtroendevalda	11
4 kap. Allmänna bestämmelser om de kommunala organen	13
5 kap. Kommunmedlemmarnas rätt till inflytande	15
6 kap. Fullmäktige	16
7 kap. Styrelsen	19
8 kap. Kommunens övriga förvaltningsorgan	21
9 kap. Personal	23
10 kap. Kommunens ekonomi	25
11 kap. Revision	30
12 kap. Samarbete mellan kommuner	31
13 kap. Ålands Kommunförbund	36
14 kap. Kommunala avtalsdelegationen	39
15 kap. Rättelseyrkande och sökande av ändring	40

<i>16 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser</i>	43
2. Landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning	44
2.1. Lagen om kommunindelning	44
2.2. Lagen om bestämmande av kommungränser inom Finlands territorialvatten	45
3. Lagändringar med anledning av att frikommunrättigheterna blir permanenta	45
4. Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet	46
LAGTEXT	48
1) <i>Kommunallag för landskapet Åland</i>	48
2) <i>Landskapslag om upphävande av landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen</i>	82
3) <i>Landskapslag om ändring av landskapslagen om tjänstekollektivavtal</i>	82
4) <i>Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning</i>	83
5) <i>Landskapslag om ändring av byggnadslagen för landskapet Åland</i>	84
6) <i>Landskapslag om ändring av landskapslagen om brand- och räddningsväsendet</i>	87
7) <i>Landskapslag om ändring av landskapslagen om renhållning</i>	87
8) <i>Landskapslag om ändring av landskapslagen om kommunalvägar</i>	88
9) <i>Landskapslag om ändring av landskapslagen om stöd för bostadsproduktion</i>	89
10) <i>Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om anställningstrygghet för kommunala tjänsteinnehavare</i>	89

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Lagstiftningsbehörigheten

Landskapet har enligt 18 § 4 p. självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller "kommunindelning, kommunala val, kommunernas förvaltning, kommunernas tjänsteinnehavare, tjänstekollektivavtal för kommunernas anställda samt disciplinär bestraffning av kommunernas tjänsteinnehavare". Enligt 18 § 5 p. har landskapet lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller "kommunerna tillkommande skatter".

1.2. Gällande lagstiftning

Landskapet tillämpar sedan år 1980 en gemensam kommunallag för hela landskapet. Före år 1980 tillämpades i landskommunerna landskapslagen om kommunalförvaltningen i landskommunerna i landskapet Åland och i Mariehamn landskapslagen om kommunalförvaltning i Mariehamns stad. Dessutom tillämpades en landskapslag om samarbete mellan kommuner.

Gällande kommunallag är indelad i tolv egentliga kapitel samt ett kapitel om ikraftträdande och övergångsbestämmelser. De två första innehåller inledande och allmänna bestämmelser varefter de tre följande kapitlen reglerar de kommunala förvaltningsorganens verksamhet. Det sjätte kapitlet innehåller bestämmelser om de anställda och kapitel sju och åtta reglerar den ekonomiska förvaltningen respektive revision. Kapitel nio innehåller bestämmelser om kommundelsförvaltning och kapitel tio om kommunalt samarbete. De två sista kapitlen reglerar ändringssökande respektive särskilda frågor.

Vid avtal och förhandlingar om tjänstevillkoren för kommunernas tjänstemän följs landskapslagen om tjänstekollektivavtal (22/78). Enligt tjänstekollektivavtalslagen är den kommunala avtalsdelegationen avtalspart för kommunernas del. Närmare bestämmelser om avtalsdelegationen finns i landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen (24/78).

1.3. Frikommunsförsöket

I landskapet pågår sedan år 1990 ett försök med frikommuner med stöd av landskapslagen om försök med frikommuner (44/90). Lagen skall tillämpas till utgången av år 1997. Frikommunslagen tillämpas på de kommuner och kommunalförbund som

meddelat att de önskar delta i frikommunsförsöket. Hittills har 7 kommuner och ett kommunalförbund anslutit sig till försöket, nämligen Geta, Finström, Föglö, Jomala, Kumlinge, Lemland, Mariehamn samt Ålands omsroegsförbund.

Syftet med lagen är att effektivera den kommunala förvaltningen, öka den kommunala självbestämmanderätten och decentralisera beslutsfattandet. I praktiken innebär frikommunsförsöket att kommunerna kan göra tre olika typer av avvikelser från kommunallagen och annan lagstiftning som berör kommunerna. För det första kan förvaltningskompetensen i olika frågor delegeras från landskapsmyndigheterna till kommunala organ. Delegering kan ske inom en rad uppräknade områden och så finns det en generalklausul som gör det möjligt för landskapsstyrelsen att på ansökan av en kommun besluta om delegering även i andra frågor. För det andra befrias frikommunerna från skyldigheten att underställa landskapsstyrelsen vissa beslut för godkännande. Även här räknas vissa områden upp varefter en generalklausul anger att landskapsstyrelsen kan bevilja dispens från underställningsskyldigheten även i andra frågor. Den tredje och sista formen av avvikelse är att kommunerna ges rätt att besluta om en reglering av vissa frågor som avviker från vad som bestäms i lag. Även här kan landskapsstyrelsen bevilja rätt till andra avvikelser än de som räknas upp i frikommunslagen.

Frikommunsförsöket har mottagits positivt i kommunerna, såväl bland beslutsfattarna som kommunmedlemmarna. Landskapsstyrelsen har i samband med utarbetandet av den nya kommunallagen utrett kommunernas inställning till ett permanent införande av frikommunsbestämmelserna i hela landskapet. Utgående från kommunernas synpunkter föreslår landskapsstyrelsen i framställningen ändringar av den lagstiftning som berörs.

1.4. Behov av ändring av gällande lagstiftning

Den gällande kommunallagen motsvarar inom flera områden inte de krav som ställs i dagens samhälle. De åländska kommunerna har vid ett flertal tillfällen påpekat att det finns ett behov av ändring av kommunallagen.

De ändringsbehov som påpekats är främst en ökad flexibilitet genom minskad detaljstyrning i lag, ökad självbestämmanderätt i kommunerna och ökade möjligheter att decentralisera beslutsfattandet inom kommunen. Bestämmelserna om kommunens ekonomiska förvaltning har kritiserats och önskemål har framställts om en möjlighet att tillämpa nettobudgeteringsprincipen. Beträffande det kommunala samarbetet har flera kommuner meddelat att de vill ha en samarbetsform som är flexiblare än dagens regler för kommunalförbund. Behovet av en stark centralorganisation för de åländska kommunerna, i stället för den kommunala samarbetsnämnden, har framförts från såväl kommunernas som landskapets sida.

2. De föreslagna ändringarna

2.1. Flexibilitet

Landskapsstyrelsen har i den föreslagna lagen strävat efter en minskad lagstyrning av den kommunala verksamheten och i stället försökt öka möjligheterna för kommunerna att organisera sin förvaltning på ett sätt som tar hänsyn till den enskilda kommunens storlek, resurser och behov. Landskapsstyrelsen anser att den kommunala självstyrelsen förutsätter att landskapets medverkan i den kommunala verksamheten är minimal och föreslår därför att underställningsförfarandet helt frångås i den nya kommunallagen. Ett decentraliserat beslutsfattande inom kommunen är till fördel för kommunmedlemmarna och kommunens möjligheter att delegera beslutsfattandet inom kommunen har därför ökats.

Vissa frågor måste fortsättningsvis vara reglerade i lag för att trygga demokratin och kommunmedlemmarnas rättssäkerhet. Inom vissa områden är en enhetlig praxis önskvärd, vilket förutsätter en lagreglering.

2.2. Klar struktur

Kommunallagen har en central roll i den kommunala verksamheten - för de förtroendevalda i kommunen, för de anställda i kommunen och för de enskilda kommunmedlemmarna. Vid beredningen av den ändrade kommunallagstiftningen var landskapsstyrelsens utgångspunkt till en början att behovet av ändrad reglering kunde tillgodoses genom en ändring av gällande lag. Under arbetets gång har landskapsstyrelsen dock konstaterat att de ändringar som är nödvändiga eller önskvärda är så omfattande att en ändring av den befintliga lagen skulle resultera i en svårhanterlig lag med stora skillnader mellan gammal och ny lagtext. Landskapsstyrelsen beslöt därför genomföra ändringarna i ett förslag till helt ny kommunallag.

Landskapsstyrelsen har strävat efter att ge den nya kommunallagen en klar struktur med få hänvisningar, med centrala bestämmelser som omfattar alla förtroendeorgan och alla förtroendevalda samlade i särskilda kapitel och med beskrivande rubriker för kapitel och paragrafer. Landskapsstyrelsen har strävat efter att använda ett enkelt och tydligt språk utan att ge avkall på den exakthet som krävs för att undvika tolkningssvårigheter.

2.3. Kommunmedlemmarnas inflytande

En ökad självbestämmanderätt för de enskilda kommunerna kräver att kommunmed-

lemmarnas möjligheter till inflytande och insyn i den kommunala verksamheten tryggas. Landskapsstyrelsen har därför utvidgat kommunmedlemmarnas rättigheter och betonat dem genom att lyfta fram dessa bestämmelser i ett skilt kapitel. Även en möjlighet för fullmäktige att ordna rådgivande kommunala folkomröstningar i samband med kommunalval införs.

2.4. Kommunens ekonomi

De föreslagna bestämmelserna om budgeten är mindre detaljerade än i gällande lag.

En möjlighet för kommunerna att tillämpa nettobudgeteringsprincipen föreslås införd. De åländska kommunernas budgeter föreslås följa samma strukturella principer som rikskommunernas budgeter för att underlätta statistik och jämförelser och ge kommunerna en möjlighet att anlita Finlands Kommunförbund i budgettekniska frågor.

Begreppen uttaxering per skattöre, kommunalskatt och antal skattören föreslås ersätta av begreppen kommunens inkomstskattesats, inkomstskatt till kommunen samt beskattningsbar inkomst vid kommunens inkomstbeskattning.

Eftersom tyngdpunkten i kommunens redovisning allt mer flyttas från en uppföljning av anslagen till en utvärdering av resultaten måste kommunens bokföring ske på ett sådant sätt att den information som behövs är lättillgänglig. Kommunerna bör ha klara och vedertagna regler att följa i budgeteringen och det är en fördel om kommunernas budgeter kan jämföras med budgeterna för andra samfund och sammanslutningar i samhället. Bland annat med anledning av detta föreslår landskapsstyrelsen att de åländska kommunerna skall sköta sin bokföring i enlighet med bokföringslagens bestämmelser.

För kommuner som har bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig föreslås en skyldighet att göra upp koncernbokslut.

Antalet revisorer i kommunen föreslås fortsättningsvis vara minst tre och nådot krav på särskild kompetens för revisorerna fastställs inte i lagen. Det lämnas således till kommunerna att se till att sådana revisorer väljs att en yrkeskunnig revision garanteras.

2.5. Kommunalt samarbete

2.5.1. Ny reglering av kommunalförbunden

I den Europeiska stadgan om lokal självstyrelse som är bindande för Åland och Finland sedan hösten 1991 betonas kommunernas rätt att samarbeta och fritt organisera sig. Landskapsstyrelsen anser att det för kommunerna i landskapet, bland annat på grund

av kommunernas ringa storlek och stora antal, är viktigt att utveckla och förstärka det kommunala samarbetet. Ett starkt kommunalt samarbete är också viktigt för att effektivisera kommunernas intressebevakning gentemot landskapet. Ett ökat samarbete är ekonomiskt för kommunerna och förbättrar möjligheterna att upprätthålla en hög nivå på den kommunala servicen. För att samarbete skall vara ett möjligt och attraktivt alternativ för kommunerna behövs flexibla samsarbetsformer vars organisation kan varieras beroende på samsarbetsområdet.

Kommunerna kan i dag samsarbeta i kommunalförbund. Kommunalförbunden har dock upplevts som tungrodda och samsarbetsformen har inte utnyttjats i någon större utsträckning. Landskapsstyrelsen föreslår därför att reglerna om kommunalförbund ersätts med en flexiblare reglering. Den nya regleringen påminner om de regler som gäller för rikets samkommuner. Samarbetet i kommunalförbund är tänkt att i högre utsträckning än i dag bygga på ett avtal mellan kommunerna, där många frågor som i dag är lagreglerade för kommunalförbunden fastställs.

2.5.2. Ålands Kommunförbund kf.

Alla åländska kommuner är i dag medlemmar i Finlands Kommunförbund, som bildades våren 1993 för den kommunala intressebevakningen i Finland. I och med att kommunförbundet inledde sin verksamhet avvecklades Finlands Svenska Kommunförbund och Finlands stadsförbund där de åländska kommunerna tidigare var medlemmar.

Åland har en gemensam plats i förbundsfullmäktige i Finlands Kommunförbund och en plats i den svenska delegationen. Genom Finlands Kommunförbund får de åländska kommunerna bland annat juridisk och ekonomisk rådgivning. Samtliga åländska kommuner köper i dag revisorstjänster av Finlands Kommunförbunds dotterbolag Oy Audiator Ab.

Inom landskapet samsarbetar de åländska kommunerna genom Kommunala samsarbetsnämnden och Ålands kommunala avtalsdelegation.

Landskapsstyrelsen anser att de åländska kommunerna behöver ett starkt samsarbetsorgan, bland annat för att sköta avtalsförhandlingar, för att verka som huvudremissinstans för landskapsstyrelsen i kommunala frågor och för att sköta vissa frågor som ankommer på kommunerna men som det inte är ändamålsenligt eller möjligt att varje kommun sköter enskilt. Landskapsstyrelsen anser att det kommunala samsarbetsorganet bör vara lagstadgat för att få tillräcklig tyngd bakom sig. Ett lagstadgat organ med vissa ramar för verksamheten garanterar även att kommunmedlemmarnas rättssäkerhet och möjligheter till medborgarinflytande tryggas. Med beaktande av det här föreslår landskapsstyrelsen att kommunerna skall bilda ett kommunalförbund med namnet Ålands Kommunförbund kf.

Kommunförbundets uppgifter föreslås bl.a. vara att bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet och att vara remissinstans. Kommunförbundet föreslås även fungera som avtalspart i kollektivavtalsförhandlingar genom att kommunala avtalsdelegationen intas som en enskild enhet inom förbundet och därför föreslås att landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen upphävs och landskapslagen om kollektivavtal ändras. Kommunförbundet föreslås vidare fungera som rådgivande organ inom juridik och ekonomi samt som samarbetsorgan vid externt kommunalt samarbete utanför Åland.

3. Förslagets verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Förslaget medför inga direkta ekonomiska verkningar för kommunerna. Syftet med lagen är att kommunerna skall kunna ha en smidigare förvaltning och att det kommunala samarbetet skall öka, vilket torde ha en positiv inverkan på kommunernas ekonomi.

Skyldigheten att bilda kommunalförbundet Ålands Kommunförbund är förknippad med kostnader. Eftersom kommunerna föreslås få en långtgående frihet beträffande organiseringen av kommunförbundets förvaltning är kostnaderna svåra att uppskatta i det här skedet.

Förslaget har inga ekonomiska verkningar för landskapet.

3.2. Organisatoriska och administrativa verkningar

Slopandet av underställningsskyldigheten påverkar administrationen av vissa frågor såväl hos landskapsstyrelsen som hos kommunerna. Lagen ökar kommunernas möjligheter att organisera förvaltningen i enlighet med kommunens resurser och behov.

4. Ärendets beredning

Landskapsstyrelsen tillsatte i september 1994 en kommitté för översyn av kommunallagen. Kommittén avgav den 13 mars 1995 sitt betänkande i form av ett förslag till ny kommunallag för landskapet Åland och vissa andra sammanhängande lagändringar.

Förslaget har varit på remiss till kommunerna, kommunalförbunden, Kommunala samarbetsnämnden, Kommunala avtalsdelegationen, Ålands förvaltningsdomstol och de lokala fackförbunden.

DETALJMOTIVERING

1. Kommunallag för landskapet Åland

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § *Kommunal självstyrelse.* Behörigheten i frågor som rör kommunindelning överfördes genom den nya självstyrelselagen från riket till landskapet. Landskapet tillämpar i dag med stöd av självstyrelselagens övergångsbestämmelser lagen om kommunindelning, i den form den hade då självstyrelselagen trädde i kraft.

I samband med det föreliggande lagförslaget föreslås att lagen om kommunindelning fortsättningsvis skall tillämpas i landskapet, men att detta skall ske med stöd av en blankettlag.

2 § *Kommunmedlemmar.* Fysiska personers hemort, och därmed hemkommun, bestäms enligt en ny lag om hemkommun. Enligt denna lag bestäms en persons hemort utgående från det faktiska boendet. Detta innebär till exempel att studieorten kan betraktas som hemkommun för studerande.

Regleringen av kommunmedlemskapet föreslås ändrad så, att utövande av näring eller yrke i kommunen inte längre skall medföra medlemskap i kommunen. Ändringen är förenlig med ändringen av beskattningsbestämmelserna så, att yrkes- och näringsutövare inte längre betalar kommunalskatt.

3 § *Kommunens uppgifter.* Kommunens verksamhet består dels av uppgifter som kommunerna påförts genom lag dels av uppgifter som kommunerna själva åtagit sig. Uttrycket "med stöd av självstyrelsen" är en generalklausul som ger den enskilda kommunen stor rörelsefrihet och möjlighet att åta sig uppgifter i enlighet med kommunens behov och resurser. En tolkningstvist om vilka uppgifter en kommun kan åta sig hänskjutas till Ålands förvaltningsdomstol för avgörande.

I enlighet med den kommunala självstyrelsen skall kommunernas uppgifter, skyldigheter och rättigheter fortsättningsvis inte kunna ändras på annat sätt än genom lag.

4 § *Förhållandet mellan landskapsstyrelsen och kommunerna.* Landskapsstyrelsen skall fortsättningsvis övervaka att den kommunala verksamheten sköts i enlighet med lag. För att garantera den kommunala självstyrelsen är det viktigt att kommunerna ges möjlighet att påverka då det gäller frågor som är av stor betydelse för den kommunala förvaltningen. Redan i dag ges kommunerna möjligheter att påverka och det existerar således redan ett samarbete mellan kommunerna och landskapet. Landskapsstyrelsen

föreslår nu att man skall ha möjlighet att genom landskapsförordning närmare reglera principerna för samarbetet mellan kommunerna och landskapet.

2 kap. Kommunens förvaltning

5 § *Organisering av förvaltningen.* Landskapsstyrelsen anser att kommunernas rätt att själva bestämma hur de skall organisera sin förvaltning skall ökas som ett led i den kommunala självstyrelsen och att lagregleringen av den kommunala organiseringen därför skall vara så knapp som möjligt. I enlighet med detta föreslås att bestämmelserna om ekonomi- och revisionsstadgan och arvodesstadgan slopas.

6 § *Kommunens organ.* Landskapsstyrelsen anser att en allmän medborgerlig plikt att åta sig förtroendeuppdrag är otidsenlig och att plikten inte gynnar ett effektivt arbete inom kommunen. Landskapsstyrelsen förelår därför att skyldigheten att åta sig kommunala förtroendeuppdrag slopas.

Av Mariehamns ställning som stad följer att Mariehamn kan använda förleden "stads-" på lämpligt sätt, i de sammanhang de övriga kommunerna använder förleden "kommun-".

7 § *Delegering av beslutanderätt.* Landskapsstyrelsen anser att en decentralisering av beslutsfattandet inom kommunen är till fördel för närdemokratin och för en smidig beslutsprocess. Landskapsstyrelsen föreslår att fullmäktige fortsättningsvis skall kunna delegera beslutanderätt och att fullmäktige skall ha en möjlighet att ge även andra kommunala myndigheter rätt att delegera beslutanderätt.

Rätten att delegera omfattar inte ärenden som en kommunal myndighet skall sköta enligt en uttrycklig bestämmelse i lag.

Med myndigheter avses kommunens olika organ samt de förtroendevalda och tjänstemän som genom delegering fått självständig behörighet.

8 § *Instruktioner.* Fullmäktige föreslås fortsättningsvis kunna anta instruktioner med bestämmelser om de kommunala organens verksamhet.

9 § *Förvaltningsstadga.* I enlighet med strävan att decentralisera den kommunala förvaltningen förelås att flera av de bestämmelser som främst rör befogenhetsfördelningen inom kommunen och kommunens interna förvaltnings- och beslutsförfarande skall ingå i en obligatorisk förvaltningsstadga. Sålunda kan kommunerna individuellt lösa frågorna på ett sätt som är mest ändamålsenligt för den enskilda kommunen.

Bestämmelser som behövs för att trygga demokratin, kommunmedlemmarnas rättssäkerhet och en enhetlig praxis i vissa frågor regleras fortsättningsvis på lagnivå.

Den föreslagna förteckningen över frågor som skall regleras i förvaltningsstadgan är inte uttömmande utan kommunerna kan reglera även andra frågor i stadgan.

1) Bestämmelser om fullmäktiges sammanträden ingår i 41 § för att trygga kommunmedlemmarnas rätt och möjlighet till inflytande och insyn i fullmäktiges beslutsfattande. Bestämmelser om övriga organs sammanträden, till exempel om tidpunkt och plats för sammanträden och om hur, när och till vem kallelse skall skickas föreslås däremot vara reglerat i stadgan.

2) Uppgifterna för de kommunala organens ordförande föreslås vara reglerade i förvaltningsstadgan istället för i lag. I 42 § finns dock en del bestämmelser om fullmäktiges ordförande. De uppgifter som är avsedda att regleras i förvaltningsstadgan är bland annat ordförandens uppgift att skicka ut kallelse, att ansvara för att bestämmelserna om beslutförhet följs och att leda sammanträdet.

3) Proceduren för inkallande av ersättare bör vara så smidig som möjligt. Dock skall en ersättare alltid beredas möjlighet att delta i sammanträdet om den ordinarie ledamoten inte kan närvara.

4) Om både ordföranden och vice ordföranden är förhindrade att delta i sammanträdet eller om de är jäviga i något ärende bör en tillfällig sammanträdesordförande väljas för sammanträdet eller ärendets behandling.

5) Rätten för andra än organets ledamöter att närvara och yttra sig vid sammanträdena föreslås vara reglerad i stadgan i stället för i lag såsom i dag. Särskilt bör frågan om styrelseledamöternas och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid de kommunala organens möten regleras. Regleringen kan också gälla en skyldighet för förtroendevalda eller anställda inom kommunen att närvara då en viss typ av ärenden behandlas i ett organ. Andra än ledamöterna i ett organ kan inte ges rätt att delta i organets beslutsfattande.

6) Förvaltningsstadgan skall innehålla bestämmelser om föredragning av ärenden. Bestämmelserna kan gälla föredragning vid ett organs sammanträde eller enskild föredragning om beslutanderätt har delegerats till en enskild förtroendevald eller tjänsteman. Den föredragande kan vara en kommunal tjänsteman eller ledamot i organet.

Ett organ kan ges rätt att själv bestämma vem som skall föredra ärenden, t.ex. om organets ordförande eller en kommunal tjänsteman skall vara föredragande. Fullmäktige kan även välja att reglera frågan i en instruktion i stället för att låta varje organ själv avgöra denna fråga.

7) Av 27 § framgår att de kommunala organen har en skyldighet att föra protokoll. Mer detaljerade bestämmelser om protokollet finns inte i lagtexten utan föreslås i stället ingå i förvaltningsstadgan. Här skall t.ex. ingå bestämmelser om protokollets utformning och innehåll, hur protokollet skall justeras samt hur långt på förhand kommunen skall anslå på anslagstavlan att protokollet kommer att framläggas.

8) I gällande lag finns bestämmelser om undertecknande av protokoll och kommunala organs expeditioner. Bestämmelser om detta föreslås i stället ingå i förvaltningsstadgan. Även bestämmelser om undertecknande av andra kommunala handlingar så som avtal och förbindelser bör finnas i förvaltningsstadgan.

9) Grunderna för lösen för handlingar bör regleras i förvaltningsstadgan.

10) Kommunen har enligt 32 § en informationsskyldighet gentemot kommuninvånarna. Närmare bestämmelser om hur denna skyldighet skall förverkligas skall finnas i förvaltningsstadgan.

11) Enligt 56 § kan styrelsen och nämnder överta ärenden från en underlydande myndighet då dessa slutbehandlats i det underlydande organet. Detta kan ske i ärenden som den överordnade myndigheten har delegerat till den underlydande myndigheten. I förvaltningsstadgan skall det finnas regler om förfarandet vid övertagande av ärenden.

12, 13) I dag kan kommunen anta en ekonomi- och revisionsstadga där man närmare reglerar den ekonomiska förvaltningen. Här ingår bestämmelser om t.ex intern övervakning, budget, finansiell förvaltning, räkenskapsväsende, kontosystem, bokslut och årsberättelse.

Enligt landskapsstyrelsens förslag skall kommunerna vara skyldiga att reglera den ekonomiska förvaltningen och revisionen. Dessa regler kan ingå i förvaltningsstadgan, men kommunen kan om man vill även fortsättningsvis ha en skild ekonomi- och revisionsstadga.

10 § Tjänstestadga. Tjänstestadgan föreslås fortsättningsvis vara obligatorisk. Då regleringen av frågor alltmer överförs på kommunerna ökar tjänstestadgans betydelse. Vissa frågor föreslås uppräknade i lagen för att garantera att dessa frågor inte blir oreglerade i kommunerna. Dessutom föreslår landskapsstyrelsen att en blankettlag om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet antas. Detta innebär bl.a. att vissa frågor som tidigare reglerats i tjänstestadgan i stället kommer att regleras i lag.

11 § Ordningsstadga. De särskilda bestämmelserna om möjligheten att ha en hamnordning föreslås slopade. Däremot föreslås bestämmelsen om en ordningsstadga kvarstå, för att ge kommunen en möjlighet att anta ordningsföreskrifter som kompletterar den allmänna lagstiftningen om ordning och säkerhet. För överträdelse av ordningsstadgan kan utsättas bötesstraff, vilket innebär att det allmänna dagsbotssystemet tillämpas. Landskapsstyrelsen föreslår att ordningsstadgan inte längre skall fastställas av landskapsstyrelsen utan att kommunerna i stället skall vara skyldiga att inhämta landskapsstyrelsens utlåtande över en ny eller ändrad ordningsstadga.

12 § Kommunala tillkännagivanden. Enligt lagen om offentliga kungörelser (FFS 34/25) skall kommunen ha en anslagstavla för offentliga kungörelser. Kommunens offentliga

tillkännagivanden skall därför alltid anslås på kommunens anslagstavla. Kommunens anslagstavla skall självfallet vara placerad så, att allmänheten har fri tillgång till den under tjänstetid.

13 § Kommunala avgifter. Fullmäktige skall fastställa allmänna grunder för de kommunala avgifterna och för när kommunen kan avstå från att bära upp en avgift. Enskilda avgifter kan sedan fastställas på en lägre nivå om fullmäktige delegerar den rättigheten till ett underlydande organ.

14 § Rätt till avvikelse från lag. Landskapsstyrelsen föreslår att de generella möjligheter landskapsstyrelsen har i dag att med stöd av frikommunlagen att ge en kommun rätt att i vissa frågor ha en reglering som avviker från bestämmelser i lag eller förordning, skall gälla alla kommuner. Även de uttryckliga bestämmelserna om avvikande reglering föreslås i framställningen bli tillämpliga på samtliga kommuner genom ändring av den speciallagstiftning som berörs.

3 kap. Allmänna bestämmelser om de förtroendevalda

Alla allmänna bestämmelser som rör de förtroendevalda föreslås sammanförda i ett kapitel i syfte att göra regelverket klarare och undvika en mängd paragrafhänvisningar i lagen.

15 § Skötseln av förtroendeuppdrag. Utgångspunkten är att en förtroendevald innehar sitt uppdrag för den tid personen i fråga har valts. Dock skall den förtroendevalda handha sitt uppdrag till dess att en ny förtroendevald har utsetts. Denna situation kan uppkomma vid nyval eller då ett förtroendeuppdrag blir ledigt under pågående mandattid, t.ex. på grund av förlust av valbarhet eller dödsfall.

I 2 mom. finns bestämmelser om skötseln av ett förtroendeuppdrag då valet av förtroendevald överklagas, en förtroendevald befrias eller avskedas från uppdraget eller då styrelsen med stöd av 47 § har vägrat verkställa fullmäktiges valbeslut.

16 § Förlust av valbarhet. Bestämmelserna om följderna av att en förtroendevald förlorar sin valbarhet under mandatperioden föreslås förenhetligade för alla förtroendevalda.

17 § Avsked och befrielse från förtroendeuppdrag. I enlighet med förslaget att det inte längre skall vara en medborgerlig skyldighet att åta sig kommunala förtroendeuppdrag, föreslås att en ledamot skall beviljas avsked från sitt förtroendeuppdrag om han har ett

giltigt skäl. Frågan om vad som är ett giltigt skäl avgörs av det organ som utser den förtroendevalde, vanligtvis fullmäktige. Den som valts till ledamot i landskapsstyrelsen föreslås fortsättningsvis alltid ha rätt att bli tillfälligt befriad från sitt kommunala förtroendeuppdrag under den tid uppdraget i landskapsstyrelsen varar.

18 § Felaktigt förfarande i förtroendeuppdrag. Bestämmelserna om följderna av en förtroendevalds felaktiga förfarande i sitt tjänsteuppdrag föreslås omfatta alla förtroendevalda. De förtroendevalda står under straffrättsligt tjänsteansvar då de utövar sitt uppdrag och strafflagens 40 kapitel skall tillämpas vid ett felaktigt förfarande. Om det finns sannolika grunder att misstänka ett felaktigt förfarande skall styrelsen bereda den förtroendevalda tillfälle att ge en förklaring. Om styrelsen därefter bedömer att det inte krävs fortsatta åtgärder lämnas ärendet därhän. I annat fall skall styrelsen överväga om ärendet skall anmälas till fullmäktige. Om styrelsen anser att frågan är om ett uppenbart tjänstebrott föreslås styrelsen vara skyldig att göra en brottsanmälan.

Under den tid styrelsen undersöker ett misstänkt tjänstebrott eller rättegång pågår kan fullmäktige avstänga den förtroendevalde från dennas uppdrag. Avstängningen från uppdraget kan gälla endast en del av den förtroendevaldes uppgifter.

19 § Brottsligt förfarande utanför förtroendeuppdrag. Under den tid rättegång pågår med anledning av ett misstänkt brott utanför tjänsten, föreslås fullmäktige ha rätt att tillfälligt avstänga den förtroendevalda från uppdraget.

En förtroendevald föreslås i vissa fall kunna bli skild från sitt uppdrag om han döms till fängelse efter valet. Typen av brott som kan föranleda ett skiljande från uppdraget specificeras inte utan fullmäktige skall i varje enskilt fall bedöma om själva brottet eller sättet brottet begåtts på visar att den förtroendevalda inte är lämpad att fortsätta sköta sitt uppdrag. Både ett ovillkorligt och ett villkorligt fängelsestraff kan föranleda ett skiljande från uppdraget.

20 § Rätt till upplysningar. De förtroendevalda föreslås fortsättningsvis alltid ha rätt att få de uppgifter de behöver för att sköta sitt uppdrag och delta i beslutsfattandet. En fullmäktigeledamots och en styrelseledamots uppdrag kan anses beröra all verksamhet i kommunen, vilket ger dessa större rätt att få uppgifter än andra förtroendevalda. Utgångspunkten vid bedömningen är att den förtroendevalda själv avgör vilka uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av uppdraget.

21 § Arvoden och ersättningar. De förtroendevalda skall ha rätt att få ersättning för sitt uppdrag. Förutom ett sammanträdesarvode, skall ersättning betalas för förlorad inkomst eller särskilda utgifter med anledning av uppdraget samt för resekostnader. I vissa fall kan en förtroendevald även ha rätt till dagtraktamente.

Fullmäktige skall slå fast grunderna för arvoden och ersättningarna. Detta innebär att fullmäktige bestämmer enligt vilka regler arvoden och ersättningar betalas ut till de förtroendevalda.

4 kap. Allmänna bestämmelser om de kommunala organen

Alla allmänna bestämmelser som rör de kommunala organen föreslås vara sammanförda i ett kapitel i syfte att göra regelverket klarare och undvika en mängd paragrafhänvisningar i lagen.

22 § Beslutförhet. Villkoret för att fullmäktige skall vara beslutfört föreslås fortsättningsvis vara att två tredjedelar av ledamöterna är närvarande. För de övriga organen föreslås kravet vara att hälften av ledamöterna är närvarande.

23 § Behandling av ärenden. Bestämmelserna om hur ärenden skall handläggas i de kommunala organen föreslås vara tydligare och mindre detaljerade än i dag. Varje ärende skall föredras varefter ledamöterna skall ha en möjlighet att diskutera ärendet. Om en ledamot yrkar på återremittering eller bordläggning skall denna fråga avgöras genast då diskussionen avslutats. Beslut om återremittering och bordläggning av ett ärende rörande val eller ett ärende som redan varit bordlagt skall fattas med enkel majoritet. För övriga fall av bordläggning räcker det om beslutet biträds av en tredjedel av ledamöterna.

Om organet är enigt eller om ett motförslag som har lagts fram inte fått något understöd skall ordföranden förklara ärendet slutbehandlat och vid behov konstatera vilket beslutet är. Vid oenighet skall ärendet avgöras genom en omröstning som förrättas i enlighet med 25 §.

24 § Omröstning. De föreslagna bestämmelserna om omröstning motsvarar bestämmelserna i gällande lag.

25 § Val. De föreslagna bestämmelserna om val motsvarar bestämmelserna i gällande lag. En centralnämnd handhar själva valförberedelserna under fullmäktiges mandatperiod. Förrättandet av proportionella val sker enligt 60-64 §§ landskapslagen om landstings och kommunalval.

26 § Sammanträdes offentlighet. Huvudregeln är att fullmäktiges sammanträden är offentliga och de övriga organens sammanträden är slutna. De övriga organen kan dock

besluta att deras sammanträden skall vara öppna. Detta kan vara lämpligt t.ex. om man vet att en fråga som skall behandlas är av intresse för allmänheten.

Allmänheten bör ges möjlighet att följa fullmäktiges sammanträden. I undantagsfall kan ordföranden begränsa tillträdet till ett offentligt sammanträde t.ex. om alla intreserade av utrymmesskäl inte får plats i sammanträdesrummet. Fullmäktige kan även om särskilda skäl föreligger besluta att behandlingen av ett ärende skall vara sluten. Som särskilda skäl kan anses t.ex. tryggheten av kommunens intressen vid upphandling eller ett företagsköp.

Bestämmelser om rätt för andra än organets medlemmar, t.ex. andra förtroendevalda eller kommunala tjänstemän, att närvara vid sammanträden som inte är offentliga föreslås ingå i förvaltningsstadgan. De diskussioner som förts vid sammanträden som inte är offentliga är hemliga och upplysningar får således inte lämnas till utomstående utan organets tillåtelse. Bestämmelser om ordningen vid sammanträden föreslås ingå i arbetsordningen i stället för i lag.

27 § Protokoll. Landskapsstyrelsen föreslår att det i lagen endast fastställs en skyldighet för alla kommunala myndigheter att föra protokoll vid sammanträdena. Detaljerade bestämmelser om protokollen föreslås i enlighet med 9 § 2 mom. 7 p. ingå i förvaltningsstadgan. Enskilda förtroendevalda och tjänstemän föreslås inte vara tvugna att protokollföra sina beslut om en sådan dokumentation av besluten bedöms vara onödig.

Av 27 § 2 mom. framgår att fullmäktiges, styrelsens och nämndernas protokoll måste hållas offentligt framlagda samt att kommunen på förhand måste meddela att protokollet kommer att framläggas. Detta meddelande skall i enlighet med 12 § sättas upp på kommunens anslagstavla. Bestämmelser om när meddelandet skall anslås på anslagstavlan skall finnas i förvaltningsstadgan (9 § 2 mom. 7 p.). I praktiken har det ansetts tillräckligt att kommunen meddelar på anslagstavlan en dag på förhand att protokollet kommer att framläggas. Varje organ bestämmer själv var protokollet skall hållas framlagt. Framläggande av protokollet är närmast av processuell betydelse, eftersom besvärstiden och tiden för framställande av rättelseyrkande börjar löpa då protokollet lagts fram.

28 § Reservation. De föreslagna bestämmelserna om möjligheten att reservera sig mot ett beslut motsvarar i stort bestämmelserna i gällande lag. Den ledamot som deltagit i ärendets behandling kan reservera sig om han under ärendets handläggning klart uttryckt att han är av en annan åsikt beträffande beslutet. En reservation skall göras genast då beslutet har fattats. Ända tills protokollet har justerats kan den som reserverat sig foga en skriftlig motivering till reservationen.

Den som reserverat sig mot ett beslut är inte juridiskt ansvarig för beslutet. Detsamma gäller den som enligt protokollet inte har röstat för det vinnande förslaget. En

ledamot är tvungen att reservera sig för att inte bli bunden av beslutet dels vid slutna omröstningar dels då ledamoten framställt ett motförslag som inte vunnit understöd, eftersom en avvikande åsikt i dessa två fall inte annars kommer att framgå.

5 kap. Kommunmedlemmarnas rätt till inflytande.

29 § Rösträtt. Bestämmelserna följer de regler som gäller inom EU om rösträtt i kommunalval för EU-medborgare. Dessa regler finns i rådets direktiv 94/80/EEC om närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid kommunala val. Artikel 4 i direktivet möjliggör att man ställer ett krav på viss tids bosättning för att få rösta och kandidera i kommunalval.

Landskapsstyrelsen anser vidare att det inte finns någon orsak att ha avvikande regler för medborgare från länder som inte är medlemmar i EU. Rösträtt har därför alla medborgare över 18 år som haft en åländsk kommun som hemkommun under de senaste tre åren före valåret.

30 § Möjligheter att delta och påverka. Landskapsstyrelsen föreslår att kommunmedlemmarnas möjligheter att delta i och påverka kommunens verksamhet, utöver rätten att välja fullmäktige, förbättras. Syftet är att förbättra den direkta demokratin.

Kommunen kan t.ex. ordna diskussionsmöten samt på annat sätt informera om kommunens angelägenheter. Mer ingående bestämmelser om kommunens informationsskyldigheter finns i 32 §.

Kommunen kan också hjälpa kommuninvånare som tar egna initiativ. Hjälpen kan bestå av t.ex. information om hur man sköter, bereder och planerar ett ärende.

31 § Initiativrätt. Möjligheten för kommunmedlemmarna att komma med initiativ som rör kommunens förvaltning föreslås kvarstå. Initiativrätten är inte beroende av hur kommunen har organiserat förvaltningen. Ett initiativ kan således gälla även t.ex. ett ärende som handhas av ett kommunalt bolag. Kommunen föreslås ha en skyldighet att inom skälig tid informera initiativtagarna om de åtgärder som vidtagits med anledning av initiativen. Fullmäktige skall minst en gång per år underrättas om de initiativ som kommunmedlemmarna har kommit med i frågor som fullmäktige fattar beslut om. Fullmäktige skall även informeras om vilka åtgärder styrelsen vidtagit med anledning av initiativen.

32 § Information. Kommunens skyldighet att informera kommunmedlemmarna om aktuella frågor i kommunen föreslås utvidgad. Kommunen skall fortsättningsvis ha en skyldighet att informera om anhängiga ärenden och om hur dessa behandlats. Man skall även informera om hur ärendena avgjorts samt vilka effekter besluten väntas få. Vidare

införs en skyldighet att informera kommunmedlemmarna om hur de skall gå tillväga då de framför åsikter och frågor till beredare och beslutsfattare.

Kommunen föreslås även vara skyldig att informera kommunmedlemmarna då kommunens uppgifter sköts av någon annan än kommunen, till exempel vid en privatisering en kommunal verksamhet.

33 § Kommunal folkomröstning. Landskapsstyrelsen föreslår att det införs en möjlighet för fullmäktige att i samband med kommunalval ordna en rådgivande folkomröstning. Rätten att besluta om ordnande av folkomröstning tillkommer fullmäktige. Folkomröstning kan ordnas i en fråga som det ankommer på kommunen att avgöra. Folkomröstning kan även ordnas i sådana ärenden där kommunen endast skall avge sitt utlåtande.

Ändring i fullmäktiges beslut om att ordna folkomröstning får inte sökas genom besvär. Bestämmelser om detta finns i 113 §.

En folkomröstning är endast rådgivande. Dock kan fullmäktige i samband med att man beslutar att ordna folkomröstning meddela att man kommer att följa resultatet av omröstningen. För förfarandet vid kommunala folkomröstningar gäller bestämmelserna i landskapslagen om landstingsval och kommunalval i tillämpliga delar.

34 § Initiativ till folkomröstning. Minst fem procent av de röstberättigade kommuninvånarna föreslås ha rätt att ta initiativ till folkomröstning. Fullmäktige skall utan dröjsmål avgöra om en folkomröstning enligt initiativet skall ordnas.

6 kap. Fullmäktige

35 § Valbarhet till fullmäktige. Det allmänna valbarhetskravet för en förtroendepost i hemkommunen är rösträtt i kommunalval. Villkoren för kommunal rösträtt fastställs i landskapslagen om lagtingsval och kommunalval och föreslås i förtydligande syfte ingå i 27 §. Hindret för landshövdingen att vara valbar till fullmäktige föreslås slopat. I enlighet med att Ålands förvaltningsdomstol övertagit länsrättens uppgifter i kommunala frågor föreslås att förbudet för ledamöterna i länsrätten att sitta i fullmäktige ersätts med en motsvarande begränsning för ledamöterna i den nya förvaltningsdomstolen.

Tjänstemän som innehar en ledande ställning inom kommunen såsom t.ex. kommundirektören, kommunsekreteraren eller en chef för en nämnds ansvarsområde föreslås inte heller vara valbara till fullmäktige.

36 § Val av ledamöter. De föreslagna bestämmelserna om kommunalval motsvarar bestämmelserna i gällande lag.

37 § Antal ledamöter. Antalet ledamöter i fullmäktige föreslås fortsättningsvis vara fastställt i lag. Däremot föreslås att kommunerna alltid skall ha rätt att besluta att antalet ledamöter skall vara högre eller lägre än det antal lagen anger, dock minst nio. Kommunens beslut om antal ledamöter skall inte underställas landskapsstyrelsen, men landskapsstyrelsen skall underrättas om beslutet.

38 § Ersättare. De föreslagna bestämmelserna om ersättare motsvarar bestämmelserna i gällande lag. Regleringen av när och hur ersättare inkallas föreslås ingå i förvaltningsstadgan eller arbetsordningen.

39 § Val av presidium. Fullmäktiges presidium väljs enligt gällande lag för ett år i sänder. Huvudregeln föreslås fortfarande vara att fullmäktiges presidium utses för ett år åt gången. Fullmäktige föreslås dock ha rätt att besluta om en längre tid.

Hela presidiet väljs vid samma valförrättning. Valet kan ske som proportionellt val i enlighet med bestämmelserna i 25 §.

Den ledamot som suttit den längsta tiden i fullmäktige i kommunen skall leda fullmäktige innan presidiet valts, i stället för såsom enligt gällande lag den ledamot som är äldst till åren. Om flera ledamöter har samma fullmäktigeerfarenhet föreslås att den äldsta av dessa ledamöter för ordet.

40 § Arbetsordning. Arbetsordningen föreslås bli obligatorisk och vissa frågor som skall regleras i den föreslås uppräknade i lagen för att garantera att frågorna inte blir oreglerade av kommunen.

41 § Sammanträden. Bestämmelserna överensstämmer med bestämmelserna i gällande lag. Fullmäktige skall sammanträda vid de tidpunkter som fullmäktige bestämt. Fullmäktiges ordförande kan sammankalla fullmäktige om han anser att det behövs för handläggningen av ett ärende. Även kommunstyrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktiges ledamöter har rätt kräva att fullmäktige sammankallas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

I övrigt föreslås att frågan om tillfälligt ordförandeskap skall regleras av kommunerna själva i förvaltningsstadgan istället för i lag som i dag.

42 § Kallelse. För att trygga kommunmedlemmarnas möjligheter att ha inflytande på det kommunala beslutsfattandet föreslås att bestämmelser om när och hur kallelse till fullmäktiges möten skall ske fortsättningsvis skall ingå i lagen. Minimitiden för kallelse till fullmäktige föreslås vara sju dagar. Kommunen kan dock i förvaltningsstadgan besluta om en kortare kallelsetid.

I kallelsen skall meddelas vilka ärenden som kommer att behandlas. Av kallelsen skall naturligtvis även tid och plats för sammanträdet framgå. Sammanträdet bör hållas på en sådan plats att kommuninvånarna har möjlighet att utan stora svårigheter ta sig till sammanträdesplatsen. Detaljerade bestämmelser om kallelsen skall tas in i förvaltningsstadgan.

43 § Jäv. Avsikten med jävsbestämmelser är att trygga opartiskhet i handläggningen och beslutsfattandet av ett ärende. Med jäv avses att en person har ett sådant förhållande till saken eller parterna att personens opartiskhet vid handläggningen av ärendet kan äventyras. Jävsbegreppet skall skiljas från begreppet hinder, vilket innebär ett faktiskt hinder att handha förtroendeuppdraget.

Den grupp personer med anknytning till ledamoten, som kan förorsaka en jävssituation föreslås kvarstå oförändrad jämfört med i dag. Jävsgrunderna för en fullmäktigeledamot föreslås fortsättningsvis vara mildare än för andra förtroendevalda.

En fullmäktigeledamot får varken delta i handläggningen eller beslutsfattandet av ett ärende i vilket ledamoten är jävig. Ledamoten får således inte delta i diskussionen om saken och räknas inte heller som närvarande i de ärenden han är jävig. Eftersom fullmäktiges sammanträden är offentliga har ledamoten dock rätt att närvara vid sammanträdet trots jäv.

Om en fullmäktigeledamot deltar vid handläggningen i ett annat organ tillämpas på honom de jävsregler som gäller för organet i fråga.

Det ankommer i första hand på ledamoten själv att meddela, bedöma och avgöra om han är jävig. Ledamoten bör om han är osäker på om han är jävig eller inte meddela detta. I osäkra fall är det bättre att den eventuellt jävige ledamoten inte deltar i ärendets handläggning. Vid mötet skall fullmäktige eller fullmäktiges ordförande om denna uppgift i förvaltningsstadgan delegerats till ordföranden, besluta om jäv föreligger.

44 § Förutsättningar för behandling av ärenden. De föreslagna bestämmelserna motsvarar de bestämmelser som ingår i gällande lag. Huvudregeln är att ett ärende skall vara nämnt i kallelsen och skall ha beretts av styrelsen. Ett ärende kan tas upp även om det inte nämnts i kallelsen, t.ex. i brådsakande fall. Beslut att handlägga ett sådant ärende fattas med enkel majoritet. Även ett ärende som inte har beretts av styrelsen eller av något annat beredningsorgan kan tas upp. Dock krävs det i detta fall att fullmäktige enhälligt beslutar att handlägga ärendet.

45 § Utskott. Fullmäktige föreslås såsom enligt gällande lag kunna tillsätta utskott för beredning av ärenden och granskning av förvaltningen. Dessutom föreslås att utskott skall kunna tillsättas för att avge utlåtanden. Ett utskott är främst avsett att behandla

ärenden av tillfällig natur. Ett utskott kan t.ex. tillsättas för att behandla frågan om uppsägning av kommundirektören.

46 § Motion. De föreslagna bestämmelserna om fullmäktigeledamöternas rätt att väcka motion överensstämmer med bestämmelserna i gällande lag. Förfarandet vid behandlingen av motioner skall regleras i arbetsordningen.

47 § Tillsyn över lagligheten i fullmäktiges beslut. I gällande lag finns ingen uttrycklig bestämmelse om att styrelsen skall övervaka lagligheten i fullmäktiges beslut. Landskapsstyrelsen anser dock att laglighetsövervakningen är en så viktig del av styrelsens arbete som verkställande organ att en bestämmelse om övervakningsskyldigheten bör ingå i lagen. Tillsynen över lagligheten avser samma omständigheter som kan utgöra grund för kommunalbesvär enligt 112 §. Om styrelsen konstaterar att fullmäktige fattat ett lagstridigt beslut, överskridit sina befogenheter eller att beslut fattat i oriktig ordning, till exempel så att en jävig ledamot deltagit i beslutsfattandet eller att fullmäktige inte varit lagligen sammankallat eller beslutfört, skall styrelsen genast lägga fram ärendet för ny behandling i fullmäktige. Om fullmäktige inte är enig med styrelsen om att det finns hinder för verkställandet av beslutet skall saken slutligt avgöras av förvaltningsdomstolen.

7 kap. Styrelsen

48 § Valbarhet till styrelsen. Det allmänna valbarhetskravet för en förtroendepost i hemkommunen är rösträtt i kommunalval. De föreslagna bestämmelserna om valbarhet till styrelsen innebär en utvidgning av antalet icke valbara personer jämfört med bestämmelserna i gällande lag. Den ledande tjänstemannen inom kommunens förvaltning skall liksom enligt gällande rätt inte vara valbar till styrelsen. Gällande begränsningar för ledamöterna i landskapsstyrelsen att delta i kommunalpolitiken föreslås bibehållna då det gäller valbarhet till styrelsen.

Syftet med bestämmelsen i 4 mom. är att undvika problem i samband med nyval då en ledamot av den sittande styrelsen blir invald i det nya fullmäktige.

Vidare ges fullmäktige möjlighet att i sin arbetsordning bestämma att en ledamot kan sitta både i fullmäktige och styrelsen. Syftet med denna reglering är att ge fullmäktige en möjlighet att göra undantag från huvdregeln om det t. ex. av praktiska skäl är lämpligt att samma person sitter i de båda organen.

49 § Tillsättande av styrelse. Fullmäktige tillsätter styrelsen. Detta skall ske inom januari månad. I dag kan en kommun ha färre än fem ledamöter om landskapsstyrelsen medger det, men detta skall i fortsättningen inte vara möjligt. En kommun skall i fortsättningen

ha minst fem styrelseledamöter. Detta minimiantal kan anses motiverat av demokratiska skäl.

Ledamöterna och ersättarna utses liksom i dag för två år åt gången. Styrelsens presidium skall utses vid samma valförrättning.

50 § Uppgifter. Styrelsens uppgifter föreslås i huvudsak vara desamma som enligt gällande lag. Styrelsen ansvarar för kommunens förvaltning, vilket innebär att styrelsen ansvarar för koordineringen av den förvaltning som lyder under styrelsen. Styrelsen ansvarar även för kommunens ekonomi, vilket innebär att man ansvarar för räkenskapsväsende, penningtransaktioner och övrig hushållning.

Styrelsens allmänna uppgifter är att bevaka kommunens intressen, företräda kommunen och föra kommunens talan om fullmäktige inte beslutar annorlunda i en instruktion. Till styrelsens allmänna uppgifter hör också att för kommunens räkning ingå avtal och företa andra rättshandlingar inom de gränser som fullmäktige uppställt.

Styrelsen skall vidare bereda de ärenden som behandlas av fullmäktige och verkställa fullmäktiges beslut. I 47 § finns bestämmelser om att styrelsen på laglighetsgrund kan vägra verkställa fullmäktiges beslut.

Såsom enligt gällande lag skall kommundirektören eller styrelseordföranden kunna sköta ärenden på kommunens vägnar om hela styrelsens medverkan inte är ändamålsenlig eller möjlig. Landskapsstyrelsen anser dock att denna möjlighet samt befogenhetsfördelningen mellan styrelseordföranden och kommundirektören och befogenheter för andra att vidta åtgärder på styrelsens vägnar är interna kommunala frågor som kommunerna skall reglera själva.

I förvaltningsstadgan skall styrelseledamöternas rätt att närvara och yttra sig vid andra organs sammanträden regleras. Enligt 56 § kan styrelsen och nämnder överta handläggningen av ett ärende som delegerats till en underlydande myndighet.

51 § Jäv. Jävsreglerna för styrelseledamöter motsvarar i stort gällande bestämmelser. En styrelseledamot som är jävig i ett ärende får inte delta i behandlingen och inte heller närvara vid sammanträdet eftersom styrelsens sammanträden som huvudregel inte är offentliga. Om kommunen beslutat att även andra än styrelsens ledamöter har en skyldighet eller rätt att delta i styrelsens sammanträden, till exempel fullmäktiges ordförande och kommundirektören, omfattar jävsbestämmelserna även dessa personer som således vid jäv inte har rätt att närvara vid sammanträdet.

Landskapsstyrelsen anser att styrelsens ställning som verkställande organ motiverar strängare jävsbestämmelser för styrelsen än för fullmäktige. För att förhindra att en oskälig situation uppkommer då en ledamot formellt är jävig men ledamoten inte i praktiken ställs inför en valsituation, föreslås att man, såsom enligt gällande lag, skall kunna bortse från jäv i en situation då opartiskheten uppenbart saknar betydelse.

Den som är jävig har en skyldighet att själv anmäla detta. Styrelsen eller styrelsens ordförande om uppgiften delegerats till honom, beslutar sedan om jäv föreligger.

8 kap. Kommunens övriga förvaltningsorgan

52 § Nämnder. Nämndernas uppgifter är att sköta kommunala uppgifter av bestående natur, t.ex. inom utbildning, byggande och miljö.

Fullmäktige tillsätter de nämnder som enligt lag skall finnas och även andra nämnder om det anses behövt. Enligt gällande lag tillsätts nämnder för fullmäktiges mandattid. Huvudregeln föreslås fortfarande vara att nämnder tillsätts för fullmäktiges mandattid, men samtidigt ges fullmäktige möjlighet att tillsätta nämnder även för kortare tid. Fullmäktige utser även ett presidium bestående av en ordförande och en vice ordförande om det inte finns bestämmelser i speciallag om hur nämndens presidium skall utses.

53 § Direktioner. Fullmäktige föreslås kunna tillsätta direktioner för att leda en kommunal inrättning, t.ex. en skola, ett daghem eller ett ålderdomshem. En direktion kan även tillsättas för att leda ett kommunalt affärsverk, t.ex. ett vatten- och avloppsverk. En direktion kan också ha hand om särskilda kommunala uppgifter, t.ex. ansvara för ett museums verksamhet.

Ett kommunalt affärsverk är ett kommunalt organ som producerar varor eller tjänster efter affärsmässiga principer, d v s verksamheten bedrivs med resultatansvar och är avsedd att vara lönsam. Affärsverk är inte självständiga juridiska personer, men har större frihet i ekonomiska frågor än andra kommunala organ.

Ett av syftena med direktionerna är att öka medborgar- och brukarinflytandet på kommunens verksamhet. Detta kan ske genom att olika intressegrupper som särskilt berörs av verksamheten erbjuds en möjlighet att utse representanter i direktionen. I en direktion har man även möjlighet att tillgodose behovet av personer med sakkunskap.

Fullmäktige bestämmer direktionens mandattid, men huvudregeln är att direktionen tillsätts för fullmäktiges mandattid. Fullmäktige väljer även direktionens presidium.

54 § Kommittéer. Endast styrelsen kan tillsätta kommittéer, eftersom det är styrelsen som ansvarar för kommunens ekonomi och därför bör ha kontroll över kostnaderna. Kommittéerna föreslås kunna tillsättas för styrelsens mandattid eller för en kortare tid. En kommitté som tillsätts för att ha hand om en särskild uppgift verkar tills uppgiften är slutförd om inte styrelsen beslutar att upplösa kommittéen före det. En kommittés uppgift är att bereda eller utreda ett visst ärende eller sköta en särskild uppgift. Det rör sig främst om närmast projektartade uppdrag, t.ex. byggnadsprojekt.

Styrelsen skall välja ett presidium bestående av en ordförande och en vice ordförande.

55 § Valbarhet till nämnder och kommittéer. Det allmänna valbarhetskravet till en nämnd i hemkommunen är rösträtt i kommunalval. Begränsningen för landskapsstyrelseledamot att väljas till nämnder, kommittéer eller direktioner föreslås slopad.

I punkterna 1 till 6 nämns de personer som inte är valbara till en nämnd. Punkterna 1 till 4 motsvarar vad som gäller för valbarhet till styrelsen. Punkten 5 innebär att personer inom affärslivet som normalt har nytta eller skada av ärenden som avgörs i en nämnd inte är valbara till den nämnden. Exempelvis är direktören för ett byggföretag som är verksamt i kommunen normalt inte är valbar till den nämnd som har hand om planläggningsärenden.

Begränsningarna för valbarhet till kommittéer och direktioner är mildare än för valbarhet till nämnder. Det beror på att de uppgifter som kommittéer och direktioner har skiljer sig från nämndernas. Kommittéer och direktioner handhar ofta uppgifter som kräver särskild sakkunskap. Därför bör valbarhetskriterierna utformas så, att kommunen har en möjlighet att få tag på personer som besitter ifrågavarande sakkunskap. Det allmänna valbarhetskriteriet till kommittéer och direktioner är således rösträtt i kommunalval i landskapet, d v s man är valbar även utanför sin hemkommun. Endast den som står under förmynderskap är inte valbar. Detta ger kommunerna en omfattande möjlighet att välja in medlemmar med särskild sakkunskap eller ett särskilt intresse till en kommitté eller direktion. -

56 § Behandling av ett ärende i ett högre organ. Möjligheten för högre organ att överta ärenden som behandlas av ett lägre organ överensstämmer i stort med bestämmelserna i gällande lag. Styrelsen eller en nämnd kan besluta att överta ett ärende som delegerats till den underlydande myndigheten. Styrelsen kan alltså överta ett ärende som avgjorts av en nämnd. Nämnderna kan t.ex. överta ärenden som avgjorts av tjänstemän och av direktioner som lyder under nämnden. Övertagandet sker normalt då ärendet avgjorts av den underlydande myndigheten. Om synnerliga skäl föreligger kan dock ett ärende övertas innan det avgjorts av den underlydande myndigheten. Med synnerliga skäl avses främst att det lägre organet inte alls fungerar eller på något annat sätt saboterar skötseln av en viss ur kommunens synpunkt viktig fråga. Ett högre organ kan självklart inte överta ärenden som enligt denna eller någon annan lag skall avgöras av den underlydande myndigheten.

Ärenden inom undervisningsverksamheten eller socialväsendet som gäller en enskild individ föreslås till skillnad från gällande bestämmelser inte kunna övertas.

57 § *Jäv*. Landskapsstyrelsen föreslår att styrelsens jävsregler såsom enligt gällande lag skall tillämpas också på nämnder, kommittéer och direktioner.

9 kap. Personal

58 § *Anställningsförhållanden*. Båda de typer av anställningsförhållanden, dvs. offentligrättsligt anställningsförhållande (för tjänstemän) och privaträttsligt anställningsförhållande (för arbetstagare), som idag finns inom kommunerna föreslås finnas kvar. Dock sammanförs bestämmelserna för de olika anställningstyperna i en paragraf. För tjänstemän finns dock mer detaljerade bestämmelser senare i detta kapitel.

Tjänstemännen handhar uppgifter som innebär myndighetsutövning. Vid myndighetsutövning handlar tjänstemännen under tjänsteansvar. Syftet med detta är att trygga att förvaltningens laglighet, medborgarnas rättsskydd och en ostörd skötsel av kommunens uppgifter. Närmare bestämmelser om tjänstemän finns i landskapslagen om tjänstekollektivavtal (22/78). Personer som inte har hand om uppgifter som innebär myndighetsutövning står i ett privaträttsligt anställningsförhållande till kommunen.

Eftersom kommunens myndighetsuppgifter alltid skall skötas under tjänstemannaansvar föreslås en uttrycklig bestämmelse om att myndighetsuppgifter endast kan handhaas av tjänstemän. Landskapsstyrelsen anser det mest ändamålsenligt att tjänster även i fortsättningen skall inrättas och indras av fullmäktige.

59 § *Kommundirektör*. Landskapsstyrelsen föreslår att huvudregeln skall vara att varje kommun har en kommundirektör, men att de kommuner som inte önskar inrätta en särskild kommundirektörstjänst även kan ha en annan ledande tjänsteman som sköter kommundirektörens uppgifter. Bestämmelserna om kommundirektören skall tillämpas även på den ledande tjänstemannen, i syfte att klargöra tjänstemannens ställning och jämställa den med kommundirektörens.

Kommundirektörens uppgift skall fortsättningsvis vara att leda kommunens verksamhet, underställd kommunstyrelsen. De föreslagna bestämmelserna om val av kommundirektören motsvarar gällande bestämmelser.

Fullmäktige föreslås kunna avsätta en kommundirektör om det föreligger skäl för en uppsägning. Skäl för uppsägning kan t.ex. vara omständigheter som har med kommundirektörens arbetsduglighet eller uppförande att göra eller omständigheter som har sin grund i ändringar i kommunens förvaltning. Ett förslag om att avsätta kommundirektören skall beredas av styrelsen. Kommundirektörens ställning tryggas av kravet på kvalificerad majoritet bland alla ledamöter och inte enbart bland de närvarande ledamöterna. Vid beslutsfattandet skall de allmänna principerna om laglighets- och förvaltningsprövning iakttas. Kommundirektören har således t.ex. besvärsrätt.

60 § Medborgarskap och lokalkännedom. Bestämmelserna om krav på medborgarskap motsvarar bestämmelserna i gällande lag. Dessutom föreslås en bestämmelse om att det vid tjänstetillsättningen skall anses vara en merit att ha kännedom om landskapet eller vara bosatt i landskapet. Bestämmelsen innebär att kommunerna fortsättningsvis har rätten att göra en bedömning av vilken person som är den mest lämpade vid tillsättande av en tjänst, men då denna bedömning görs skall det räknas som en merit att ha kännedom om landskapet eller vara bosatt i landskapet. Detta innebär inte att en person som har lokalkännedom eller är bosatt i landskapet alltid måste vara den som kommunen sammantaget anser vara den mest lämpade för en viss tjänst.

61 § Krav på språkkunskap. Ämbetsspråket i de åländska kommunerna är svenska. Därför bör det även finnas bestämmelser om att de personer som anställs av kommunen behärskar svenska både i tal och skrift. Den tjänsteman som utövar myndighetsuppgifter måste självfallet behärska svenska både i tal och skrift, liksom övrig kanslipersonal. Däremot kan lägre krav på svenska kunskaper kan ställas på vissa anställda, t.ex. gårdskarlar och städpersonal. Även dessa personer bör dock behärska svenska så väl att de klarar av den kommunikation som behövs för att sköta sitt arbete.

Kommunerna föreslås ha rätt att i tjänstestadgan fastställa närmare krav på språkkunskaper för tjänstemän med olika arbetsuppgifter.

För arbetstagare gäller i tillämpliga delar samma bestämmelser som för tjänstemän, d v s även arbetstagare skall behärska svenska på det sätt som behövs för att fullgöra sina arbetsuppgifter. Även för arbetstagare kan således de språkrav som fastställs i tjänstestadgan användas som riktlinje.

62 § Jäv. De föreslagna bestämmelserna om jäv för tjänstemän motsvarar gällande bestämmelser. Eftersom den fördragande tjänstemannen har stora möjligheter att påverka beslutet är det viktigt att garantera opartiskheten genom lag.

63 § Tjänstledighet för förtroendeuppdrag. Landskapsstyrelsen konstaterar att en tjänstledighet som sträcker sig över flera mandatperioder innebär nackdelar. Till exempel kan vissa tjänster i kommunen för väldigt långa tider förbli tillsatta med vikarier. Dessutom innebär detta att det blir en obalans mellan offentligt och privat anställda, eftersom privat anställda inte har rätt till tjänstledighet för förtroendeuppdrag. Detta har lett till en icke önskvärd snedvridning av representationen i lagtinget. Dock föreslås en rätt till tjänstledighet under en valperiod, eftersom olägenheterna då begränsas. Riksdagsmannen föreslås dock fortsättningsvis ha rätt till tjänstledighet under obegränsad tid, eftersom Åland endast tillsätter en riksdagsman vilket leder till att nackdelarna med en längre tjänstledighet blir begränsade.

64 § *Felaktigt förfarande i tjänsteutövning.* Bestämmelserna om felaktigt förfarande i tjänsteutövning motsvarar i huvudsak gällande bestämmelser.

10 kap. Kommunens ekonomi

65 § *Budget.* Budgeten är tillsammans med ekonomiplanen och verksamhetsberättelsen fullmäktiges styrmedel. Budgeten skall vara nära knuten till ekonomiplaneringen på längre sikt.

Landskapsstyrelsen anser att betydelsen av att ha mål för den kommunala verksamheten och att följa upp dem måste betonas och föreslår därför ett uttryckligt stadgande om att målen skall anges i budgeten. Landskapsstyrelsen föreslår även att bestämmelserna om budgeten skall vara mindre detaljerade än i gällande lag. Lagen skall således endast ange att budgeten skall innehålla de anslag som verksamhetsmålen förutsätter och de inkomster som utgående från verksamhetsmålen beräknas flyta in. Dock bör i förvaltningsstadgan tas in en bestämmelse om att budgeten skall återvisas till styrelsen för ny beredning om den inte antas av fullmäktige.

Landskapsstyrelsen föreslår att styrelsens förslag till budget fortsättningsvis skall överlämnas till fullmäktige före utgången av november månad och att budgeten fortsättningsvis skall fastställas före årsskiftet.

I 3 mom. stadgas om budgetens innehåll och struktur. I budgeten skall tas in de anslag och beräknade inkomster som behövs för att förverkliga verksamhetsmålen. Dessutom skall framgå hur finansieringsbehovet skall täckas.

Budgeten skall vara en plan över kommunens alla tillförda och använda medel. Det föreslås vara möjligt att ta upp anslagen och inkomsterna till nettobelopp, dvs. så att endast skillnaden mellan utgifter och inkomster tas in i budgeten. Budgetanslagen skall omfatta alla anslag som behövs för driftsekonomi och investeringsprojekt, för finansieringsutgifter samt för återbetalning av kapital. Inkomsterna i budgeten skall omfatta alla beräknade inkomster från driftsekonomi, beräknade finansieringsandelar för investeringar, beräknade inkomster från försäljning av anläggningstillgångar samt den beräknade upplåningen. Även de beräknade förändringarna i rörelsekapitalet, dvs. förändringar i skillnaderna mellan finansierings- och omsättningstillgångar och kortfristigt främmande kapital skall upptas i budgeten som använda eller tillförda medel. Däremot skall beräknade förändringar i reserveringar och fonder eller avskrivningar av anläggningstillgångar inte behandlas som anslag eller inkomster utan som resultatregleringsposter som fullmäktige beslutar om särskilt.

Landskapsstyrelsen föreslår att de åländska kommunernas budgeter skall följa samma strukturella principer som rikskommunernas budgeter eftersom detta underlättar statistik och jämförelser och ger kommunerna en möjlighet att få råd och anvisningar av Finlands Kommunförbund i budgettekniska frågor. Genom den nya budgetstrukturen

presenteras kommunens ekonomi med avseende både på resultat och finansiering.

Budgeten föreslås sålunda bestå av fyra delar; en driftsekonomidel, resultaträkningsdel, investeringsdel och finansieringsdel. Av *driftsekonomidelen* skall målen för de olika resultatområdena samt nödvändiga anslag och beräknade inkomster framgå. *Resultaträkningsdelen* skall vara en avdragskalkyl där inkomsterna och utgifterna delas in i ordinarie verksamhet, transfereringar och finansieringsposter. I resultaträkningsdelen skall också tas in avskrivningar av anläggningstillgångar, förändringar av reserveringar och fonder samt en beräkning av räkenskapsperiodens resultat. I *investeringsdelen* anges inkomster och anslag för planerade projekt. I den sista delen, *finansieringsdelen*, anges de sammanlagda tillförda och använda medlen under budgetåret.

Ett uttryckligt stadgande om att budgeten, förutom i kommunens hushållning, även skall följas i kommunens verksamhet, föreslås intaget i syfte att betona verksamhetsmålen betydelse. Någon bestämmelse om följderna av en försening med budgeten föreslås inte, utgångspunkten skall dock fortsättningsvis vara att inkomster skall uppbäras och nödvändiga utgifter täckas tills dess att en ny budget har godkänts.

Någon särskild bestämmelse om tilläggsbudget föreslås inte längre finnas utan alla ändringar av budgeten skall göras genom vanliga fullmäktigebeslut.

66 § Ekonomiplan. Möjligheten enligt gällande lag för kommunerna att göra upp en rådgivande plan för kommunens utveckling under minst fem år, föreslås ersatt med en möjlighet för kommunerna att göra upp en ekonomiplan i samband med budgeten.

Budgetåret kan vara en för kort tidsperiod för att balansera utgifter och inkomster. Därför har en mera långsiktig ekonomiplan en central betydelse för balanseringen av kommunens totalekonomi. Ekonomiplanen är således starkt ihopkopplad med budgeten. Ekonomiplanen bör göras upp senast i samband med att budgeten antas och bör omfatta minst tre år, varav budgetåret är det första året. Genom att göra upp en långsiktig plan för kommunens ekonomi tvingas kommunen ta ställning till om förbindelserna och riskerna i anslutning till dem står i proportion till de resurser som kommunen har. Ekonomiplanen bör ha samma struktur som budgeten, d v s bestå av en driftsekonomidel, investeringsdel, finansieringsdel och resultaträkningsdel. Av ekonomiplanen bör framgå vilka åtgärder som skall vidtas för att fritt eget kapital skall hållas på tillräcklig nivå. Dessutom bör redovisas huruvida samlade överskott beror på kommunens kommande investeringsbehov under kommande år.

67 § Beslut om skatter. Beslut om kommunens inkomstgrunder är en central del av budgetbehandlingen. Nu föreslås att alla inkomster skall vara likvärdiga och att den kommunala inkomstskatten inte längre skall ha den balanserande uppgift den har enligt gällande lag. Senast i samband med att budgeten antas skall fullmäktige fatta besluta om

kommunens inkomstskatteprocent, fastighetskatteprocenter samt om grunderna för andra skatter. I praktiken bestäms dock tidfristen för fastställandet av kommunens skatteprocenter enligt den tidpunkt då skatteprocenterna skall meddelas skattemyndigheten. Kommunallagen avser inte att hindra utvidgningar av kommunens skattebas och ändringar av skattesystemet. Av denna orsak nämns i paragrafen även "övriga skatter".

Detaljerade bestämmelser om hur den kommunala inkomstskatten skall räknas ut föreslås inte längre ingå i lagen. Begreppen uttaxering per skattöre, kommunalskatt och antal skattören föreslås i enlighet med motsvarande reform i rikslagstiftningen ersätta av begreppen kommunens inkomstskattesats, inkomstskatt till kommunen samt beskattningsbar inkomst vid kommunens inkomstbeskattning. Detta för att en enhetlig terminologi skall användas i all lagstiftning som rör den kommunala inkomstskatten i landskapet.

Kommunens beslut om skattesatserna skall fattas i samband med budgetbehandlingen.

68 § Bokföring. Den administrativa bokföring som tillämpas i kommunerna uppfyller inte de krav på information som dagens samhälle kräver.

En ökad resultatorientering och en övergång till nettobudgetering i kommunerna gör att tyngdpunkten i kommunens redovisning flyttas från en uppföljning av anslagen till en utvärdering av resultaten, vilket skapar ett behov av att enkelt få fram information. Då kommunerna bildar bolag för delar av den kommunala verksamheten eller samarbetar med andra kommuner är det, utgående från dagens kommunala bokföring och bokslut, svårt för beslutsfattarna, kommunmedlemmarna och andra intresserade att se vilka verksamheter kommunen deltar i.

Budgetens finansieringsdel är i dag uppbyggd på ett sätt som gör det svårt att visa vilken inverkan räkenskapsperiodens resultat har på kommunens egna kapital. Kommunernas bokslut ger en alltför bristfällig och svårtolkad information om värdet på kommunens egendom och behovet av och möjligheterna att göra avskrivningar. Kommunernas skuldsättning eller soliditet är svår att uppskatta utgående från dagens kommunala bokslut och nyckeltal.

Landskapsstyrelsen föreslår därför att de åländska kommunerna såsom rikskommunerna skall sköta sin bokföring i enlighet med bokföringslagens bestämmelser. Dessutom styrs kommunernas bokföring av skyldigheten att lämna information till statliga myndigheter. Kommunens bokslut skall offentliggöras enligt bestämmelserna i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet (72/77). Om förvaringen av kommunens bokslutshandlingar och verifikatmaterial bestäms enligt arkivlagen (FFS 184/81) och F om arkivförvaltningen i landskapet Åland (12/23) genom riksarkivets allmänna anvisningar och beslut i enskilda fall.

Förhållandet mellan bokföringslagen och andra bestämmelser om bokföring fastslås i 39 § i bokföringslagen. Enligt denna paragraf gäller i första hand vad som bestäms om bokföringsskyldighet, bokföring och offentliggörande av bokslut i andra lagar.

Bokföringslagen är ett färdigt och allmänt accepterat och känt regelsystem som garanterar att kommunens bokslut kan jämföras med andra ekonomiska enheter. Övergången till användandet av bokföringslagen innebär att kommunerna får exaktare bestämmelser om bl.a. kontosystemet, verifikat och bokföringsnoteringar.

Av bokföringen skall framgå de uppgifter som behövs för att följa upp anslag och beräknade inkomster i budgeten.

För bokföringen av anläggningstillgångar ändras periodiserings-, bokförings- och värderingspraxis. Till anläggningstillgångar skall räknas sådana nyttigheter vilkas verkningstid som produktionsfaktorer sträcker sig över flera än en räkenskapsperiod.

Kommunens tillgångar skall grupperas enligt hur de används som produktionsfaktorer. Avskrivningar enligt plan görs på de nyttigheter som räknas till anläggningstillgångarna och som används för kommunens affärsverksamhet och serviceverksamhet. Uppskrivning av en anläggningstillgång kan göras om överlåtelsepris kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. Uppskrivningar skall dock inte beaktas vid avskrivningar.

Fullmäktige skall godkänna en avskrivningsplan samt avskrivningsmetod för de nyttigheter som hör till anläggningstillgångarna.

Kommunernas reserveringar skall enligt bokföringslagen indelas i obligatoriska och frivilliga. De obligatoriska upptas i bokslutet som kostnad för verksamheten i fråga. Till obligatoriska reserveringar räknas t.ex. kommunens pensionsåligganden. Kommunen kan även göra frivilliga reserveringar, t.ex. investerings-, kreditförlust-, verksamhets- och lagerreserveringar.

Tillämpningen av bokföringslagen leder till att strukturen på kommunens egna kapital, dess innehåll och hur det bildas ändras. Begreppet driftskapital och det sätt på vilket det bildas försvinner och räkenskapsperiodens överskott framgår i stället via resultaträkningen.

Den andel av de tidigare räkenskapsperiodernas resultat som inte har överförts på reserveringar eller fonder är kommunens övriga fria kapital. Detta kan även vara negativt. Ett underskott kan täckas ur en fond, förutsatt att fonden stadgar tillåter det, eller av övrigt fritt kapital.

69 § Bokslut. Vissa specialstadganden om kommunens bokslut, utöver vad som stadgas i bokföringslagen, föreslås intagna i lagen. Dessa stadganden gäller räkenskapsperioden, behandlingen av innehållet i bokslutet, uppgörandet av koncernbokslut samt undertecknande av bokslutet. Sålunda föreslås att räkenskapsåret alltid är kalenderåret.

Bokslutet skall enligt bokföringslagen göras upp före utgången av mars och bokslutet föreslås överlämnas till fullmäktige senast i juni.

Bokslutets olika delar föreslås specificerade. I bokslutet skall ingå en reslutaträkning, balansräkning och bilagor till dem, en tablå över budgetens förverkligande samt en verksamhetsberättelse. Resultaträkningen skall göras upp i enlighet med bokföringslagen. I resultaträkningen skall intäkterna och kostnaderna grupperas i ordinarie verksamhet, transfereringar, finansieringsposter, avskrivningar och ändringar av reserveringar. Balansräkningen skall avvika från kommunernas nuvarande balansräkningsschema skall göras upp i enlighet med bokföringsförordningen. Detta medför att kommunernas självförsörjning och skuldsättning kan bedömas med samma nyckeltal som gäller för andra bokföringsskyldiga. I bokslutet ingår som bilaga en finansieringskalkyl som utvisar tillförda och använda medel i kommunen under räkenskapsperioden. Finansieringskalkylen visar bl.a. det finansieringsbehov som kommunen är tvungen att täcka genom att ta upp lån eller genom att minska de medel som bundits till finansierings- och omsättningstillgångarna. Genom tablå över budgetutfallet fullgör kommunen sin skyldighet att redovisa användningen av medel. Uppgifterna till tablå skall tas från budgeten och bokföringen.

Om verksamhetsberättelsen finns bestämmelser i 70 §.

För kommuner med bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig föreslås en skyldighet att göra upp koncernbokslut. Detta gör det möjligt att klarlägga de utgifter och inkomster samt tillgångar och skulder som kommunen har bestämmanderätt över och ansvar för. Enligt bokföringslagen skall kommunen anses ha bestämmanderätt i en sammanslutning då kommunen har mer än hälften av det röstetal som alla aktier eller andelar medför, då kommunen med stöd av bolagsordning, bolagsavtal eller motsvarande har rätt att utse majoriteten av medlemmarna i sammanslutningens styrelse eller motsvarande organ eller i ett organ som utser styrelse samt då kommunen med stöd av ett avtal har bestämmanderätt som motsvarar dessa situationer. Också uppgifter om kommunens intressesammanslutningar, dvs. bokföringsskyldiga som inte är dottersammanslutningar men som kommunen har en ägarandel om minst en femtedel eller ett betydande inflytande i, skall ingå i koncernbokslutet. Kommunen skall endast göra upp en koncernbalansräkning, eftersom uppgörandet av en koncernresultaträkning skulle innebära ett oskäligt arbete för många kommuner i förhållande till nytta.

På offentliggörande av kommunens bokslut tillämpas offentlighetslagstiftningen.

70 § Verksamhetsberättelse. Landskapsstyrelsen föreslår att styrelsen istället för en förvaltningsberättelse skall göra upp en verksamhetsberättelse som fogas till bokslutet. Verksamhetsberättelsen skall fungera som ett redskap för ledningen och uppföljningen av kommunens verksamhet, tillfredsställa landskapets och statens behov av information om kommunens bokslutsår samt ge intresserade en klar bild av verksamhetens och ekonomins utveckling. Verksamhetsberättelsen skall med hjälp av nyckeltal ange hur väl

de uppställda målen har nåtts. Beträffande de centrala nyckeltalen anser landskapsstyrelsen att de åländska kommunernas verksamhetsberättelser helst skall göras upp enligt samma standardiserade form som rikskommunernas verksamhetsberättelser för att det skall vara möjligt att göra olika jämförelser.

I verksamhetsberättelsen skall ges information om de viktigaste ekonomiska händelserna omfattande även händelser som inträffat efter räkenskapsperiodens utgång.

71 § Åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat. Styrelsen föreslås vara skyldig att lägga fram förslag till åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat, d v s resultatet enligt resultaträkningen före reserveringar och fondöverföringar. Vid ett överskott kan resultatet fonderas eller överföras på reserveringar eller övrigt fritt kapital. En förlust kan på motsvarande sätt täckas genom reserveringar, fonder eller övrigt fritt kapital. Dessa resultatregleringsposter, som inte skall påverka finansieringen, skall inte behandlas som anslag och beräknade inkomster.

Styrelsens förslag i anslutning till räkenskapsperiodens resultat kan vara t.ex. att resultatet skall behandlas enligt de mål som presenterats i budgeten eller att resultatet skall behandlas på ett sätt som avviker från budgeten.

Om kommunens nyckeltal visar att resultatutvecklingen eller finansieringsställningen har försämrats skall styrelsen lägga fram förslag till åtgärder för att balansera ekonomin.

72 § Fonder. Fullmäktige föreslås såsom i dag kunna inrätta egna fonder och fonder med egen täckning. De egna fonderna förkovras och medel tas ut genom transaktioner genom resultaträkningen. Egna fonder kan vara t.ex. skatteutjämningsfonden, bostadsproduktionsfonden, bostadslånefönden, skadefonden och låneavkortningsfonden. Bokföringen för donationsfonder med egen täckning ordnas på samma sätt som för affärsverken, d v s så att fonderna är självständiga balansenheter. En fondstadga skall antas för varje fond där fondernas förkovran och användning samt förvaltningen av medel framgår.

11 kap. Revision

73 § De redovisningsskyldiga. Landskapsstyrelsen föreslår att gruppen av personer som är skyldiga att redovisa för sin verksamhet minskas och att gruppen definieras tydligare än i gällande lag. Sålunda föreslås att endast de organ och instanser som bär ett betydande ansvar i den kommunala verksamheten skall omfattas av förfarandet med redovisningsskyldighet och ansvarsfrihet. För det första skall de kommunala organen som kollegier, dvs. inte de enskilda ledamöterna, vara redovisningsskyldiga. För det andra skall de ledande tjänstemännen inom respektive organs uppgiftsområde vara

redovisningsskyldiga. De ledande tjänstemännen är redovisningsskyldiga och ansvariga även för vad den personal som är underställd dem gör.

74 § Revisorer. Landskapsstyrelsen föreslår att kommunerna såsom i dag skall ha minst tre revisorer. Någon bestämd kompetens för revisorerna fastställs inte i lagen, utan det är upp till kommunerna själva att välja sådana revisorer att en yrkeskunnig och trovärdig revision garanteras.

Betydelsen av en oberoende revision föreslås betonad.

75 § Valbarhet till revisor och jäv för revisor. Valbarhetskraven föreslås skärpta jämfört med gällande bestämmelser för att betona betydelsen av en oberoende revision.

76 § Revisorernas uppgifter. Omfattningen av revisorernas uppdrag varierar beroende på hur stor kommunen är och hur den interna granskningen fungerar. Utgångspunkten för revisionen skall alltid vara god revisionssed, vars innebörd utvecklats genom de normer som godkänts för den offentliga förvaltningen.

77 § Revisionsberättelse. I revisionsberättelsen skall revisorerna alltid ange huruvida bokslutet kan godkännas och ansvarsfrihet beviljas. Om revisorerna upptäcker att en redovisningsskyldig handlat felaktigt och felet eller skadan inte är ringa, skall revisorerna ge en anmärkning åt den redovisningsskyldiga.

78 § Behandlingen av revisionsberättelsen. Om revisorerna har givit en redovisningsskyldig en anmärkning i revisionsberättelsen skall styrelsen bereda ärendet för fullmäktige genom att först inhämta en förklaring av den redovisningsskyldiga och därefter avge ett utlåtande i ärendet till fullmäktige. Fullmäktige beslutar därefter om eventuella åtgärder med anledning av anmärkningen i samband med att bokslutet godkänns.

12 kap. Samarbete mellan kommuner

79 § Samarbetsformer. I denna paragraf stadgas om de grundläggande kommunala samarbetsformerna. Regleringen av dessa samarbetsformer görs friare.

Kommunerna skall fortsättningsvis kunna sköta sina uppgifter gemensamt med stöd av ett avtal. Kommunerna skall också kunna anlita en annan kommun för att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning.

Det kommunala samarbetet i kommunalförbund föreslås kvarstå, men under ändrade former. Syftet är att göra regleringen av kommunalförbunden mer flexibel än gällande reglering. Kommunalförbunden kommer fortfarande att vara självständiga juridiska

personer, men detaljregleringen av denna samarbetsform kommer att minska. Samarbetet i kommunalförbund behöver t.ex. inte längre röra frågor av bestående natur. Förvaltningen av kommunalförbundets och olika administrativa frågor föreslås regleras beroende av vad samarbetet gäller. Kommunalförbunden skall även kunna sköta uppgifter för en eller flera kommuner som inte är medlemmar i kommunalförbundet. Samarbete skall alltid kunna ske då det är ändamålsenligt och möjligt i praktiken, oberoende av om uppgifterna hör till kommunernas allmänna eller särskilda kompetens.

Landskapsstyrelsen föreslår även att en lagstadgad kommunal uppgift som kan delegeras till en tjänsteman, skall kunna anförtros en tjänsteman i en annan kommun än den uppgiften avser. Tjänstemannen sköter uppgiften under tjänstemannaansvar.

Det kommunala samarbetet i form av mellankommunala ombudsstämmor föreslås kvarstå. Ombudsstämmor kommer dock inte längre att användas vid bildande av kommunalförbund.

80 § *Gemensamma organ.* Kommunerna föreslås såsom i dag kunna avtala om att medlemmarna i ett kommunalt organ som sköter uppgifter för andra kommuner, delvis skall utses av de andra kommunerna. De personer som väljs från en annan kommun är valbara om de är valbara till motsvarande organ i sin hemkommun.

81 § *Bildande av mellankommunal ombudsstämma m.m.* Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med gällande bestämmelser.

Mellankommunala ombudsstämmor används som samarbetsform i dag främst för att bilda kommunalförbund men även t.ex. för att föreslå vilka personer som skall utses till kommunala avtalsdelegationen, polisdelegationen, alarmcentralsnämnden samt elförsörjningsdelegationen.

I syfte att förenkla bildandet av kommunalförbund föreslås att ombudsstämmor inte mera skall vara inblandade i denna process. Dock anser landskapsstyrelsen att möjligheten att hålla ombudsstämmor bör finnas kvar. Syftet är att ge de kommuner som skall föreslå en gemensam representant till ovan nämnda delegationer en möjlighet att använda sig av denna samarbetsform. Naturligtvis kan kommunerna även välja att bilda informella förhandlingsorgan för att utse gemensamma representanter i stället för att använda sig av mellankommunala ombudsstämmor.

82 § *Rösträtt och beslutförhet vid ombudsstämma.* Bestämmelserna om rösträtt och beslutförhet överensstämmer med gällande lagstiftning.

83 § *Ombudsstämmans protokoll.* Reglerna om ombudsstämmans protokoll stämmer överens med bestämmelserna om de kommunala organens protokoll. Ombudsstämmans protokoll skall tillsammans med besvärshänvisningar hållas offentligt framlagt då det

blivit justerat. På kommunens anslagstavla skall det på förhand meddelas tid och plats för framläggande av protokollet. Hur långt på förhand meddelandet om framläggande av protokoll skall sättas upp på anslagstavlan bestäms av förvaltningsstadgan i respektive kommun. Detta kan således variera mellan olika kommuner, d v s en kommun kanske meddelar tre dagar på förhand att protokollet kommer att framläggas medan en annan kommun meddelar detsamma en dag på förhand.

Det föreslås vidare att de deltagande kommunerna liksom i dag utan dröjsmål skall få ett utdrag ur protokollet samt besvärsanvisningar.

84 § Övriga bestämmelser om ombudsstämman. Bestämmelserna i 43 § om jäv för fullmäktigeledamot föreslås tillämpas för ombud vid ombudsstämman. Ombudsstämmans beslut föreslås överklagas genom kommunalbesvär i enlighet med reglerna i 15 kapitlet.

85 § Bildande av ett kommunalförbund. Ett kommunalförbund grundas genom ett grundavtal som skall godkännas av respektive medlemskommuns fullmäktige. Grundavtalet motsvarar det som i gällande lag benämns grundstadga. Av kommunalförbundets namn skall framgå att det rör sig om ett kommunalförbund. Kommunalförbundet skall anses grundat då fullmäktige i alla medlemskommuner har godkänt grundavtalet och besluten om godkännande har vunnit laga kraft. Kommunerna kan dock i grundavtalet komma överens om ett senare ikraftträdelsedatum.

I grundavtalet kan kommunerna friare välja vilka frågor de vill reglera än vad som är möjligt enligt gällande lags grundstadga. I denna paragraf nämns dock vissa frågor som kommunerna måste reglera i grundavtalet. I grundavtalet skall kommunalförbundets uppgifter nämnas. I grundavtalet kan även tas in bestämmelser om anslutning av nya medlemskommuner.

I 3 mom. räknas de frågor upp som måste regleras i grundavtalet.

1) Enligt denna punkt skall kommunerna reglera hur beslutsfattandet i kommunerna skall ordnas. Kommunerna kan t.ex. komma överens om att beslut i vissa frågor skall fattas genom samstämmiga beslut i medlemskommunerna. Det finns det två alternativ för hur det högsta beslutsfattandet i ett kommunalförbund kan ordnas; genom en förbundsstämman eller ett organ av fullmäktigetyyp.

2) Kommunalförbundets högsta beslutande organ kan vara förbundsstämman eller ett annat organ, beroende på vad kommunerna anser vara det lämpligaste för varje enskilt kommunalförbund. Antalet ledamöter i det högsta beslutande organet respektive antalet representanter på förbundsstämman skall bestämmas i grundavtalet, likaså grunderna för rösträtten.

4,7) I avtalet skall frågor rörande kommunalförbundets ekonomi samt granskning av förvaltningen och ekonomin regleras i den utsträckning det behövs. T.ex regleras frågan om medlemskommunernas andelar i kommunalförbundets tillgångar och deras ansvar för kommunalförbundets skulder.

Om kommunalförbundet bara har ett organ och den högsta beslutanderätten inte heller utövas av förbundsstämman utses revisorerna av medlemskommunerna. Dessa beviljar även om ansvarsfrihet. I grundavtalet skall då regleras hur revisorer utses och ansvarsfrihet beviljas.

5) Antingen regleras dessa frågor direkt i avtalet eller så kan man i avtalet överlåta på något av kommunalförbundets organ att besluta om dessa frågor.

6) Kommunerna skall i avtalet komma överens om arrangemangen mellan en kommun som utträder ur kommunalförbundet och de kommuner som fortsätter samarbetet.

I 4 mom. stadgas att kommunerna kan komma överens om att vissa beslut skall fattas med kvalificerad majoritet. Landskapsstyrelsen skall meddelas om bildande och upplösning av ett kommunalförbund och delges en kopia av grundavtalet och fullmäktiges beslut om godkännande av avtalet. Däremot skall grundavtalet inte längre underställas landskapsstyrelsen för godkännande.

86 § *Ändringar av grundavtalet.* Beslut om ändring av grundavtalet fattas av medlemskommunernas fullmäktige. Beslutet skall antas av alla medlemskommuners fullmäktige. En kommun kan således inte tvingas att acceptera en ändring av grundavtalet.

87 § *Kommunalförbundets organ.* Förbundsstämman eller ett annat organ som medlemskommunerna bestämmer föreslås utöva kommunalförbundets högsta beslutanderätt. Det finns således två alternativa sätt att ordna kommunalförbundets högsta beslutsfattande. Förbundsstämman kan jämföras med ett aktiebolags bolagsstämma och passar bäst för kommunalförbund med ett begränsat uppgiftsområde. Detta torde således vara den form som för det mesta passar de åländska kommunalförbunden, vilka ofta bedrivs i liten skala. Alternativet till en förbundsstämma är att i grundavtalet bilda ett permanent organ till vilket medlemskommunerna väljer medlemmarna. Detta organ är av fullmäktigetyyp och reglerna om kommunfullmäktige skall tillämpas på det. Ett organ av fullmäktigetyyp är naturligt i kommunalförbund som täcker ett stort område, t.ex. för kommunalförbund där alla landskapets kommuner är medlemmar.

På förbundsstämman, som skall hållas minst två gånger om året, representeras medlemskommunerna av företrädare som utsetts av respektive fullmäktige eller av styrelsen om fullmäktige delegerat uppgiften. Beroende av antalet medlemskommuner och kommunalförbundets uppgifter kan förbundet behöva även andra organ. Kommunerna skall i grundavtalet komma överens om vilka övriga organ som skall finnas.

88 § Valbarhet. Det allmänna kravet för valbarhet till ett kommunalförbunds organ föreslås vara rösträtt i kommunalval. Den som är omyndig, ledamot i Ålands förvaltningsdomstol eller fast anställd i ledande ställning hos kommunalförbundet föreslås inte vara valbar. Som anställd i ledande ställning anses t.ex. skolsekreteraren i Norra Ålands högstadiedistrikt eller ekonomen vid De Gamlas Hem. Oftast rör det sig om endast en person inom varje kommunalförbund.

89 § Rättshandlingsförmåga. Kommunalförbunden kommer även i fortsättningen att vara självständiga offentligrättsliga juridiska personer med rättshandlingsförmåga.

90 § Finansiering. Finansieringen av ett kommunalförbunds utgifter skall ske i enlighet med vad medlemskommunerna överenskommer.

91 § Offentlighet. Offentligheten vid förbundsstämmans organs sammanträden föreslås följa den allmänna principen som enligt 26 § gäller i kommunerna, det vill säga att det högsta beslutande organets sammanträden är offentliga medan övriga organ som huvudregel inte är offentliga. Detta innebär att förbundsstämmans sammanträden är offentliga. Om någon förbundsstämma inte finns gäller regeln i stället det högsta beslutande organets sammanträden.

92 § Protokoll. Kommunalförbundets organ föreslås vara skyldiga att föra protokoll vid sina sammanträden. Protokollet från det högsta beslutande organet skall alltid hållas offentligt framlagt medan protokoll från andra organ skall hållas framlagda vid behov. Bestämmelserna om protokoll för kommunalförbundets organ överensstämmer med bestämmelserna om protokoll för kommunens organ i 28 §. Således skall på kommunalförbundets anslagstavla på förhand meddelas att protokollet kommer att hållas framlagt och var det kommer att hållas framlagt. Framläggande av protokollet är närmast av processuell betydelse eftersom besvärstiden börjar löpa då protokollet läggs fram.

93 § Utträde ur kommunalförbund. En medlemskommun föreslås ha rätt att utträda ur kommunalförbundet på de villkor som fastställs i grundavtalet.

94 § Tillämpligheten av bestämmelser rörande kommuner. I kommunalförbundets verksamhet skall bestämmelserna om kommuner iakttas i tillämpliga delar.

Bestämmelsen i 3 § 3 mom. som är avsedd att skydda den kommunala självstyrelsen tillämpas även på kommunalförbund. Kommunalförbundet kan även i enlighet med 3 § 1 mom. genom avtal åta sig andra offentliga uppgifter om inte kommunalförbundets kompetens eller bestämmelserna i grundavtalet hindrar detta. Kommunalförbundet kan även sköta sina uppgifter genom att köpa tjänster av andra enligt 3 § 1 mom. Lagens 4

§ om förhållandet mellan landskapsstyrelsen och kommunerna gäller även kommunalförbund.

På kommunalförbundets förvaltning tillämpas bestämmelserna om organisering av förvaltningen (5 §), kommunens organ (6 §), instruktioner (8 §) förvaltningsstadga (9 §), kommunala tillkännagivanden (12 §), kommunala avgifter (13 §), rätt till avvikelse från lag (14 §), organens mandattid och val av presidium (49, 53 - 55 §§) och styrelsens uppgifter (50 §) och behandling av ett ärende i högre organ (56 §).

På kommunalförbundets förtroendevalda tillämpas bestämmelserna om skötseln av ett förtroendeuppdrag (15 §), förlust av valbarhet (16 §), avsked och befrielse från förtroendeuppdrag (17 §), felaktigt förfarande i förtroendeuppdrag (18 §) och brottsligt förfarande utanför förtroendeuppdrag (19), rätt till information (20 §) och arvoden och ersättningar (21 §).

För kommunalförbunden gäller även vad som stadgas om kommunmedlemmarna och användarnas rätt till möjligheter att delta och påverka (30 §), initiativrätt (31 §) och rätt till information (32 §).

För kommunalförbundets fullmäktige gäller bestämmelserna om delegering av beslutanderätt (7 §), val av presidium (39 §), fullmäktiges arbetsordning (40 §) och fullmäktiges sammanträden (41 §).

Bestämmelserna om de kommunala organen (4 kap.), personal (9 kap.), kommunens ekonomi (10 kap.), revision (11 kap.) och ändringssökande (15 kap.) skall i sin helhet tillämpas på kommunalförbunden.

95 § Jäv. Jävsbestämmelserna föreslås vara samma för representanter vid förbundsstämman som för en kommuns fullmäktigeledamöter. Detsamma gäller för kommunalförbundets högsta beslutande organ om inte någon förbundsstämman finns.

96 § Skiljeförfarande. Ett samarbetsavtal mellan kommuner är av offentligrättslig karaktär. Meningsskiljaktigheter som föranleds av ett sådant avtal avgörs i allmänhet som förvaltningstvistemål i länsrätten. Med stöd av denna paragraf kan kommunerna komma överens om att använda skiljeförfarande vid avgörandet av tvister med anledning av avtalet.

13 kap. Ålands kommunförbund.

I och med den nya självstyrelselagen trädde i kraft förändrades situationen för de åländska kommunerna. Lagtinget fick större möjligheter att stifta egna lagar och utarbeta åländska regler för den offentliga ekonomin. Till exempel har systemet för landskapsandelar utvecklats olika på Åland och i riket varför de båda systemen i dag

skiljer sig markant från varandra. Detta leder till att även kommunernas intressebevakning till viss del måste skötas lokalt på Åland i stället för av Finlands Kommunförbund. En kommunal intresseorganisation behövs också för att tillvarata kommunernas intressen gentemot landskapet då ny lagstiftning som berör kommunerna skapas. Förutom ren intressebevakning kunde kommunförbundet även överta andra gemensamma kommunala angelägenheter, men detta föreslås i hög grad vara upp till kommunerna själva att avgöra. Någar andra uppgifter nämns dock i lagen.

97 § Skyldighet att ansluta sig. Ålands Kommunförbund föreslås vara ett kommunalförbund och således en offentligrättslig organisation. Detta innebär att det är möjligt att ålägga kommunerna en skyldighet att ansluta sig till Ålands kommunalförbund. Syftet med en tvångsanslutning är att organets möjligheter att fylla en funktion som intresseorgan och remissinstans och verka som samarbetsforum för viss lagstadgad kommunal verksamhet kräver att alla kommuner deltar i samarbetet.

Utträde ur Ålands kommunalförbund är därför inte möjligt. Detta bör även framgå av grundavtalet, eftersom det normala är att utträde ur ett kommunalförbund är möjligt enligt de villkor som regleras i grundavtalet. Dock kan Ålands Kommunförbund liksom andra kommunalförbund upplösas på det sätt kommunerna kommer överens om i grundavtalet.

98 § Uppgifter. Kommunalförbundets lagstadgade uppgifter skall främst vara att bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet, till exempel genom att ta initiativ, avge yttranden och informera kommunerna om aktuella frågor. Dessutom skall Ålands Kommunförbund fungera som remissinstans, bland annat i lagstiftningsfrågor och landskapsbudgetfrågor som rör kommunerna. Att Ålands Kommunförbund fungerar som remissinstans innebär inte att den enskilda kommunen fråntas sina möjligheter att på egen hand framföra sina synpunkter om man så önskar. Det föreslås vidare att kommunala avtalsdelegationers verksamhet bedrivs som en del av Ålands Kommunförbund. En speciellt tillsatt avtalsdelegation skall dock även i fortsättningen sköta förhandlings och medlingsuppgifter, medan förvaltningen av avtalsdelegationen sköts av Ålands Kommunförbund.

Ålands Kommunförbund skall även fungera som rådgivande organ inom juridik och ekonomi, inledningsvis främst som ett komplement till Finlands Kommunförbund inom de områden där den åländska lagstiftningen skiljer sig från rikets. Ålands Kommunförbund kan också sälja jurist- och revisionstjänster till kommunerna. Landskapsstyrelsen anser att det revisionsarbete som Finlands Kommunförbunds Ab Audiator Oy i dag utför för de åländska kommunerna, ca 100 dagar per år, med fördel skulle kunna skötas inom Ålands Kommunförbund. Ålands Kommunförbund skall också fungera som ett externt samarbetsorgan för kommunerna, t.ex. då kommunerna deltar i samarbete utanför Åland. Bestämmelsen är inte avsedd att förhindra kommunerna från

att på egen hand delta i externt kommunalt samarbete. Bildandet av Ålands Kommunförbund innebär inte att de åländska kommunerna inte kan vara direkt anslutna till Finlands Kommunförbund om de så önskar.

På det här stadiet föreslås inte något övertagande av rättshjälpen och konsumentrådgivningen. Verksamheterna kommer således att skötas såsom i dag. Med stöd av sjunde punkten kan Ålands Kommunförbund dock sköta även andra gemensamma ärenden om förbundsstämman så beslutar, varför konsumentrådgivningen eventuellt kunde övertas i ett senare skede. Ett övertagande kräver dock en ändring av självstyrelselagen.

Landskapsstyrelsen anser att Kommunförbundet är ett utmärkt samarbetsorgan även för andra uppgifter, till exempel den nyligen aktualiserade frågan om förliknings-verksamhet. Kommunförbundet skulle även kunna erbjuda kommunerna utbildning som komplement till den utbildning Finlands Kommunförbund anordnar. Ett eventuellt övertagande av verksamheten inom dessa områden bestämmer Ålands Kommunförbund om, eftersom frågorna inte regleras i lagen.

Landskapsstyrelsen föreslår i anslutning till det föreliggande lagförslaget att landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen (24/78) upphävs.

99 § Rösträtt. Landskapsstyrelsen föreslår att en grundläggande bestämmelse om fördelningen av rösträtten tas i lagen. Rösträtten föreslås fördelad enligt samma princip som vid mellankommunala ombudsstämmor enligt gällande lag, nämligen så att varje kommun har en röst per påbörjat femhundratals invånare. Detta skulle enligt nuvarande invånarantal i kommunerna innebära att den sammanlagda rösträtten är 57 röster, fördelade enligt följande:

Brändö	2	Hammarland	3	Lumparland	1
Eckerö	2	Jomala	7	Mariehamn	21
Finström	5	Kumlinge	1	Saltvik	4
Föglö	2	Kökar	1	Sottunga	1
Geta	1	Lemland	3	Sund	2
				Vårdö	1

Den regionala röstfördelningen är då följande:

Landskommuner	29
Skärgården	7
Staden	21

100 § Finansiering. Kommunförbundets verksamhet skall finansieras gemensamt och landskapsstyrelsen föreslår att en bestämmelse tas in i lagen om att hälften av kost-

naderna skall fördelas enligt invånarantalet i respektive kommun och hälften enligt beskattningsbara inkomsterna vid respektive kommuns inkomstbeskattning.

14 kap. Kommunala Avtalsdelegationen

Bestämmelserna om kommunala avtalsdelegationen överensstämmer i huvudsak med gällande bestämmelser om avtalsdelegationen. Vissa ändringar har dock gjorts med anledning av att kommunala avtalsdelegationen föreslås verka som en del av Ålands Kommunförbund.

101 § Uppgifter. Bestämmelserna om avtalsdelegationens uppgifter överensstämmer med gällande lagstiftning. Kommunala avtalsdelegationen bevakar kommunernas och kommunalförbundens intressen i arbetsmarknadsfrågor. Avtalsdelegationen föreslås dock utgöra en del av Ålands Kommunförbund i stället för att så som i dag vara helt fristående. Avtalsdelegationens främsta uppgift föreslås således fortsättningsvis vara att som fristående organ förhandla fram tjänste- och arbetskollektivavtal för de kommunala arbetsgivarnas räkning. Avtalsdelegationen skall även fullgöra den övervakningsskyldighet som hänför sig till dessa avtal och till förpliktelsen till arbetsfred.

102, 103 §§ Beslutanderätt, tillsättande. Arbetsmarknadsfrågor har en speciell karaktär. Tjänste- och arbetskollektivavtalen är bindande för kommunerna och kommunalförbunden och inskränker deras egen beslutanderätt. Det organ som fattar beslut i arbetsmarknadsfrågor måste därför ha särskild sakkunskap om arbetsmarknadsfrågorna och måste framföra arbetsgivarens synsätt. Man måste vidare fatta snabba avgöranden utgående från förhandlings- och arbetsmarknadsläget.

Det föreslås med hänsyn till det ovan nämnda att avtalsdelegationen fortsättningsvis skall ha den slutliga beslutanderätten i frågor som rör förhandlingar och avtal om tjänste- och arbetskollektivavtal. Även bestämmelserna om tillsättande av avtalsdelegationen överensstämmer i huvudsak med gällande lagstiftning. Till delegationens medlemmar utses personer som representerar den kommunala arbetsgivaren. Med detta avses främst medlemmar i kommunernas eller kommunalförbundens styrelser, personalnämnder, ledande tjänstemän inom kommuner och kommunalförbund samt personalchefer.

Det föreslås att avtalsdelegationens medlemmar skall utses av Ålands Kommunförbund i stället för av landskapsstyrelsen som i dag. Landskapsstyrelsen anser att Ålands Kommunförbund som intresseorganisation för kommunerna är ett lämpligt organ för denna uppgift.

104 § Valbarhet. För valbarhet till avtalsdelegationen krävs rösträtt i kommunalval i landskapet. Valbar är dock inte den som står under förmynderskap eller ledamot av Ålands förvaltningsdomstol. Vidare begränsas valbarheten så, att personer som är anställda i eller innehar förtroende uppdrag för en tjänstemannaförening inte är valbara, eftersom dessa personer inte representerar arbetsgivaren utan snarare arbetstagaren.

105 § Arbetsordning, ekonomi och förvaltning. Eftersom avtalsdelegationen är en del av Ålands Kommunförbund föreslås att avtalsdelegationen skall fatta beslut om sin arbetsordning medan övriga förvaltningsärenden skall handhas av Ålands Kommunförbund. Personalen vid avtalsdelegationens byrå bereder, föredrar och verkställer ärendena. Ålands kommunförbund kan vid behov, t.ex. genom en instruktion ge närmare bestämmelser om avtalsdelegationens verksamhet, förvaltning och ekonomi.

106 § Ersättningsskyldighet. Om avtalsdelegationen utför en tjänst åt en eller flera kommuner eller kommunalförbund skall avtalsdelegationen ha rätt att kräva ersättning av de kommuner eller kommunalförbund som erhållit tjänsten.

107 § Sökande av ändring. Bestämmelserna om ändringssökande överensstämmer i stort med gällande lagstiftning. Avtalsdelegationens beslut om ingående av tjänste- och arbetskollektivavtal är inte överklagbara.

I ärenden där ändring får sökas föreslås att kommunallagens bestämmelser tillämpas. Detta innebär att möjligheten till rättelseyrkande omfattar även avtalsdelegationens beslut.

108 § Framläggande av beslut. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med gällande lag.

109 § Rätt att ta del av uppgifter samt sekretess. Bestämmelserna om rätt att ta del av uppgifter och tystnadspliktsbestämmelserna överensstämmer med gällande lagstiftning.

15 kap. Rättelseyrkande och sökande av ändring

110 § Tillämpning av kapitlets bestämmelser. De föreslagna besvärsmålsbestämmelserna överensstämmer i sak med motsvarande bestämmelser i riket. Ändring i ett beslut av kommunens myndigheter söks i allmänhet i enlighet med denna lag. I några fall stadgas det särskilt att en viss fråga skall överklagas på ett annat sätt (genom förvaltningsbesvär) och då gäller naturligtvis de bestämmelserna. Kapitlet om ändringssökande i denna lag

gäller enbart sk. kommunala ärenden. I ärenden som överklagas genom förvaltningsbesvär går bestämmelserna i speciallagstiftningen före kommunallagens bestämmelser.

111 § Rättelseyrkande. Ett enhetligt förfarande med rättelseyrkande i det första skedet införs. Förfarandet för rättelseyrkande är en del av kommunens interna förvaltningsförfarande och föregår besvärsförfarandet, vilket är den egentliga lagskipningen. Detta ökar möjligheterna för kommunmedlemmarna att påverka kommunens interna beslutsfattande. Alla organs beslut omfattas av möjligheten till rättelseyrkande utom kommunfullmäktiges beslut och kommunalförbundens högsta organs beslut. Ett rättelseyrkande skall till skillnad från kommunalbesvär kunna framställas både på laglighets och ändamålsenlighetsgrund.

Rättelseyrkandet är ett obligatoriskt skede före ändringssökande, d v s om rättelseyrkande kan framställas kan beslutet inte överklagas genom kommunalbesvär. Om ett rättelseyrkande har framställts skall ärendet tas upp till behandling utan dröjsmål.

112 § Kommunalbesvär. Kommunalbesvär är ett laglighetsbesvär som anförs hos Ålands förvaltningsdomstol. Landskapsstyrelsen. Förvaltningsbesvär är ett rättsmedel i olika tillståndsärenden och ärenden rörande sociala förmåner som gäller en individ. Bestämmelser om förvaltningsbesvär finns alltid i speciallag.

Kommunalbesvär är det primära sättet att söka ändring i ett beslut som fattats av fullmäktige eller ett kommunalförbunds högsta beslutande organ. Den som är missnöjd med dessa organs beslut kan nämligen inte framställa rättelseyrkande i enlighet med 111 §.

Ett beslut som meddelats med anledning av ett rättelseyrkande kan överklagas genom kommunalbesvär. Utgångspunkten är att endast den som har framställt ett rättelseyrkande har besvärsrätt, men om beslutet ändras till följd av rättelseyrkandet har alla som kan anföra kommunalbesvär besvärsrätt. Den som anför kommunalbesvär är inte bunden av de besvärsgrunder som anförts i rättelseyrkandet. Däremot kan kommunalbesvär endast anföras på de grunder som räknas upp i paragrafen, nämligen att beslutet tillkommit i felaktig ordning, att beslutsfattaren har överskridit sina befogenheter eller att beslutet annars strider mot lag.

113 § Besvärsförbud. Bestämmelsen motsvarar gällande bestämmelser. Endast slutliga beslut kan överklagas eller anföras rättelse över.

Fullmäktiges beslut att ordna rådgivande kommunal folkomröstning kan inte överklagas.

114 § Rätt att framställa rättelseyrkande och söka ändring. Rättelseyrkande får framställas och kommunalbesvär anföras av parterna i beslutet, d v s de beslutet gäller och 3de som annars direkt påverkas av beslutet, samt kommunmedlemmarna.

I 2 mom. finns bestämmelser om rätten att söka ändring i kommunalförbunds beslut och beslut av kommunernas gemensamma organ.

I tredje momentet görs ett förtydligande av besvärsrätten i ärenden där rättelseyrkande får framställas. Huvudregeln är att endast den som framställt ett rättelseyrkande har besvärsrätt, men om beslutet ändrats till följd av rättelseyrkandet har alla som kan anföras kommunalbesvär besvärsrätt.

115 § Rättelseyrkande och besvärstid. Tiden för rättelseyrkande är 14 dagar, vilket motsvarar den tid som för närvarande gäller då ändring söks i styrelsens beslut. Vid kommunalbesvär är besvärstiden fortsättningsvis 30 dagar. Tiden räknas från det att den berörda tagit del av beslutet.

116 § Anvisning om sökande av ändring och rättelseyrkande. Ett kommunalt beslut skall åtföljas av ett meddelande om förfarandet vid rättelseyrkande eller besvär. Om det är förbjudet att överklaga eller framställa rättelseyrkande skall ett meddelande om besvärsförbud fogas till beslutet. Närmare bestämmelser om besvärsförbud finns i förvaltningsprocesslagen (FFS 586/96). För anvisningar om rättelseyrkande gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. I 117 § finns bestämmelser om delgivning av beslut.

117 § Delgivning av beslut. Både rättelseyrkandetiden och besvärstiden räknas från det att beslutet delgivits parterna och kommunmedlemmarna. Eftersom alla kommunmedlemmar har besvärsrätt, så är det viktigt att besvärstiden räknas från en dag som klart kan fastställas, nämligen då protokollet läggs fram. En kommunmedlem anses således ha fått del av beslutet då protokollet lagts fram offentligt.

En part får del av beslutet genom att det delges honom enligt lagen om delgivning i förvaltningsärenden. Detta innebär att beslutet skall sändas till parten i ett brev med mottagningsbevis eller delges parten på något annat sätt som stadgas i ovan nämnda lag.

118 § Information om beslut. För att effektivisera informationen om kommunens beslut föreslås att ett protokollsutdrag skall skickas till den som önskar det, mot en lösen som fastställs av kommunen. Detta påverkar naturligtvis inte den tidpunkt då besvärstiden börjar löpa.

119 § Fulföljande av besvär. Ålands Förvaltningsdomstols utslag överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Ålands förvaltningsdomstols utslag skall utan dröjsmål tillkännages på kommunens och kommunalförbundets anslagstavlor. Besvärstiden räknas från det att tillkännagivandet om utslaget har anslagits. Om Ålands förvaltningsdomstol delger ändringssökanden räknas besvärstiden från delfäendet.

120 § Verkställbarhet av beslut. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i gällande lag. Kommunala beslut skall såsom i dag kunna verkställas innan de vunnit laga kraft. Det är dock förbjudet att verkställa ett beslut som inte vunnit laga kraft om verkställandet innebär att ändringssökande skulle bli meningslöst eller om besvärinstansen förbjuder verkställigheten. Vid ett beslut om verkställighet av ett beslut som ännu inte vunnit laga kraft skall fördelarna och nackdelarna av verkställigheten vägas mot varandra. Om fördelarna har en klar övervikt kan beslutet verkställas.

121 § Övriga stadganden om kommunalbesvär. En allmän hänvisning till förvaltningsprocesslagen föreslås i klargörande syfte intagen i lagen. I förvaltningsprocesslagen finns närmare bestämmelser om besvärsförfarandet, t.ex. bestämmelser om vilka uppgifter som skall fogas till en besvärsskrift.

16 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

122 § Ikraftträdelse. Landskapsstyrelsen föreslår att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1998. Lagens 10 kapitel föreslås dock träda i kraft den 1 januari 1999 för att ge kommunerna tillräcklig tid att genomföra de ändringar i bokföringsrutinerna som behövs. Av denna orsak skall den gamla kommunallagens 7 kapitel, vilket handlar om kommunens ekonomi tillämpas till den 31 december 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

123 § Tillämpning av bestämmelser i andra lagar. När det i andra lagar hänvisas till den gamla kommunallagen skall motsvarande bestämmelse i den nya lagen iakttas i stället. Om någon motsvarande bestämmelse inte finns i den nya kommunallagen skall man överväga om bestämmelsen överhuvudtaget skall tillämpas.

I den nya kommunallagen införs några nya begrepp; "Kommunens inkomstskatteprocent" ersätter begreppet "uttaxering per skatteöre", "inkomstskatt till kommunen" ersätter begreppet "kommunalskatt" och "beskattningsbar inkomst vid kommunens inkomstbeskattning" ersätter begreppet "antal skatteören".

125 § Förtroendevalda. I den nya lagen skärps kraven för valbarhet, men för de som utsetts före lagen träder i kraft gäller den gamla lagens bestämmelser. Om nya förtroendevalda utses efter det att lagen trätt i kraft tillämpas den nya kommunallagens bestämmelser på dem. Om kommunens förvaltning omorganiseras, t.ex. om nämnder slås ihop skall den nya kommunallagens bestämmelser tillämpas på de personer som utses efter omorganiseringen.

127 § Kommunalförbund. Många saker rörande kommunalförbunden som i dag regleras i lag skall i fortsättningen ingå i grundavtalet. Detta medför att kommunalförbundens grundstadgar i dag inte innehåller alla de bestämmelser som grundavtalet enligt detta förslag skall innehålla. Till dess att kommunalförbunden har reglerat dessa frågor i grundavtalet tillämpas bestämmelserna i den gamla kommunallagen för kommunalförbunden. Senast år 2000 skall kommunalförbunden ha ändrat sina grundavtal så, att de uppfyller lagens krav.

2. Landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning.

2.1. Lagen om kommunindelning

Bestämmande av kommungränser överfördes till landskapets behörighet i och med den nya självstyrelselagen (18 § 4 punkten). Hittills har rikets lag om kommunindelning tillämpats i landskapet med stöd av en övergångsbestämmelse i 71 § självstyrelselagen. Denna lösning är endast avsedd att tillämpas till dess att en åländsk lagstiftning har hunnit utarbetas. Därför föreslås att rikets lag om kommunindelning antas som en blankettlag.

Lagen om kommunindelning tillämpas då det är frågan om ändring av redan existerande kommungränser. I lagen finns bestämmelser om ändring i kommunindelning, förutsättningar för ändring, beredning, berörda kommuninvånares rätt till inflytande, tjänstemäns och arbetstagares ställning etc.

I blankettlagen finns de särbestämmelser som skall gälla i landskapet. Särbestämmelserna är en följd av att landskapets myndigheter skall sköta de förvaltningsuppgifter som lagen föranleder.

2.2. Lagen om bestämmande av kommungränser inom Finlands territorialvatten

Genom lagen om ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten (FFS 981/95) utvidgades Finlands och därmed även Ålands territorialvatten. Härmed uppstod ett område som inte är indelat i kommuner. Den existerande lagen om kommunindelning ansågs inte särskilt väl lämpad för att lösa kommunindelningen i denna situation. För att reglera på vilket sätt kommunindelningen inom det nya territorialvattnet skall utföras antogs därför en lag om bestämmande av kommungränser inom Finlands territorialvatten (FFS 483/96).

Under beredningen av lagen diskuterades huruvida lagen även skulle vara tillämplig inom landskapets territorium. Slutsatsen blev att lagen inte är tillämplig i landskapet eftersom kommunindelning enligt 18 § 4 punkten självstyrelselagen hör till landskapets behörighet. Landskapet måste således stifta en lag om bestämmande av kommunindelningen mellan landskapets kommuner. Rikets lagstiftning är väl lämpad att tillämpas även i landskapet, varför det föreslås att rikets lag antas som en blankettlag.

Lagen tillämpas för att bestämma kommungränserna för områden som inte sedan tidigare hör till någon kommun. I lagen finns bestämmelser om hur kommungränserna inom territorialvattnet skall bestämmas. Där finns även bestämmelser om vilka myndigheter som skall göra upp förslag och fatta beslut om gränsdragning samt bestämmelser om överklagande.

I blankettlagen anges de särbestämmelser som skall gälla i landskapet. Särbestämmelserna är en konsekvens av att den förvaltning som lagen föranleder skall handhas av åländska myndigheter. Enligt 3 § är det landskapsstyrelsens uppgift att se till att det utarbetas förslag till bestämmande av kommungränserna inom territorialvattnet. Landskapsstyrelsen har dock inte för avsikt att på egen hand sköta alla beredningsuppgifter, utan avser att ge Ålands lantmäteribyrå i uppdrag att sköta de lantmäteritekniska bitarna. Landskapsstyrelsen fattar även beslut om bestämmande av kommungränser.

Landskapsstyrelsens beslut kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen (4 §). Besluten skall sändas för kännedom till Ålands lantmäteribyrå och de berörda kommunerna (3 §).

Blankettlagen förelås tillämpas till den 1 januari 2000 till de delar den avser lagen om bestämmande av kommungränser inom Finlands territorialvatten, eftersom någon lag inte behövs längre då kommungränserna bestämts inom det utökade territorialvattnet.

3. Lagändringar med anledning av att frikommunrättigheterna blir permanenta

Lagarna nummer 5 - 9 i denna framställning (byggnadslagen, landskapslagen om brand- och räddningsväsendet, landskapslagen om renhållning, landskapslagen om kommunalvägar samt landskapslagen om stöd för bostadsproduktion) har ändrats i syfte

att göra frikommunreglerna permanenta. Ändringarna innebär således att kommunernas underställningsskyldighet frångås i vissa fall, att vissa beslut fattas av kommunen i stället för av landskapsstyrelsen samt att kommunen kan avvika från vissa lagregler.

Naturvårdslagen och landskapslagen om allmänna bibliotek föreslås inte ändrade, fastän de till viss del berördes av frikommunförsöket. Orsaken till detta är att ny lagstiftning är på kommande, varför landskapsstyrelsen anser det obehövt att ändra den lagstiftning som ändå inom kort kommer att upphävas.

4. Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet.

I riket har nyligen antagits en lag om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet. En av huvudorsakerna till detta var att en reform av de grundläggande fri- och rättigheterna ansågs kräva ny lagstiftning. Enligt 15 § 3 mom. regeringsformen får nämligen ingen avskedas från sitt arbete utan skäl som grundar sig på lag.

I landskapet finns bestämmelser om upphörande av kommunala tjänstemäns tjänsteförhållande i kommunernas och kommunalförbundens tjänstestadgor, d v s på instruktionsnivå. I enlighet med 15 § regeringsformen bör man dock inte längre reglera upphörande av kommunala tjänstemäns tjänsteförhållande i tjänstestadgan. Landskapsstyrelsen föreslår därför att rikets lag om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet antas som blankettlag. För att uppnå ett sammanhängande system föreslår landskapsstyrelsen att det till 2 § landskapslagen om tjänstekollektivavtal fogas en ny 4 punkt varav framgår att avtal inte får ingås om utvidgning av lagstadgade grunder för uppsägning av ett tjänsteavtal.

I lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet finns bestämmelser bl.a. om grunder för avslutande av tjänsteförhållanden (uppsägning, upplösning av tjänsteförhållande och avslutande av tjänsteförhållande utan uppsägning) samt om vissa frågor som är nära förknippade med tjänstemäns anställningstrygghet (t.ex. anställning på viss tid, permittering och förfarandet när ett tjänsteförhållande avslutas). Lagen innebär att i stort sett samma regler som gäller för kommunala arbetstagare skall tillämpas även på kommunala tjänstemän.

Möjligheterna att ombilda ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande för viss tid eller på deltid blir mer begränsade än tidigare. I dag räcker det enligt modelltjänstestadgan att tjänsten ifråga dras in eller att verksamhetsförutsättningarna ändras. Enligt den nya lagen krävs det att en grund för uppsägning föreligger.

Indragning av en tjänst blir inte längre i sig en tillräcklig grund för uppsägning av en tjänsteman, utan det krävs även att en grund för uppsägning enligt 6 § föreligger.

Det blir möjligt för båda parter att upplösa tjänsteförhållandet. Arbetsgivaren kan upplösa tjänsteförhållandet på i stort sett samma grunder som disciplinär bestraffning i dag kan bli aktuell.

Vidare har kontinuitetsprincipen begränsats. Kontinuitetsprincipen innebär att en tjänsteman har rätt att återgå till sin tjänst om kommunens eller kommunalförbundets beslut om avslutande av tjänsteförhållandet har upphävts till följd av besvär. Enligt den nya lagen har tjänstemannen rätt att återgå till tjänsten om uppsägningsgrund saknats men inte om uppsägningen är ogiltig p g a att ett formfel begåtts.

Arbetsgivaren blir skyldig att återanställa en tjänsteman som sagts upp på grunder som avser ekonomi och produktion. Kommunerna har i dag inte varit skyldiga att erbjuda en uppsagd tjänsteman ett annat arbete då uppsägningstiden har gått ut, utan de har kunnat anställa en annan tjänsteman i stället.

Arbetsgivaren har även ålagts ersättningsskyldighet i många olika fall.

Förslaget att anta en blankettlag innebär att bestämmelserna om tjänsteförhållandets upphörande utan uppsägning, avgångsålder, avstängning från tjänsteutövning och opartisk behandling måste slopas i tjänstestadgan. I stället regleras dessa frågor genom blankettlagen. Innehållsmässigt motsvarar regleringen dock vad som gäller i dag enligt modelltjänstestadgan.

Förslaget innebär vidare att inte heller bestämmelser om provotid, uppsägningsgrunder och permittering längre skall ingå i tjänstestadgan. På dessa punkter innebär förslaget även materiellt sett en ändring.

Det kommer enligt förslaget inte längre att krävas ett särskilt beslut för att ett anställningsförhållande med provotid skall omvandlas till ett ordinarie anställningsförhållande då provotiden löpt ut. Tjänsteförhållandet fortsätter således efter provotidens slut om inte någondera parten häver tjänsteförhållandet under provotiden.

Uppsägningsgrunderna motsvarar delvis vad som gäller i dag enligt modelltjänstestadgan och har delvis ändrats så att de motsvarar vad som gäller för arbetstagare. Exempelvis regleras på samma sätt som för arbetstagare de ekonomiska och produktionsmässiga skäl som utgör giltig uppsägningsgrund. Även reglerna om särskilt uppsägningsskydd vid familjepolitiska ledigheter (t.ex. moderskaps-, faderskaps- och vårdledighet) motsvarar vad som gäller för arbetstagare.

De specialregler som skall gälla i landskapet är närmast av teknisk natur. Bestämmelserna i 2 § föranleds av att en annorlunda terminologi används i landskapslagstiftningen jämfört med rikslagstiftningen. Besvärreglerna kommer sig av att Ålands förvaltningsdomstol skall vara besvärsmyndighet.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lagar.

1) **K O M M U N A L L A G**
för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut stadgas som följer:

1 kap.
Inledande bestämmelser

1 §
Kommunal självstyrelse

Landskapet Åland är indelat i självstyrande kommuner av vilka Mariehamn är stad.

Bestämmelser om kommunindelning finns i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunindelning (/).

Kommunerna sköter de uppgifter som enligt grunderna för den kommunala självstyrelsen ankommer på dem.

2 §
Kommunmedlemmar

Medlemmar av en kommun är

- 1) de vars hemkommun kommunen är enligt lagen om hemkommun (FFS 201/94),
- 2) juridiska personer som har hemort i kommunen samt
- 3) de som äger eller besitter fast egendom i kommunen.

3 §
Kommunens uppgifter

Kommunen skall handha de uppgifter som den åtagit sig med stöd av den kommunala självstyrelsen och som den ålagts genom lag. Kommunen kan genom avtal åta sig att handha även andra offentliga uppgifter. Kommunen kan handha sina lagstadgade uppgifter själv, tillsammans med andra kommuner eller genom att beställa tjänster från andra tjänsteproducenter.

Kommunen skall i all sin verksamhet sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling inom kommunen.

Kommunerna får inte ges nya uppgifter eller skyldigheter eller fräntas uppgifter eller rättigheter på annat sätt än genom lag.

4 §
Förhållandet mellan landskapsstyrelsen och kommunerna

Landskapsstyrelsen övervakar att kommunerna och kommunalförbunden iakttar gällande lagstiftning.

Landskapsstyrelsen kan i förordning närmare reglera hur samarbetet mellan landskapsstyrelsen och kommunerna skall utformas vad gäller lagstiftning som rör kommunerna och andra frågor som är av stor betydelse för den kommunala förvaltningen och ekonomin.

2 kap.

Kommunens förvaltning

5 §

Organisering av förvaltningen

Kommunen fattar beslut om hur dess förvaltning skall organiseras med beaktande av bestämmelserna i denna lag.

6 §

Kommunens organ

Kommunens beslutanderätt utövas av kommunfullmäktige eller stadsfullmäktige.

Beredning, förvaltning och verkställighet handhas av kommunstyrelsen eller stadsstyrelsen samt nämnder, kommittéer och direktioner.

I denna lag avses med fullmäktige kommunfullmäktige eller stadsfullmäktige och med styrelsen kommunstyrelsen eller stadsstyrelsen.

7 §

Delegering av beslutanderätt

Fullmäktige kan delegera beslutanderätt till kommunens övriga organ, till en enskild förtroendevald eller till en tjänsteman.

Fullmäktige kan besluta att en kommunal myndighet som avses i 1 mom. har rätt att delegera beslutanderätt.

Den underlydande myndigheten är skyldig att ta emot de uppgifter som den överordnade myndigheten delegerar.

Beslutanderätt kan inte delegeras i ärenden som den kommunala myndigheten enligt en uttrycklig bestämmelse i lag skall besluta om.

8 §

Instruktioner

Fullmäktige kan anta instruktioner för styrelsen, nämnderna och kommittéerna.

9 §*Förvaltningsstadga*

Fullmäktige skall anta en förvaltningsstadga.

I förvaltningsstadgan skall finnas bestämmelser om

- 1) de kommunala förvaltningsorganens sammanträden,
- 2) uppgifter för organens ordförande,
- 3) inkallande av ersättare,
- 4) tillfällig sammanträdesordförande,
- 5) rätt för andra än ledamöterna i ett organ att närvara och yttra sig vid ett organs sammanträden,
- 6) föredragning,
- 7) förande, justering och meddelande om framläggande av protokoll,
- 8) undertecknande av kommunala handlingar,
- 9) lösen för handlingar,
- 10) hur kommunen skall fullgöra sin informationsskyldighet,
- 11) förfarandet när en underordnad myndighets ärende tas upp till behandling av det organ som delegerat ärendet,
- 12) kommunens ekonomiska förvaltning samt
- 13) granskning av förvaltningen och ekonomin.

10 §*Tjänstestadga*

Fullmäktige skall fastställa en tjänstestadga med bestämmelser om anställningsvillkor för kommunens tjänstemän.

Tjänstestadgan skall särskilt innehålla

- 1) allmänna bestämmelser om anställning av tjänstemän,
- 2) bestämmelser om skriftlig varning till en tjänsteman som handlar i strid med sina tjänsteplikter eller försummar dem samt
- 3) bestämmelser om behandlingen av en tjänstemans yrkanden som gäller löne- eller andra förmåner.

11 §*Ordningsstadga*

För att främja allmän ordning och säkerhet kan fullmäktige anta en ordningsstadga.

Bötesstraff kan utsättas som påföljd för överträdelse av en ordningsstadga (ordningsförseelse).

Innan kommunen antar eller ändrar en ordningsstadga skall kommunen inhämta landskapsstyrelsens utlåtande.

Böter för ordningsstadgeförseelse får inte omvandlas till fängelsestraff.

12 §

Kommunala tillkännagivanden

Kommunala tillkännagivanden görs offentliga genom att de sätts upp på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser och vid behov även på något annat sätt som kommunen fattat beslut om.

Kommunens anslagstavla skall vara placerad så, att allmänheten har tillgång till den under tjänstetid.

13 §

Kommunala avgifter

Fullmäktige fastställer grunderna för de avgifter som skall bäras upp för kommunens tjänster och andra prestationer och grunderna för när kommunen kan avstå från att bära upp avgift för en tjänst eller prestation.

Fullmäktige kan delegera beslutanderätten enligt 1 mom. till ett underlydande organ.

14 §

Rätt till avvikelse från lag

Landskapsstyrelsen kan, i syfte att effektivisera den kommunala förvaltningen, öka den kommunala självbestämmanderätten eller decentralisera beslutsfattandet, på ansökan bevilja en kommun eller ett kommunalförbund rätt att avvika från bestämmelserna i en landskapslag eller förordning.

Rätten att avvika kan gälla

- 1) delegering av beslutanderätt från en landskapsmyndighet till ett kommunalt organ,
- 2) befrielse från skyldigheten att underställa landskapsstyrelsen ett beslut för fastställande samt
- 3) avvikelse från särskilda bestämmelser inom ett sakområde.

3 kap.

Allmänna bestämmelser om de förtroendevalda

15 §

Skötseln av förtroendeuppdrag

En förtroendevald skall ha hand om sitt uppdrag under den tid för vilken han valts och även efter denna tid, tills någon annan har valts till uppdraget. Om ett förtroendeuppdrag blir ledigt under pågående mandattid skall en ny innehavare av förtroendeuppdrag utses för den återstående mandattiden.

En förtroendevald skall också ha hand om sitt uppdrag till dess saken slutligt avgjorts, om

- 1) valet av innehavare av förtroendeuppdraget har överklagats,
- 2) befrielse eller avsked inte har beviljats eller
- 3) styrelsen med stöd av 47 § har vägrat verkställa fullmäktiges valbeslut.

16 §

Förlust av valbarhet

Om en ledamot i ett kommunalt organ förlorar sin valbarhet förfaller uppdraget genast och fullmäktige skall konstatera att ledamoten har avgått från sitt uppdrag.

En ledamot som tillfälligt och för högst sex månader har hand om ett uppdrag som innebär en inskränkning av valbarheten till ett kommunalt förtroendeuppdrag förlorar inte sin valbarhet, men får inte verka som ledamot under den tid uppdraget varar.

17 §

Avsked och befrielse från förtroendeuppdrag

En förtroendevald som visar giltigt skäl skall beviljas avsked från uppdraget.

Avsked beviljas av fullmäktige, utom för ledamöterna i en kommitté som beviljas avsked av styrelsen.

Den som utsetts till ledamot i landskapsstyrelsen skall på begäran befrias från ett fullmäktigeuppdrag för den tid uppdraget i landskapsstyrelsen varar.

18 §

Felaktigt förfarande i förtroendeuppdrag

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en förtroendevald i sitt uppdrag gjort sig skyldig till tjänstebrott eller handlat i strid med sina skyldigheter på något annat sätt, skall styrelsen kräva en förklaring av den förtroendevalde och vid behov anmäla saken till fullmäktige. Styrelsen skall utan dröjsmål göra en brottsanmälan om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott.

Fullmäktige kan avstänga en förtroendevald från uppdraget under den tid undersökning eller rättegång pågår med anledning av ett på sannolika grunder misstänkt tjänstebrott.

19 §

Brottsligt förfarande utanför förtroendeuppdrag

Om en förtroendevald har åtalats för ett brott vars art eller det sätt på vilket det begåtts visar att denna inte kan ha hand om sitt förtroendeuppdrag på det sätt uppdraget förutsätter, kan fullmäktige avstänga den förtroendevalda från uppdraget för den tid rättegången pågår.

Om en förtroendevald döms till minst sex månaders fängelse kan fullmäktige skilja den förtroendevalda från hans uppdrag. Ärendet får behandlas först då domen vunnit laga kraft.

20 §

Rätt till upplysningar

De förtroendevalda har rätt att ta del av handlingar som förvaras hos kommunens myndigheter och att i övrigt erhålla uppgifter och upplysningar av myndigheterna.

Uppgifter om innehållet i handlingar som enligt landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet (72/77) inte är offentliga eller som bör hemlighållas, får endast ges ut om de är nödvändiga för beslutsfattandet i ett kommunalt organ och om den förtroendevalda kommer att delta i detta.

21 §

Arvoden och ersättningar

Till de förtroendevalda betalas:

- 1) sammanträdesarvode,
- 2) ersättning för förlorad inkomst samt för kostnader som föranleds av förtroendeuppdraget, såsom ersättning till vikarie, utgifter för barnomsorg och andra motsvarande kostnader, samt
- 3) ersättning för resekostnader och dagtraktamente.

Till en förtroendevald kan även betalas arvode för en viss tid eller för ett särskilt förtroendeuppdrag.

Fullmäktige fastställer grunder för arvoden och ersättningarna.

4 kap.

Allmänna bestämmelser om de kommunala organen

22 §

Beslutförhet

Fullmäktige är beslutfört då minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande. Om antalet närvarande ledamöter understiger två tredjedelar till följd av att en eller flera av de närvarande ledamöterna är jäviga i ett ärende, är fullmäktige ändå beslutfört i ärendet.

Styrelsen, en nämnd, en kommitté och en direktion är beslutfört då minst hälften av ledamöterna är närvarande.

23 §

Behandling av ärenden

När ett ärende föredragits skall ledamöterna i organet ges tillfälle att yttra sig. Ett yrkande på att ett ärende skall återremitteras till det beredande organet eller bordläggas skall avgöras genast då diskussionen avslutats.

Ett beslut om återremittering skall anses fattat om det biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna.

Ett beslut om bordläggning skall anses fattat om det biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För att fatta beslut om bordläggning av ett ärende gällande val eller ett tidigare bordlagt ärende krävs det dock att beslutet biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna. Ärendet skall bordläggas till nästa sammanträde om inte organet beslutar om en annan tidpunkt.

Om organet är enigt i ett ärende eller om ett motförslag inte har vunnit understöd skall ordföranden konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är. I annat fall skall ordföranden konstatera att omröstning skall förrättas och ange omröstningspropositioner.

24 §

Omröstning

Ordföranden fastställer omröstningssättet samt omröstningsförfarandet då flera omröstningar skall förrättas.

Ordföranden skall lägga fram omröstningspropositioner som kan besvaras med ja eller nej. Om flera omröstningar skall förrättas skall de förslag som avviker från grundförslaget ställas mot varandra först, med början från de förslag som avviker mest. Sedan ställs det vinnande av dessa förslag och grundförslaget mot varandra. Sist ställs det vinnande av dessa förslag och ett förslag som endast gäller förkastande av grundförslaget mot varandra. Organet kan avvika från den här ordningsföljden om vägande skäl talar för en annan ordningsföljd.

Omröstning förrättas öppet och beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal vinner det förslag ordföranden röstat för. Ordföranden skall efter omröstningen konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är.

25 §

Val

Vid val utses den eller de som fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten.

Ett val skall vara proportionellt om två eller flera personer skall utses och proportionellt val begärs av så många ledamöter som tillsammans kan besätta minst en av de poster valet gäller. Vid proportionella val skall landskapslagen om lagtingsval och kommunalval (39/70) iakttas i tillämpliga delar. Fullmäktige skall vid sitt första

sammanträde utse minst tre ledamöter som fungerar som centralnämnd under fullmäktiges mandattid.

Ersättare utses vid samma valförrättning som de ordinarie ledamöterna. Då en personlig ersättare utses skall den föreslagna ordinarie ledamoten och den föreslagna ersättaren ställas upp tillsammans. Om ersättarna inte är personliga blir de valda som fått de flesta rösterna eller de högsta jämförelsetalen.

Ett proportionellt val skall förrättas med slutna sedlar. Detsamma gäller majoritetsval om någon ledamot yrkar på det.

26 §

Sammanträdes offentlighet

Fullmäktiges sammanträden är offentliga om inte fullmäktige beslutar att behandlingen av ett visst ärende inte skall vara offentligt.

Övriga kommunala organs sammanträden är offentliga endast om organet beslutar det.

27 §

Protokoll

Vid de kommunala organens sammanträden skall föras protokoll. Över förtroendevaldas och tjänstemäns beslut skall föras protokoll om det inte är onödigt på grund av ärendets natur.

Fullmäktiges, styrelsens och en nämnds protokoll skall efter justeringen hållas offentligt framlagt tillsammans med en besväransvisning eller en anvisning om rättelseyrkande. Platsen och tidpunkten för framläggandet skall på förhand meddelas på kommunens anslagstavla.

Övriga kommunala myndigheters protokoll skall hållas framlagda om myndigheten beslutar så.

28 §

Reservation

Den som deltagit i beslutsfattandet i ett kommunalt organ, och då lagt fram ett motförslag eller röstat mot beslutet, har rätt att reservera sig mot beslutet. Den som föredrar ärendet har rätt att reservera sig mot ett beslut som avviker från beslutsförslaget.

En reservation kan motiveras skriftligen. En skriftlig motivering skall lämnas innan protokollet justerats och skall fogas till protokollet.

En ledamot som röstat mot beslutet samt en ledamot eller en föredragande som reserverat sig är inte ansvarig för beslutet.

5 kap.

Kommunmedlemmarnas rätt till inflytande

29 §

Rösträtt

Rösträtt i kommunalval och rådgivande kommunal folkomröstning i sin hemkommun har den som

- 1) fyller 18 år senast på valdagen
- 2) har en kommun i landskapet som hemkommun på valårets första dag och
- 3a) har åländsk hembygdsrätt eller
- 3b) under de tre åren närmast före valåret utan avbrott haft en kommun i landskapet som hemkommun.

30 §

Möjligheter att delta och påverka

Fullmäktige skall se till att kommunmedlemmarna och de som utnyttjar kommunens tjänster har förutsättningar att delta i och påverka kommunens verksamhet.

Kommunerna kan främja möjligheten att delta och påverka genom att informera om kommunens angelägenheter, ordna diskussionsmöten och ge kommunmedlemmarna vägledning då de tar egna initiativ.

31 §

Initiativrätt

Kommunmedlemmarna har rätt att komma med initiativ till kommunen i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagarna skall informeras om de åtgärder som vidtagits med anledning av ett initiativ.

Styrelsen skall minst en gång om året underrätta fullmäktige om de initiativ som har tagits i frågor som hör till fullmäktiges behörighetsområde och om de åtgärder som har vidtagits med anledning av initiativen.

32 §

Information

Kommunen skall informera kommunmedlemmarna om ärenden som är anhängiga i kommunen, planer som gäller sådana ärenden, behandlingen av ärendena samt hur de avgjorts och deras effekter. Kommunen skall vid behov göra upp översikter över frågor som gäller kommunens service, ekonomi, miljövard och markanvändning. Kommunmedlemmarna skall också ges information om det sätt på vilket frågor och åsikter om ärendena kan framföras till beredarna och beslutsfattarna.

När skötseln av någon av kommunens uppgifter har anförtrotts en sammanslutning eller en stiftelse, skall kommunen på lämpligt sätt ge kommunmedlemmarna tillräcklig information om verksamheten.

33 §

Kommunal folkomröstning

Fullmäktige kan besluta att en folkomröstning skall ordnas om en fråga som hör till kommunens uppgifter. Folkomröstningen skall ordnas i samband med ett kommunalval.

En folkomröstning är rådgivande.

Alla röstberättigade har lika rösträtt. Omröstningen är hemlig. Angående förfarandet vid kommunala folkomröstningar gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i landskapslagen om landstingsval och kommunalval (39/70).

34 §

Initiativ till folkomröstning

Initiativ till en folkomröstning kan tas av minst fem procent av kommunens röstberättigade invånare. Fullmäktige skall utan dröjsmål avgöra om en folkomröstning enligt initiativet skall ordnas.

6 kap.

Fullmäktige

35 §

Valbarhet till fullmäktige

Valbar till ledamot i fullmäktige i sin hemkommun är den som har rösträtt i kommunalval.

Valbar till ledamot i fullmäktige är inte

- 1) den som står under förmynderskap,
- 2) ledamot i Ålands förvaltningsdomstol samt
- 3) den som är anställd hos kommunen i en ledande uppgift inom kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde,

Som kandidat vid val av fullmäktige får endast den ställas upp som skriftligen gett sitt samtycke till att motta fullmäktigeuppdraget.

36 §

Val av ledamöter

Kommunernas fullmäktige utses för fyra kalenderår i sänder genom omedelbara, hemliga och proportionella val. Alla röstberättigade kommunmedlemmar har en röst.

Bestämmelser om kommunalval finns i landskapslagen om lagtingsval och kommunalval (39/70).

37 §

Antal ledamöter

Antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas bestäms i förhållande till kommunens invånarantal på valårets första dag enligt följande:

Invånarantal	Antal fullmäktigeledamöter

högst 1.000	11

1.001 - 2.000	13

2.001 - 3.000	15

3.001 - 4.000	17

4.001 - 6.000	19

6.001 -10.000	23

över 10.000	25

Fullmäktige kan före utgången av april månad under valåret besluta att antalet ledamöter som väljs skall vara högre eller lägre än vad som följer av 1 mom. Antalet ledamöter skall alltid vara udda och får inte understiga nio. Landskapsstyrelsen skall underrättas om ändringar av antalet ledamöter.

38 §

Ersättare

För ledamöterna i fullmäktige utses ersättare. Antalet ersättare för varje lista får uppgå till högst två gånger antalet ledamöter som valts från listan. Om ett tillräckligt antal ersättare inte kan utses från en lista som hör till ett valförbund skall ersättare utses från andra listor i valförbundet. I övrigt skall ersättare utses i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om lagtingsval och kommunalval, dock så att 64 § 2 mom. inte skall tillämpas.

39 §

Val av presidium

Fullmäktige väljer bland sina ledamöter ett presidium som består av en ordförande och högst två vice ordförande. Presidiet väljs för ett år i sänder om inte fullmäktige beslutar om en längre mandatperiod. Hela presidiet utses vid samma valförrättning.

Presidiet skall väljas vid kalenderårets första sammanträde. Den ledamot som längst innehåft ett fullmäktigeuppdrag i kommunen utövar ordförandeskapet tills valförrättningen har slutförts. Om flera av ledamöterna tillhört fullmäktige lika lång tid, utövas ordförandeskapet av den ledamot som är äldst av dessa.

40 §*Arbetsordning*

Fullmäktige skall godkänna en arbetsordning.

I arbetsordningen skall finnas bestämmelser om

- 1) fullmäktiges verksamhet,
- 2) kallande av ersättare för ledamöterna,
- 3) behandlingen av fullmäktiges motioner och hemställningsklämmor samt
- 4) fullmäktigegrupper som fullmäktige bildat för arbetet i fullmäktige.

41 §*Sammanträden*

Fullmäktige beslutar om vilka dagar sammanträden skall äga rum. Fullmäktige skall även sammanträda då styrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktiges ledamöter begär det för ett visst ärende eller då fullmäktiges ordförande anser att det behövs.

42 §*Kallelse*

Fullmäktige sammankallas av fullmäktiges ordförande eller vid förhinder för denna av vice ordförande. Vid förhinder för hela presidiet kan fullmäktige sammankallas av styrelsens ordförande, som också utfärdar kallelse till ett nyvalt fullmäktiges första sammanträde.

Kallelse till sammanträde skall utfärdas minst sju dagar före sammanträdet om inte fullmäktige i arbetsordningen beslutar om en kortare tid. Inom samma tid skall sammanträdet kungöras på det sätt som bestäms i 12 §.

Om fullmäktige avbrutit sitt sammanträde och fastställt dag och tidpunkt då sammanträdet skall fortsätta, behöver en ny kallelse inte utfärdas.

43 §*Jäv och annat förhinder*

En ledamot i fullmäktige får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

En ledamot som på grund av jäv eller av annan orsak är förhindrad att handha sitt fullmäktigeuppdrag skall utan dröjsmål meddela detta till kommunens kansli.

44 §*Förutsättningar för behandling av ärenden*

Fullmäktige kan endast handlägga ärenden som nämnts i kallelsen till sammanträdet och som beretts av styrelsen eller annat beredningsorgan i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Om ett ärende enligt en uttrycklig bestämmelse skall handläggas vid ett särskilt sammanträde, skall ärendet handläggas vid detta sammanträde även om det inte nämnts i kallelsen. Fullmäktige kan besluta att handlägga även andra ärenden som inte nämnts i kallelsen. Ett ärende som skall beredas och som inte har beretts av styrelsen eller annat beredningsorgan kan handläggas endast om fullmäktige enhälligt beslutar så.

45 §*Utskott*

Fullmäktige kan bland sina ledamöter tillsätta utskott för att bereda ett visst ärende, för att avge utlåtande och för att granska förvaltningen.

Fullmäktiges presidium har rätt att närvara vid utskottens sammanträden.

46 §*Motion*

En ledamot i fullmäktige som vill att fullmäktige skall behandla ett visst ärende kan väcka motion.

Då ärendet behandlas i fullmäktige skall motionens första undertecknare beredas tillfälle att yttra sig varefter ärendet skall remitteras till styrelsen eller ett annat organ för beredning.

Ärendet skall beredas så, att fullmäktige kan fatta beslut i ärendet inom ett år efter att motionen väckts. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid skall detta meddelas till fullmäktige inom utsatt tid tillsammans med det som framkommit vid beredningen. Fullmäktige kan besluta att avskriva motionen från vidare behandling.

47 §*Tillsyn över lagligheten i fullmäktiges beslut*

Om kommunstyrelsen konstaterar att ett beslut som fullmäktige fattat har kommit till i oriktig ordning, att fullmäktige har överskridit sina befogenheter eller att beslutet annars strider mot lag, skall styrelsen vägra att verkställa beslutet. Ärendet skall utan dröjsmål föreläggas fullmäktige på nytt.

Om fullmäktige vidhåller sitt beslut skall styrelsen föra frågan om det finns lagliga hinder för verkställigheten av beslutet till Ålands förvaltningsdomstol för avgörande. Förvaltningsdomstolen får inte avgöra ärendet förrän besvärstiden har gått ut.

*7 kap.
Styrelsen*

48 §

Valbarhet till styrelsen

Valbar till ledamot i styrelsen i sin hemkommun är den som har rösträtt i kommunalval.

Valbar till ledamot i styrelsen är inte

- 1) den som står under förmynderskap,
- 2) en ledamot i Ålands förvaltningsdomstol,
- 3) en avdelningschef vid Ålands landskapsstyrelses centrala ämbetsverk samt
- 4) den som är anställd hos kommunen inom kommunens centralförvaltning och som lyder under kommunstyrelsen,

5) den som är anställd hos kommunen och som är föredragande i en nämnd eller annars svarar för beredningen av ärenden som kommer att behandlas av kommunstyrelsen samt

6) ordföranden i styrelsen eller i ett därmed jämförbart organ för en organisation som har hand om bevakningen av personalens intressen i kommunen. Valbar är inte heller den som i egenskap av förhandlare för organisationen eller i annan motsvarande egenskap ansvarar för intressebevakningen.

Den som är ledamot eller ersättare i fullmäktige kan inte samtidigt vara ledamot eller ersättare i styrelsen såvida inte fullmäktige beslutar annorlunda i arbetsordning.

3 mom. tillämpas dock inte då fullmäktige tillträtt efter nyval före det att fullmäktige har utsett en ny styrelse.

Den som är medlem av landskapsstyrelsen kan inte samtidigt vara ledamot eller ersättare i styrelsen.

En ledamot i fullmäktige eller landskapsstyrelsen får utses till ledamot eller ersättare i styrelsen endast om denna lämnat skriftligt samtycke därtill.

49 §

Tillsättande av styrelse

Fullmäktige tillsätter en styrelse vid ett sammanträde som fullmäktige håller i januari. Antalet ledamöter skall vara minst fem.

Ledamöterna och personliga ersättare för dem utses för två år åt gången.

Bland dem som utsätts till ledamöter i styrelsen utser fullmäktige ett presidium, bestående av en ordförande och en eller två viceordförande. Presidiet utses vid samma valförrättning.

50 §*Uppgifter*

Styrelsen ansvarar för kommunens förvaltning och ekonomi.

Styrelsen skall bevaka kommunens intressen, företräda kommunen och föra kommunens talan, om inte fullmäktige beslutar annat.

Styrelsen skall bereda och verkställa fullmäktiges beslut samt övervaka att besluten är lagliga, utom i ärenden som rör fullmäktiges inre organisation samt val av styrelse och revisorer.

51 §*Jäv*

En ledamot i styrelsen får inte delta i eller närvara vid behandlingen av ett ärende

1) om ärendet personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående,

2) om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för ledamoten själv eller någon närstående,

3) om ledamoten eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,

4) om ledamoten för talan som ombud eller biträder någon i saken eller

5) om det finns någon annan omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till ledamotens opartiskhet i ärendet.

Jäv enligt 1 mom. 3 punkten föreligger inte om ärendet rör en sammanslutning och ledamoten i egenskap av kommunens representant företräder sammanslutningen.

Från jäv kan bortses när frågan om opartiskhet uppenbart saknar betydelse.

En jävig ledamot skall själv anmäla jäv.

8 kap.***Kommunens övriga förvaltningsorgan*****52 §***Nämnder*

Fullmäktige tillsätter de nämnder som enligt lag skall finnas i kommunen och de nämnder som i övrigt behövs för förvaltningen.

Ledamöter och personliga ersättare för dem utses för fullmäktiges mandattid om inte fullmäktige beslutar om en kortare tid.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en nämnd utser fullmäktige ett presidium, bestående av en ordförande och en vice ordförande om inte annat är föreskrivet. Presidiet utses vid samma valförrättning.

53 §*Direktioner*

Fullmäktige kan tillsätta direktioner för inrättningar och affärsverk eller för att sköta särskilda uppgifter.

En direktion tillsätts för fullmäktiges mandattid eller en kortare tid.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en direktion utser fullmäktige ett presidium bestående av en ordförande och en vice ordförande. Presidiet utses vid samma valförrättning.

54 §*Kommittéer*

Styrelsen kan tillsätta kommittéer för beredning eller utredning av ett visst ärende eller för att sköta en särskild uppgift.

En kommitté tillsätts för styrelsens mandattid eller en kortare tid. En kommitté som tillsatts för ett särskilt uppdrag verkar tills uppdraget är slutfört om inte styrelsen beslutar att upplösa kommittéen före det.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en kommitté utser styrelsen ett presidium bestående av en ordförande och en vice ordförande. Presidiet tillsätts vid samma valförrättning.

55 §*Valbarhet till nämnder, kommittéer och direktioner*

Valbar till ledamot i en nämnd i sin hemkommun är den som har rösträtt i kommunalval.

Valbar till ledamot i en nämnd är inte

- 1) den som står under förmynderskap,
- 2) en ledamot i Ålands förvaltningsdomstol,
- 3) kommundirektören,

4) den som är anställd hos kommunen och lyder under nämnden,

5) den som är medlem av ledningen i en affärsdrivande sammanslutning som kan ha väsentlig nytta eller lida väsentlig skada av de ärenden som normalt avgörs i nämnden samt

6) ledamot i kommunens styrelse.

Valbar till ledamot i en direktion eller kommitté är den som har rösträtt i kommunalval i landskapet, dock inte den som står under förmynderskap.

56 §*Behandling av ett ärende i ett högre organ*

Styrelsen och nämnderna kan ta upp ett ärende till behandling som med stöd av denna lag har delegerats till en underlydande myndighet och som avgjorts av myndigheten. Ett ärende som inte avgjorts av den underlydande myndigheten får tas upp till behandling endast om särskilda skäl föreligger.

Ett ärende kan tas upp till behandling i det högre organet inom den tid rättelseyrkande skall framställas.

Till behandling i ett högre organ får inte tas ärenden som inom undervisningsverksamheten eller socialväsendet gäller en enskild individ.

57 §*Jäv*

På ledamöterna i en nämnd, direktion eller kommitté tillämpas reglerna i 51 § om jäv för styrelseledamöter.

9 kap.***Personal*****58 §***Anställningsförhållanden*

Den som är anställd hos kommunen står i ett offentligrättsligt anställningsförhållande (tjänstemän) eller ett privaträttsligt anställningsförhållande (arbetstagare) till kommunen.

Kommunens myndighetsuppgifter skall skötas av tjänstemän.

Fullmäktige beslutar om inrättande och indragning av tjänster.

59 §*Kommundirektör*

Kommunens förvaltning, ekonomi och övriga verksamhet kan ledas av en kommundirektör som är underställd styrelsen.

Kommundirektören väljs av fullmäktige för viss tid eller tills vidare. Även en person som inte sökt tjänsten kan, med sitt samtycke, väljas till kommundirektör. Om ingen i valet av kommundirektör fått över hälften av rösterna, förrättas nytt val mellan de två kandidater som fått flest röster. Den som fått flest röster vid detta val blir vald.

En kommundirektör kan sägas upp eller förflyttas till andra uppgifter om skäl därtill föreligger. Frågan väcks på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill. Kommundirektören skall

underrättas om grunden för uppsägningen eller förflyttningen och skall beredas tillfälle att bli hörd.

Beslut om uppsägning av kommundirektören fattas av fullmäktige. Beslutet skall anses fattat om det stöds av minst två tredjedelar av alla ledamöter. Beslutet kan verkställas omedelbart och kommundirektören kan samtidigt befrias från sina uppgifter.

Kommundirektören har rätt att få upplysningar av kommunens myndigheter och ta del av deras handlingar, om inte annat följer av bestämmelserna om tystnadsplikt.

60 §

Medborgarskap och lokalkännedom

För anställning hos kommunen får inte ställas upp ett krav på visst medborgarskap.

När kommunala tjänster tillsätts skall särskild betydelse tillmätas att den som anställs har kännedom om landskapet eller är bosatt i landskapet.

61 §

Krav på språkkunskap

Endast tjänsteman som muntligt och skriftligt behärskar svenska får anställas hos kommunen.

Närmare bestämmelser om kravet på språkkunskaper i svenska för olika tjänster fastställs i tjänstestadgan eller provas av styrelsen i varje enskilt fall.

För arbetstagare gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om tjänstemän.

62 §

Jäv

För en tjänsteman som fungerar som föredragande i ett kommunalt organ gäller samma jävsregler som på ledamöterna i organet.

63 §

Tjänstledighet för förtroendeuppdrag

En tjänsteman som valts till riksdagsman, lagtingsledamot eller landskapsstyrelseledamot har rätt till tjänstledighet i den utsträckning som behövs för att han skall kunna ha hand om sitt uppdrag. Den som valts till lagtingsledamot eller landskapsstyrelseledamot har dock rätt till tjänstledighet under högst en valperiod.

64 §

Felaktigt förfarande i tjänsteutövning och avstängning från tjänsteutövning

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en tjänsteman i sin tjänst har gjort sig skyldig till tjänstebrott eller handlat i strid med sina skyldigheter på något annat sätt, skall tjänstemannen avkrävas en förklaring och saken vid behov anmälas till styrelsen.

En brottsanmälan skall göras utan dröjsmål om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott.

Styrelsen kan avstänga en tjänsteman från tjänsten för den tid en undersökning med anledning av ett misstänkt felaktigt förfarande i tjänsten eller förundersökning och rättegång med anledning av ett misstänkt tjänstebrott pågår. Fullmäktige beslutar om avstängning av kommundirektören.

Om en tjänsteman på sannolika grunder misstänks ha begått ett brott utanför sin tjänsteutövning, kan tjänstemannen med iakttagande av vad som stadgas i 2 mom. avstängas från tjänsteutövning den tid undersökning eller rättegång pågår, om de omständigheter som förekommit i saken kan inverka på tjänstemannens förutsättningar att handha sina uppgifter.

10 kap.

Kommunens ekonomi

65 §

Budget

Kommunen skall varje år upprätta en budget för nästa kalenderår. Förslaget till budget skall upprättas av styrelsen före utgången av november månad. Fullmäktige skall anta budgeten före utgången av året.

Budgeten skall innehålla målen för kommunens verksamhet och ekonomi samt föreslagna ändringar i verksamheten och skall göras upp så, att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

Av budgeten skall framgå de anslag och beräknade inkomster som verksamhetsmålen förutsätter samt hur finansieringsbehoven skall täckas. Anslag och beräknade inkomster kan tas in till brutto- eller nettobelopp. Budgeten skall bestå av en driftekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel.

Budgeten skall iaktas i kommunens verksamhet och hushållning. Beslut om ändringar i budgeten fattas av fullmäktige.

66 §

Ekonomiplan

Fullmäktige bör varje år senast i samband med att budgeten antas, anta en ekonomiplan för tre eller flera år.

En ekonomiplan innehåller målen för kommunens verksamhet och ekonomi och skall göras upp så, att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

67 §*Beslut om skatter*

Fullmäktige skall senast i samband med att budgeten antas besluta om kommunens inkomstskattesats, om fastighetsskatteprocenter och om grunderna för övriga kommunala skatter.

68 §*Bokföring*

Om kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut gäller, utöver vad som bestäms i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas i bokföringslagen (FFS 655/73).

69 §*Bokslut*

Kommunens räkenskapsperiod är kalenderåret. Styrelsen skall göra upp ett bokslut för varje räkenskapsperiod och överlämna bokslutet till fullmäktige före utgången av juni månad året efter räkenskapsperioden.

I bokslutet skall ingå en resultaträkning, en balansräkning och bilagor till dem samt en tablå över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse.

En kommun som på det sätt som avses i bokföringslagen har bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig skall göra upp en koncernbalansräkning, som med bilagor tas in i bokslutet. Då koncernbalansräkningen görs upp skall bokföringslagen i tillämpliga delar iakttas.

Bokslutet skall undertecknas av styrelseledamöterna och kommundirektören.

70 §*Verksamhetsberättelse*

I verksamhetsberättelsen, vilken är en del av bokslutet, skall styrelsen redogöra för hur de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige ställt upp har nåtts samt för väsentliga frågor som gäller kommunens ekonomi och koncernbokslut och som inte redovisas i resultaträkningen eller balansräkningen.

71 §*Åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat*

I verksamhetsberättelsen eller i samband med att den läggs fram skall styrelsen lägga fram förslag till åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat och för att balansera ekonomin.

72 §*Fonder*

Fullmäktige kan inrätta fonder.

För varje fond skall antas en fondstadga med bestämmelser om fondens ändamål och förvaltning.

11 kap.*Revision***73 §***De redovisningsskyldiga*

Skyldiga att redovisa för sin verksamhet till kommunen är

- 1) de kommunala organen som kollegier samt
- 2) de ledande tjänstemännen inom respektive organs uppgiftsområde.

74 §*Revisorer*

Fullmäktige utser för sin mandatperiod minst tre revisorer med personliga ersättare för att granska kommunens förvaltning och ekonomi under tjänstemannaansvar.

Revisorerna skall ges förutsättningar att verkställa revisionen på ett oberoende sätt.

Revisorerna har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av kommunens myndigheter få de upplysningar och ta del av de handlingar som de anser vara nödvändiga för att ha hand om revisionsuppdraget.

75 §*Valbarhet till revisor och jäv för revisor*

Valbar till revisor är inte

- 1) en ledamot i styrelsen,
- 2) den som inte är valbar till styrelsen,
- 3) den som är närstående till kommundirektören eller en styrelseledamot eller
- 4) den som står i anställningsförhållande av bestående natur till kommunen eller en sammanslutning eller stiftelse som kommunen har bestämmanderätt i.

Med närstående i 1 mom. avses make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående till kommundirektören eller styrelseledamoten.

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. är avsaknad av rösträtt i kommunalval i landskapet eller hemort i kommunen inte hinder för valbarhet till revisor.

Om jäv för revisor gäller vad som bestäms om jäv för styrelseledamöter.

76 §

Revisorernas uppgifter

Revisorerna skall med iakttagande av god revisionssed granska räkenskapsperiodens förvaltning, bokföring och bokslut.

Revisorerna skall särskilt granska

- 1) om förvaltningen sköts i enlighet med lag och fullmäktiges beslut,
- 2) om bokslutet och koncernbalansräkningen gjorts upp i enlighet med lag och om de ger riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamheten, ekonomin, den ekonomiska utvecklingen och de ekonomiska ansvaren under räkenskapsperioden,
- 3) om uppgifterna om grunderna för och användningen av landskapsandelarna är riktiga samt
- 4) om kommunens interna övervakning har ordnats på ett ändamålsenligt sätt.

Revisorerna skall följa fullmäktiges särskilda anvisningar om de inte står i strid med lag, kommunens instruktioner eller god revisionssed.

Om revisorerna iakttar missförhållanden skall de utan dröjsmål underrätta styrelsen.

77 §

Revisionsberättelse

Revisorerna skall före utgången av maj månad året efter varje räkenskapsperiod avge en berättelse till fullmäktige med en redogörelse för resultatet av revisionen. I berättelsen skall revisorerna uttala sig om bokslutet bör godkännas och de redovisningsskyldiga beviljas ansvarsfrihet.

Om revisorerna konstaterar att kommunens förvaltning och ekonomi sköts i strid med lag, fullmäktiges beslut eller kommunens intresse i övrigt och felet eller den skada som åsamkats inte är ringa skall revisorerna i berättelsen rikta en anmärkning mot den redovisningsskyldiga. En anmärkning kan inte riktas mot fullmäktige.

78 §

Behandlingen av revisionsberättelsen

Styrelsen skall inhämta en förklaring av den som saken gäller om en anmärkning i revisionsberättelsen. Fullmäktige fattar beslut om de åtgärder som revisionsberättelsen och anmärkningar i den föranleder.

När fullmäktige godkänner bokslutet skall fullmäktige besluta om ansvarsfrihet för de redovisningsskyldiga.

12 kap.

Samarbete mellan kommuner

79 §

Samarbetsformer

Kommunerna kan med stöd av avtal sköta sina uppgifter tillsammans.

Kommunerna kan komma överens om att anförtro en annan kommun att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning, att uppgifter skall skötas av ett kommunalförbund eller att uppgifter skall skötas av en mellankommunal ombudsstämma.

Kommunerna kan komma överens om att en uppgift som enligt lag skall skötas av kommunen och som kan delegeras till en tjänsteman anförtros en annan kommuns tjänsteman, vilken sköter uppgiften under tjänstemannaansvar.

80 §

Gemensamma organ

När en kommun med stöd av ett avtal sköter en uppgift för en eller flera kommuners räkning, kan kommunerna komma överens om att en del av ledamöterna i det organ i kommunen som sköter uppgiften, skall utses av de andra kommunerna.

Till ledamöter i organet kan utses personer som är valbara till motsvarande organ i de kommuner som berörs.

81 §

Bildande av mellankommunal ombudsstämma m.m.

En överenskommelse om sammankallande av en mellankommunal ombudsstämma träffas på initiativ av fullmäktige i en kommun.

Varje deltagande kommun representeras vid stämman av högst 3 ombud, vilka utses av fullmäktige. Fullmäktige kan även utse en personlig ersättare för vart och ett av ombuden.

Valbar till ombud är den som är valbar till kommunens fullmäktige. Valbar är även kommundirektör.

Utdrag ur protokoll över val av ombud skall tillställas den kommun som tagit initiativ till stämman.

Mandattiden utgår när ombudsstämman fullgjort sin uppgift. Varje kommun betalar arvoden och ersättning till sina respektive ombud.

Minst 14 dagar före stämman skall hållas en kallelse sändas till ombuden. De berörda kommunernas styrelser skall samtidigt underrättas om stämman.

Ordföranden i fullmäktige i den kommun som tagit initiativ till ombudsstämman sammankallar stämman första gången och leder ordet tills stämman har valt ordförande och vice ordförande.

82 §*Rösträtt och beslutförhet vid ombudsstämma*

Ombudsstämman är beslutför när minst två tredjedelar av de deltagande kommunerna är företrädde vid stämman. Beslut fattas med enkel majoritet.

Varje kommun har en röst för varje påbörjat femhundratal invånare i kommunen på årets första dag. Kommunens röster fördelas jämt mellan dess vid stämman närvarande ombud.

Kommunens styrelse kan ge kommunens ombud direktiv rörande kommunens ställningstagande i fråga som behandlas vid en ombudsstämma.

83 §*Ombudsstämmans protokoll*

När ombudsstämmans protokoll har justerats skall det tillsammans med besvärсанvisning hållas offentligt framlagt i de deltagande kommunerna på det sätt som meddelats på förhand.

De deltagande kommunernas styrelser skall utan dröjsmål erhålla ett utdrag ur protokollet samt besvärсанvisningar.

84 §*Övriga bestämmelser om ombudsstämma*

För ombud vid ombudsstämma gäller samma jävsregler som för fullmäktigeledamot.

Ombudsstämmans beslut överklagas genom kommunalbesvär i enlighet med reglerna i 15 kap.

85 §*Bildande av ett kommunalförbund*

Kommuner och kommunalförbund kan ta initiativ till att bilda ett kommunalförbund. Ett kommunalförbund bildas genom ett avtal mellan medlemskommunerna (*grundavtal*).

Av grundavtalet skall framgå kommunalförbundets namn, hemort, medlemskommuner och uppgifter. I kommunalförbundets namn skall ingå ordet "kommunalförbund" eller förkortningen kf.

I grundavtalet skall medlemskommunerna komma överens om

- 1) hur beslut fattas i kommunalförbundet,
- 2) antalet ledamöter i kommunalförbundets högsta beslutande organ eller antalet representanter vid förbundsstämman,
- 3) en eventuell förbundsstämmas uppgifter och befogenheter och grunderna för rösträtten,
- 4) medlemskommunernas andelar i kommunalförbundets tillgångar och ansvar för förbundets skulder samt annat som rör förbundets ekonomi och förvaltning,

5) vilket av kommunalförbundets organ som bevakar kommunalförbundets intressen, representerar kommunalförbundet och ingår avtal för dess räkning samt på vilket sätt beslut fattas om rätten att teckna kommunalförbundets namn,

6) villkoren för utträde ur förbundet samt förhållandet mellan en medlemskommun som utträder ur förbundet och de kommuner som fortsätter verksamheten,

7) hur kommunalförbundets ekonomi och förvaltning skall granskas samt

8) förfarande vid upplösning och likvidation av kommunalförbundet.

I grundavtalet kan medlemskommunerna komma överens om att vissa beslut skall fattas med kvalificerad majoritet.

Grundavtalet skall godkännas av respektive medlemskommuns fullmäktige. Landskapsstyrelsen skall underrättas om bildande och upplösning av ett kommunalförbund.

86 §

Ändringar av grundavtalet

Grundavtalet ändras genom samstämmiga beslut av medlemskommunernas fullmäktige.

87 §

Kommunalförbundets organ

Beslutanderätten i ett kommunalförbund utövas av medlemskommunerna vid en förbundsstämma eller av ett organ-som väljs av medlemskommunerna.

Medlemskommunernas representanter vid förbundsstämman utses av respektive kommuns fullmäktige. Fullmäktige kan besluta att representanterna utses av styrelsen.

Förbundsstämma skall hållas minst två gånger per år.

Kommunalförbundet kan också ha andra organ om så bestämts i grundavtalet.

88 §

Valbarhet

Valbar till kommunförbundets organ är den som har rösträtt i kommunalval i landskapet.

Valbar är dock inte

1) den som står under förmynderskap,

2) en ledamot av Ålands förvaltningsdomstol,

3) den som är fast anställd i ledande ställning hos kommunalförbundet.

89 §*Rättshandlingsförmåga*

Ett kommunalförbund kan förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt föra talan i domstolar och andra myndigheter.

90 §*Finansiering*

För finansieringen av sådana utgifter i kommunalförbundet som inte kan täckas på något annat sätt svarar medlemskommunerna i enlighet med den ansvarsfördelning mellan medlemskommunerna som fastställts i grundavtalet.

91 §*Offentlighet*

Det högsta beslutande organets sammanträden är offentliga om inte organet beslutar annorlunda i fråga om något visst ärende.

Övriga organs sammanträden är offentliga endast om organet beslutar det.

92 §*Protokoll*

Vid kommunalförbundets högsta bestående organs sammanträden skall föras protokoll.

Protokollet från kommunalförbundets högsta beslutande organ skall efter justeringen tillsammans med en besväransvisning hållas offentligt framlagt i varje medlemskommun. Tiden och platsen för framläggandet skall på förhand meddelas på kommunalförbundets anslagstavla. Innan protokollet läggs fram skall en kopia av det sändas till medlemskommunernas styrelse. Medlemskommunerna och dess medlemmar anses ha fått del av beslutet i protokollet den dag då protokollet lagts fram.

Protokoll från andra av kommunalförbundets organ skall hållas framlagda om kommunalförbundets högsta beslutande organ så beslutar eller organet anser att det behövs.

93 §*Utträde ur kommunalförbund*

En medlemskommun får utträda ur kommunalförbundet. Villkoren för utträde fastställs i grundavtalet.

94 §*Tillämpligheten av bestämmelser rörande kommuner*

Om kommunalförbund gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om kommuner i 3-9 §§, 12-14 §§, 15-21, 4 kap., 30-32 §§, 39-41 §, 49 §, 50 §§, 53-56 §§, 9 kap., 10 kap., 11 kap. samt 15 kap.

95 §*Jäv*

Om jäv för en representant vid förbundsstämman eller en ledamot av kommunalförbundets högsta beslutande organ gäller vad som bestäms om jäv för en fullmäktig-ledamot.

96 §*Skiljeförfarande*

I ett avtal om samarbete kan bestämmas att meningsskiljaktigheter som föranleds av avtalet skall avgöras i den ordning som stadgas i lagen om skiljeförfarande (FFS 967/92).

13 kap.*Ålands Kommunförbund***97 §***Skylldighet att ansluta sig*

Kommunerna skall bilda ett kommunalförbund med namnet Ålands Kommunförbund kf.

Varje kommun i landskapet är skyldig att ansluta sig till Ålands Kommunförbund. En kommun kan inte utträda ur Ålands Kommunförbund.

98 §*Uppgifter*

Ålands Kommunförbunds uppgifter är att utgående från kommunernas behov

- 1) bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet,
- 2) fungera som remissinstans,
- 3) fungera som samarbetsorgan för kommunerna,
- 4) utse kommunala avtalsdelegationen samt sköta dess ekonomi och förvaltning,
- 5) fungera som rådgivande organ inom juridik och ekonomi,
- 6) fungera som samarbetsorgan vid externt kommunalt samarbete utanför Åland

samt

7) ha hand om andra gemensamma ärenden om förbundsstämman så beslutar.

99 §

Rösträtt

Det högsta beslutande organet i Ålands Kommunförbund är förbundsstämman.

Vid Ålands Kommunförbunds förbundsstämma har varje kommun en röst per påbörjat femhundratal invånare i respektive kommun på årets första dag.

100 §

Finansiering

Ålands Kommunförbunds verksamhet skall finansieras av kommunerna gemensamt. Av kostnaderna skall hälften fördelas enligt de beskattningsbara inkomsterna vid den kommunala inkomstbeskattningen under föregående år och hälften enligt antal kommuninvånare i respektive kommun på årets första dag det år kostnaderna avser.

De beskattningsbara inkomster som avses i 1 mom. omfattar även kommunens andel av samfundsinkomstskatten.

14 kap.

Kommunala avtalsdelegationen

101 §

Uppgifter

Kommunala avtalsdelegationen är en del av Ålands Kommunförbund. Dess uppgift är att på kommuners och kommunalförbunds vägnar förhandla och avtala om anställningsvillkor för kommuners och kommunalförbunds tjänstemän och arbetstagare i enlighet med landskapslagen om tjänstekollektivavtal (22/78) och lagen om kommunala arbetskollektivavtal (FFS 670/70).

Avtalsdelegationen kan ge rekommendationer i allmänna anställningsfrågor.

102 §

Beslutanderätt

Beslut i frågor som handhas av avtalsdelegationen fattas av avtalsdelegationens medlemmar vid avtalsdelegationens sammanträde.

103 §

Tillsättande

Avtalsdelegationen skall bestå av sex medlemmar, vilka alla skall ha en personlig ersättare. Mandattiden är fyra år. Medlemmarna och ersättarna utses av Ålands Kom-

munförbund, sedan kommunerna har beretts tillfälle att framställa förslag. Till medlemmar och ersättare skall utses personer som representerar de kommunala arbetsgivarna och som har kännedom om villkoren i anställningsförhållandena.

Medlemmar och ersättare skall utses så, att landskapets olika delar blir företrädade.

104 §

Valbarhet

Till medlem eller ersättare i avtalsdelegationen kan utses den som har rösträtt i kommunalval i landskapet och som samtycker till att ta emot uppdraget.

Valbar till uppdrag i avtalsdelegationen är inte den som står under förmynderskap eller som är ledamot i Ålands förvaltningsdomstol.

Den som innehar förtroendeuppdrag i eller är anställd av tjänstemannaförening som avses i 3 § landskapslagen om tjänstekollektivavtal eller av underförening till sådan förening är inte heller valbar till uppdrag i avtalsdelegationen.

Om medlem eller ersättare upphör att vara valbar förfaller dennas uppdrag genast och en ny person skall utses istället.

105 §

Arbetsordning, ekonomi och förvaltning

Avtalsdelegationen skall anta en arbetsordning.

Beredning av avtalsdelegationens ärenden och verkställighet av dess beslut handhas av personalen vid avtalsdelegationens byrå.

Ålands Kommunförbund fastställer avtalsdelegationens budget och bokslut, utser revisorerna, fattar beslut om beviljande av ansvarsfrihet samt handhar övriga förvaltningsärenden som rör avtalsdelegationen.

106 §

Ersättningsskyldighet

Om avtalsdelegationen utfört en tjänst åt en eller flera kommuner kan en skäligen ersättning uppbäras av de som erhållit tjänsten enligt de grunder som fastställs av Ålands Kommunförbund. Detsamma gäller om avtalsdelegationen utfört en tjänst åt ett eller flera kommunalförbund.

107 §

Sökande av ändring

Avtalsdelegationens beslut om ingående av tjänste- eller arbetskollektivavtal eller beslut som grundar sig på 5 § 2 eller 3 mom. landskapslagen om tjänstekollektivavtal får inte överklagas. Detsamma gäller beslut som med stöd av 3 § 2 mom. landskapslagen om tjänstekollektivavtal fattats av kommun eller kommunalförbund.

I andra ärenden än sådana som nämns i 1 mom. kan rättelseyrkande och kommunalbesvär anföras i enlighet med 15 kap.

108 §

Framläggande av beslut

När avtalsdelegationens protokoll har justerats skall beslut där kommunalbesvär kan anföras hållas offentligt framlagda.

Tidpunkten för framläggandet skall på förhand meddelas på avtalsdelegationens anslagstavla.

Kommuner och kommunalförbund skall underrättas om att framläggande ägt rum.

109 §

Rätt att ta del av uppgifter samt sekretess

Avtalsdelegationen har rätt att av kommuner och kommunalförbund få de uppgifter som fordras för att den skall kunna sköta sina uppgifter enligt 102 §. Avtalsdelegationen har samma rätt att erhålla uppgifter av landskapets myndigheter såvida fråga är om uppgifter som ingivits av kommuner och kommunalförbund.

Om i 1 mom. avsedda uppgifter enligt särskilda föreskrifter skall hemlighållas har avtalsdelegationens medlemmar, de personer som har rätt att närvara vid avtalsdelegationens sammanträden samt den personal som handhar avtalsdelegationens ärenden samma tystnadsplikt som de kommunala myndigheter och landskapsmyndigheter som lämnat uppgifterna.

15 kap.

Rättelseyrkande och kommunalbesvär

110 §

Tillämpning av kapitlets bestämmelser

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på framställande av rättelseyrkande och sökande av ändring i beslut som fattats av en kommuns eller ett kommunalförbunds myndigheter, om inte något annat bestäms särskilt i lag.

Om ett beslut kan överklagas genom kommunalbesvär med stöd av någon annan lag, skall 111 § inte tillämpas.

111 §*Rättelseyrkande*

Den som är missnöjd med ett beslut av kommunstyrelsen eller en nämnd eller en myndighet som lyder under dem kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Ändring i beslutet får inte sökas genom besvär.

Ett rättelseyrkande skall framställas till det organ som fattat beslutet. Organet skall utan dröjsmål behandla ärendet på nytt.

Om styrelsen med stöd av 56 § tagit upp ett ärende till behandling som ett annat kommunalt organ har behandlat, skall ett rättelseyrkande tas upp till behandling av styrelsen.

112 §*Kommunalbesvär*

Beslut som fattats av fullmäktige eller det organ som utövar beslutanderätt i ett kommunalförbund samt beslut som kommunstyrelsen eller en nämnd fattat med anledning av ett rättelseyrkande överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol genom kommunalbesvär.

Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att

- 1) beslutet tillkommit i felaktig ordning,
- 2) den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller
- 3) beslutet annars strider mot lag.

Ändring i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet, får ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av den som med stöd av 1 eller 2 mom. har rätt att anföra kommunalbesvär.

113 §*Besvärsförbud*

Rättelse får inte yrkas i och kommunalbesvär får inte anföras över beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.

Kommunalbesvär får inte anföras över fullmäktiges beslut om huruvida en rådgivande kommunal folkomröstning skall ordnas.

114 §*Rätt att framställa rättelseyrkande och besvärsrätt*

Rättelseyrkande får framställas och kommunalbesvär anföras av

- 1) den som ett beslut avser (part),
- 2) den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt
- 3) kommunmedlemmarna.

Över beslut av ett kommunalförbunds myndigheter får rättelseyrkande framställas och kommunalbesvär anföras även av kommunalförbundets medlemskommuner och deras kommunmedlemmar. Över beslut av kommunernas gemensamma organ får rättelseyrkande framställas och besvär anföras även av kommuner som är parter i avtalet och deras kommunmedlemmar.

Ändring i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet kan besvär anföras även av den som enligt 1 eller 2 mom. har besvärsrätt.

115 §

Rättelseyrkande- och besvärstid

Ett rättelseyrkande skall framställas inom 14 dagar och ett kommunalbesvär anföras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

116 §

Besvärсанvisning och anvisning om rättelseyrkande

Till ett beslut som får överklagas skall fogas en besvärсанvisning.

Till ett beslut i vilket rättelseyrkande får framställas skall fogas anvisningar om rättelseyrkande.

Till ett beslut som inte får överklagas och i vilket rättelseyrkande inte får framställas skall fogas ett meddelande om besvärsförbud. Om besvärsförbud gäller i övrigt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen (FFS 586/96).

117 §

Delgivning av beslut

Parterna skall få ett protokollsutdrag samt en besvärсанvisning, en anvisning om rättelseyrkande eller ett meddelande om besvärsförbud. En part anses ha fått del av beslutet då det tillställts honom genom enskild delgivning enligt lagen om delgivning i förvaltningsärenden (FFS 232/66).

En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet när protokollet har lagts fram offentligt.

118 §

Information om beslut

Protokollsutdrag samt en besvärсанvisning, en anvisning om rättelseyrkande eller ett meddelande om besvärsförbud skall sändas till den som begärt det.

119 §*Fullföljande av besvär*

Ålands förvaltningsdomstols utslag överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Utslaget skall utan dröjsmål tillkännages genom anslag på kommunens, kommunalförbundets eller behöriga kommuners anslagstavlor.

Besvärstiden räknas från den tidpunkt då tillkännagivandet om utslaget har anslagits. Om utslaget har delgivits personerna i fråga särskilt räknas besvärstiden dock från delfäendet.

120 §*Verkställbarhet av beslut*

Ett beslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft. Ett beslut får dock inte börja verkställas om rättelseyrkande eller ändringssökande skulle bli meningslöst genom verkställigheten eller om det organ som behandlar rättelseyrkanden eller besvärsmyn- digheten förbjuder verkställigheten.

121 §*Övriga stadganden om kommunalbesvär*

På kommunalbesvär tillämpas i övrigt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen.

16 kap.*Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser***122 §***Ikraftträdelse*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998 med undantag av 10 kapitlet som träder i kraft den 1 januari 1999.

Genom denna lag upphävs kommunallagen för landskapet Åland av den 19 februari 1980 (5/80) och landskapslagen den 19 april 1978 om kommunala avstalsdelegationen (24/78). Bestämmelserna i 7 kap. kommunallagen tillämpas dock till den 31 december 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

123 §*Tillämpning av bestämmelser i andra lagar*

Om det i annan lagstiftning hänvisas till den gamla kommunallagen (5/80) skall hänvisningarna i tillämpliga delar avse bestämmelserna i denna lag.

Vad som i denna lag bestäms om kommunens inkomstskatt gäller i tillämpliga delar vad som i andra lagar är bestämt om kommunalskatt.

124 §

Instruktioner och stadgor

En instruktion eller stadga som är i kraft i kommunen när denna lag träder i kraft, skall iakttas till dess kommunen beslutar annat med stöd av denna lag. Om en bestämmelse i en instruktion eller en stadga strider mot denna lag, iakttas denna lag.

125 §

Förtroendevalda

Om valbarhet för förtroendevalda som utsetts före denna lag träder i kraft, gäller vad som bestämts i den gamla kommunallagen.

126 §

Kommundirektören

Anställningsförhållandet för en kommundirektör som anställts före denna lag träder i kraft kan inte ändras till visstidsanställning utan kommundirektörens samtycke.

127 §

Kommunalförbund

Om det i ett kommunalförbunds grundstadga inte ingår allt som enligt 89 § denna lag skall ingå i ett kommunalförbunds grundstadga iakttas i tillämpliga delar bestämmelserna om kommunalförbund i den gamla lagen.

Kommunalförbundens grundavtal skall senast vid utgången av år 2000 överensstämma med bestämmelserna i denna lag.

Bestämmelser i annan lagstiftning om kommunalförbund tillämpas fortsättningsvis med undantag för bestämmelser om samarbetsformer.

128 §

Ändringssökande och underställning

Beslut som en kommunal myndighet har fattat innan denna lag träder i kraft skall överklagas och underställas i enlighet med bestämmelserna i den gamla kommunallagen.

Vid underställning av kommunala myndigheters beslut enligt annan lagstiftning gäller bestämmelserna i den gamla kommunallagen om förfarandet vid underställning i tillämpliga delar.

2)

LANDSKAPSLAG**om upphävande av landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen**

I enlighet med lagtingets beslut stadgas som följer:

1 §

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 19 april 1978 om kommunala avtalsdelegationen (24/78).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

3)

LANDSKAPSLAG**om ändring av landskapslagen om tjänstekollektivavtal**

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 2 § 3 mom. 2 och 3 punkterna, 3 § 3 mom. samt 13 § 3 mom. landskapslagen den 19 april 1978 om tjänstekollektivavtal (22/78) samt **fogas** till 2 § 3 mom. en ny 4 punkt som följer:

2 §

Avtal får inte ingås om

2) pensioner, familjepensioner eller därmed jämförliga andra förmåner, hyran för bostad som innehas på grundval av tjänsteförhållande eller nyttjande av landskapet eller kommunen tillhörig annan egendom, med undantag av arbetsutrymmen och arbetsredskap för tjänstemän i uppgifter som gäller samarbete mellan arbetsgivare och tjänstemän,

3) de frågor beträffande vilka för arbetstagarnas del inte kan avtalas genom arbetskollektivavtal, och inte heller om

4) utvidgning av lagstadgade grunder för uppsägning av ett tjänsteförhållande.

3 §

Angående kommunala avtalsdelegationens organisation och verksamhet stadgas i kommunallagen för landskapet Åland (/).

13 §

Plikt får uppgå till högst det belopp som gäller i riket i motsvarande situation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

4)

LANDSKAPSLAG

om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Följande riksförfattningar skall, med de undantag som anges i denna lag, tillämpas i landskapet Åland:

- 1) lagen den 21 januari 1977 om kommunindelning (FFS 73/77) samt
- 2) lagen den 28 juni 1996 om bestämmande av kommungränser inom Finlands territorialvatten (FFS 483/96).

Lagarna tillämpas med de avvikelser som anges i denna lag.

Om de i 1 eller 2 mom. nämnda lagarna ändras skall ändringarna tillämpas i landskapet från den tidpunkt de träder i kraft i riket om inte annat följer av denna lag.

2 §

De förvaltningsuppgifter som enligt lagen om kommunindelning skall handhas av inrikesministeriet, länsstyrelsen eller statsrådet handhas i landskapet av landskapsstyrelsen.

Hänvisas i lagen om kommunindelning till bestämmelser i rikslagstiftningen, vilka äger motsvarighet i landskapslagstiftningen skall hänvisningarna anses avse bestämmelserna i landskapslagstiftningen.

3 §

Landskapsstyrelsen ansvarar för att det utarbetas förslag till bestämmande av sådana gränser som avses i 1 § lagen om bestämmande av kommungränser inom Finlands territorialvatten och som rör kommungränser mellan landskapets kommuner.

Beslut om bestämmande av kommungränser fattas av landskapsstyrelsen.

Beslutet skall sändas för kännedom till Ålands lantmäteribyrå och de berörda kommunerna.

4 §

Ändring i beslut som fattats av landskapsstyrelsen söks hos högsta förvaltningsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den . De bestämmelser som avser lagen om bestämmande av kommungränser inom Finlands territorialvatten är i kraft till den 1 januari 2001. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5)

LANDSKAPSLAG

om ändring av byggnadslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 5 § 2 mom., 23 § 3 mom., 24 § 1 mom., 30 §, 36 § 3 mom., 38 § 2 mom., 85 § 3 och 4 mom., 86 §, 88 § 2 och 3 mom., 89 § 1 mom. och 121 § 1 och 3 mom. byggnadslagen för landskapet Åland av den 28 augusti 1979 (61/79) som följer:

5 §

Utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. kan kommunen när särskilda skäl förligger, i enskilda fall eller beträffande visst markområde medge rätt till tätbebyggelse, ehuru stads- eller byggnadsplan för området icke fastställts.

23 §

Befinnes det för främjande av stadens ändamålsenliga ordnande erforderligt att visst område tills vidare undantages från bebyggelse, oaktat området i och för sig är lämpat för sådant ändamål, kan genom särskild föreskrift i generalplan meddelas förbud mot vidtagande av byggnadsåtgärd inom området såvida ej fråga är om byggande för jordbrukets, fiskets, skogsbrukets eller därmed jämförlig närings behov (byggnadsinskränkning). Här avsett förbud får ej meddelas att gälla för längre tid än fem år. Staden

kan dock om synnerliga skäl föreligger, förlänga tiden för förbudets giltighet, varje gång med högst nämnda tid.

-----

24 §

Är fråga väckt om framställning angående fastställelse av generalplan beträffande visst område eller ändring av fastställd generalplan, kan staden besluta att inom området skall råda byggnadsförbud och förbud mot vidtagande av i 23 § 2 mom. avsedd åtgärd. Sådant förbud får utfärdas för högst fem år i sänder.

-----

30 §

Stadsplan antages av fullmäktige. Fullmäktige äger dock i enlighet med vad i reglemente närmare bestämmes, i den omfattning som prövas lämpligt, uppdraga åt stadsstyrelsen eller byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe antaga en sådan plan.

-----

36 §

Förbud som avses i 2 mom. 3 och 5 punkterna är i kraft högst två år. Dock äger staden rätt, såvida synnerliga skäl föreligger, att förlänga här avsett förbuds giltighetstid med högst två år i sänder.

-----

38 §

I 1 mom. avsett förbud får vara i kraft högst tre år. Såvida synnerliga skäl föreligger kan staden förlänga förbudets giltighetstid med högst tre år i sänder.

-----

85 §

Om bestämmelserna i 103 § 2 mom. skall tillämpas vid genomförande av byggnadsplanen, skall de berörda markägarna beredas tillfälle att bli hörda före beslut om antagande av byggnadsplan fattas. Markägare som endast med svårighet kan nås behöver dock ej höras.

Förutsätter genomförande av byggnadsplan i 103 § 2 mom. nämnt fall att de av planen berörda markägarna gemensamt skall inrätta eller upprätthålla viss i 104 § 1 mom. avsedd anläggning och har ej överenskommelse om grund för fördelning av kostnaderna härför träffats, skall kommunen, om så befinnes erforderligt, i beslutet

genom renhållningsmyndighetens försorg inte föreligga, kan kommunen på framställning av myndigheten vid vite ålägga den försumlige att fullgöra sin skyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

8)

LANDSKAPSLAG
om ändring av landskapslagen om kommunalvägar

I enlighet med lagtingets beslut ändras 4 § 1 mom. och 10 § 1 och 2 mom. landskapslagen den 14 april om kommunalvägar (16/64), av dessa lagrum 4 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 1 april 1987 (24/87), som följer:

4 §

Kommun som har för avsikt att bygga kommunalväg kan anhålla hos landskapsstyrelsen om uppgörande av vägplan och kostnadsförslag för vägen. Till anhållan skall fogas kommunfullmäktiges förberedande beslut om byggande av vägen, karta på vilken den planerade vägsträckningen inritats samt förteckning över dem som vägen är avsedd att betjäna. Kommun kan även besluta att själv uppgöra vägplan och kostnadsförslag. Efter att vägplanen och kostnadsförslaget uppgjorts, och tillställts kommunen då landskapsstyrelsen uppgjort vägplanen, kan kommunen anhålla hos landskapsstyrelsen om förhandsbesked rörande byggnadsbidrag för vägen.

10 §

Grind eller bom må icke hållas på kommunalväg utan kommuns tillstånd.

Byggnad, trafiksäkerheten äventyrande stängsel eller annan varaktig anordning må icke uppföras på närmare än tolv meters avstånd från vägbanans mittlinje. Kommun kan dock på ansökan medge undantag från detta förbud, där det kan ske utan att trafiksäkerheten äventyras eller framtida ombyggnad av vägen försvåras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

6)

LANDSKAPSLAG**om ändring av landskapslagen om brand- och räddningsväsendet**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 8 § 1, 2 och 3 mom. landskapslagen den 14 april 1977 (37/77) om brand- och räddningsväsendet som följer:

8 §

I kommun eller gemensamt för flera kommuner enligt avtal skall finnas en heltidsanställd brandchef. Kommunen kan besluta att brandchefen även skall handha uppgifter som ankommer på kommunal befolkningsskyddschef eller kommunal befolkningsskyddsinstruktör. I kommun eller gemensamt för flera kommuner kan vid behov även finnas biträdande brandchef och brandskyddsinspektör samt andra tjänstemän inom brand- och räddningsväsendet ävensom sotare.

Kommunen kan om vägande skäl föreligger besluta att för viss tid hålla brandchefstjänst som bisyssla eller att för viss tid inte inrätta brandchefstjänst. Kommunen kan besluta att kombinera brandchefstjänst också med andra än i 1 mom. avsedda sysslor om det finns skäl därtill.

Om brandchef är gemensam för flera kommuner eller om förhållandena i övrigt påkallar det kan brandchefs verksamhetsområde indelas i branddistrikt med en särskild släckningschef för varje distrikt. Släckningschefen är kommunal förtroendeman, om icke för branddistriktet har inrättats en särskild tjänst såsom släckningschef.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

-----

7)

LANDSKAPSLAG**om ändring av landskapslagen om renhållning**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 31 § 2 mom. landskapslagen den 8 januari 1981 om renhållning (3/81) som följer:

31 §

Är åtgärd som avses i 1 mom. sådan att den kan utföras endast av den som är skyldig att utföra densamma eller prövas tillräcklig anledning till utförande av åtgärden

genom renhållningsmyndighetens försorg inte föreligga, kan kommunen på framställning av myndigheten vid vite ålägga den försumlige att fullgöra sin skyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

---

8)

LANDSKAPSLAG**om ändring av landskapslagen om kommunalvägar**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 4 § 1 mom. och 10 § 1 och 2 mom. landskapslagen den 14 april om kommunalvägar (16/64), av dessa lagrum 4 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 1 april 1987 (24/87), som följer:

4 §

Kommun som har för avsikt att bygga kommunalväg kan anhålla hos landskapsstyrelsen om uppgörande av vägplan och kostnadsförslag för vägen. Till anhållan skall fogas kommunfullmäktiges förberedande beslut om byggande av vägen, karta på vilken den planerade vägsträckningen inritats samt förteckning över dem som vägen är avsedd att betjäna. Kommun kan även besluta att själv uppgöra vägplan och kostnadsförslag. Efter att vägplanen och kostnadsförslaget uppgjorts, och tillställts kommunen då landskapsstyrelsen uppgjort vägplanen, kan kommunen anhålla hos landskapsstyrelsen om förhandsbesked rörande byggnadsbidrag för vägen.

-----

10 §

Grind eller bom må icke hållas på kommunalväg utan kommuns tillstånd.

Byggnad, trafiksäkerheten äventyrande stängsel eller annan varaktig anordning må icke uppföras på närmare än tolv meters avstånd från vägbanans mittlinje. Kommun kan dock på ansökan medge undantag från detta förbud, där det kan ske utan att trafiksäkerheten äventyras eller framtida ombyggnad av vägen försvåras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

---

9)

LANDSKAPSLAG**om ändring av landskapslagen om stöd för bostadsproduktion**

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 33 § 1 mom. landskapslagen den 11 mars 1982 om stöd för bostadsproduktion (14/82) samt

upphävs 33 § 2 mom. som följer:

33 §

Kommunernas fullmäktige kan anta en bostadsproduktionsplan.

_____

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

_____

10)

LANDSKAPSLAG**om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet**

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Lagen den 28 juni 1996 om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet (FFS 484/96) skall med nedan angivna avvikelser tillämpas i landskapet.

Om den i 1 mom. nämnda lagen ändras skall ändringarna tillämpas i landskapet från den tidpunkt de träder i kraft i riket om inte annat följer av denna lag.

2 §

Bestämmelserna i rikslagen om samkommuner skall i landskapet tillämpas på kommunalförbund. Bestämmelserna i rikslagen om kommunala tjänsteinnehavare skall i landskapet tillämpas på kommunala tjänstemän.

3 §

Hänvisningar i rikslagen till lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (FFS 669/70) skall i landskapet avse landskapslagen om tjänstekollektivavtal (78/22).

4 §

Krav på ersättning som avses i rikslagens 3 § 2 mom., 15 § 2 mom. och 18 § 2 och 3 mom. behandlas som förvaltningsvistemål vid Ålands förvaltningsdomstol.

5 §

Besvär över uppsägning, upplösning av tjänsteförhållande, ombildning av tjänsteförhållande till tjänsteförhållande på deltid och avstängning från tjänsteutövning skall behandlas som brådiskande vid Ålands förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas före lagen träder i kraft.

Mariehamn den 1 november 1996

L a n t r å d

Roger Jansson

Föredragande ledamot

Bengt Häger

3)

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om tjänstekollektivavtal

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 2 § 3 mom. 2 och 3 punkterna, 3 § 3 mom. samt 13 § 3 mom. landskapslagen den 19 april 1978 om tjänstekollektivavtal (22/78) samt

fogas till 2 § 3 mom. en ny 4 punkt som följer:

Gällande lydelse

2 §

Avtal får inte ingås om

-----
2) pensioner, familjepensioner eller därmed jämförliga andra förmåner, hyran för bostad som innehas på grundval av tjänsteförhållande eller nyttjande av landskapet eller kommunen tillhörig annan egendom, med undantag av arbetsutrymmen och arbetsredskap för tjänstemän i uppgifter som gäller samarbete mellan arbetsgivare och tjänstemän; **ej heller om**

3) de frågor beträffande vilka för arbetstagarnas del inte kan avtalas genom arbetskollektivavtal.

3 §

Angående kommunala avtalsdelegationens organisation och verksamhet stadgas i landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen (24/78).

Föreslagen lydelse

2 §

Avtal får inte ingås om

-----
2) pensioner, familjepensioner eller därmed jämförliga andra förmåner, hyran för bostad som innehas på grundval av tjänsteförhållande eller nyttjande av landskapet eller kommunen tillhörig annan egendom, med undantag av arbetsutrymmen och arbetsredskap för tjänstemän i uppgifter som gäller samarbete mellan arbetsgivare och tjänstemän,

3) de frågor beträffande vilka för arbetstagarnas del inte kan avtalas genom arbetskollektivavtal, **och inte heller om**

4) utvidgning av lagstadgade grunder för uppsägning av ett tjänsteförhållande.

3 §

Angående kommunala avtalsdelegationens organisation och verksamhet stadgas i **kommunallagen för landskapet Åland** (/).

13 §

Plikt får för landskapet uppgå till högst det belopp som i riket vid ettvarit tillfälle gäller för staten. På motsvarande sätt får plikt för kommunala avtalsdelegationen, kommun, kommunalförbund eller förening uppgå till högst det belopp som gäller för motsvarande organ i riket, och för tjänsteman till högst det belopp som i riket gäller för tjänsteman.

13 §

Plikt får uppgå till högst det belopp som gäller i riket i motsvarande situation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

5)

LANDSKAPSLAG

om ändring av byggnadslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut ändras 5 § 2 mom., 23 § 3 mom., 24 § 1 mom., 30 §, 36 § 3 mom., 38 § 2 mom., 85 § 3 och 4 mom., 86 §, 88 § 2 och 3 mom., 89 § 1 mom. och 121 § 1 och 3 mom. byggnadslagen för landskapet Åland av den 28 augusti 1979 (61/79) som följer:

Gällande lydelse

5 §

Utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. kan landskapsstyrelsen när särskilda skäl föreligger, i enskilda fall eller beträffande visst markområde medge rätt till tätbetyggelse, ehuru stads- eller byggnadsplan för området icke fastställts.

Föreslagen lydelse

5 §

Utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. kan kommunen när särskilda skäl föreligger, i enskilda fall eller beträffande visst markområde medge rätt till tätbetyggelse, ehuru stads- eller byggnadsplan för området icke fastställts.

23 §

Befinnes det för främjande av stadens ändamålsenliga ordnande erforderligt att visst område tills vidare undantages från bebyggelse, oaktat området i och för sig är lämpat för sådant ändamål, kan genom särskild föreskrift i generalplan meddelas förbud mot vidtagande av byggnadsåtgärd inom området såvida ej fråga är om byggnade för jordbrukets, fiskets, skogsbrukets eller därmed jämförlig närings behov (byggnadsinskränkning). Här avsett förbud får ej meddelas att gälla för längre tid än fem år. På framställning av staden kan dock landskapsstyrelsen, om synnerliga skäl föreligger, förlänga tiden för förbudets giltighet, varje gång med högst nämnda tid.

-----

24 §

Är fråga väckt om framställning angående fastställelse av generalplan beträffande visst område eller ändring av fastställd generalplan, äger landskapsstyrelsen på framställning av staden förordna att inom området skall råda byggnadsförbud och förbud mot vidtagande av i 23 § 2 mom. avsedd åtgärd. Sådant förordnande får utfärdas för högst fem år i sänder.

-----

30 §

Stadsplan antages av fullmäktige. Fullmäktige äger dock i enlighet med vad i reglemente närmare bestämmes, i den omfattning som prövas lämpligt, uppdraga åt stadsstyrelsen eller byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe antaga sådan plan.

23 §

Befinnes det för främjande av stadens ändamålsenliga ordnande erforderligt att visst område tills vidare undantages från bebyggelse, oaktat området i och för sig är lämpat för sådant ändamål, kan genom särskild föreskrift i generalplan meddelas förbud mot vidtagande av byggnadsåtgärd inom området såvida ej fråga är om byggnade för jordbrukets, fiskets, skogsbrukets eller därmed jämförlig närings behov (byggnadsinskränkning). Här avsett förbud får ej meddelas att gälla för längre tid än fem år. **Staden kan dock** om synnerliga skäl föreligger, förlänga tiden för förbudets giltighet, varje gång med högst nämnda tid.

-----

24 §

Är fråga väckt om framställning angående fastställelse av generalplan beträffande visst område eller ändring av fastställd generalplan, **kan staden besluta** att inom området skall råda byggnadsförbud och förbud mot vidtagande av i 23 § 2 mom. avsedd åtgärd. Sådant förbud får utfärdas för högst fem år i sänder.

-----

30 §

Stadsplan antages av fullmäktige. Fullmäktige äger dock i enlighet med vad i reglemente närmare bestämmes, i den omfattning som prövas lämpligt, uppdraga åt stadsstyrelsen eller byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe antaga en sådan plan.

Planen eller ändring därav skall för att bli gällande fastställas av landskapsstyrelsen.

36 §

Förbud som avses i 2 mom. 3 och 5 punkterna är i kraft högst två år. Dock äger landskapsstyrelsen rätt, såvida synnerliga skäl föreligger, att på framställning av staden förlänga här avsett förbuds giltighetstid med högst två år i sänder.

38 §

I 1 mom. avsett förbud får vara i kraft högst tre år. Såvida synnerliga skäl föreligger, kan landskapsstyrelsen på framställning av staden förlänga förbudets giltighetstid med högst tre år i sänder.

85 §

Byggnadsplan och ändring därav skall för att bli gällande underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Har i beslut om antagande av byggnadsplan förordnats att bestämmelserna i 103 § 2 mom. skall lända till efterrättelse vid genomförandet av planen, får planen ej fastställas förrän landskapsstyrelsen berett de av planen berörda markägarna tillfälle att bli hörda däröver. Markägare som hörts genom kommunens försorg eller som endast med svårighet kan nås, behöver dock ej höras.

36 §

Förbud som avses i 2 mom. 3 och 5 punkterna är i kraft högst två år. Dock äger staden rätt, såvida synnerliga skäl föreligger, att förlänga här avsett förbuds giltighetstid med högst två år i sänder.

38 §

I 1 mom. avsett förbud får vara i kraft högst tre år. Såvida synnerliga skäl föreligger kan staden förlänga förbudets giltighetstid med högst tre år i sänder.

85 §

Om bestämmelserna i 103 § 2 mom. skall tillämpas vid genomförande av byggnadsplanen, skall de berörda markägarna beredas tillfälle att bli hörda före beslut om antagande av byggnadsplan fattas. Markägare som endast med svårighet kan nås behöver dock ej höras.

Förutsätter genomförande av byggnadsplan i 103 § 2 mom. nämnt fall att de av planen berörda markägarna gemensamt skall inrätta eller upprätthålla viss i 104 § 1 mom. avsedd anläggning och har ej överenskommelse om grund för fördelning av kostnaderna härför träffats, skall kommu-

Förutsätter genomförande av byggnadsplan i 103 § 2 mom. nämnt fall att de av planen berörda markägarna gemensamt skall inrätta eller upprätthålla viss i 104 § 1 mom. avsedd anläggning och framgår ej att överenskommelse om grund för fördelning av kostnaderna härför träffats, **skall landskapsstyrelsen**, om så befinnes erforderligt, **i beslutet om fastställelse av byggnadsplanen**, bestämma i vilket förhållande de av planen berörda fastigheterna skall delta i sagda kostnad. Är annorstädes stadgat om fördelning av kostnader för gemensamma anläggningar av ifrågavarande art skall dessa stadganden lända till efterrättelse.

86 §

Sedan byggnadsplan eller ändring därav fastställts, skall däri ingående kvarter, trafikleder och andra områden utmärkas i terrängen efter hand som behovet det kräver.

88 §

Förbud mot nybyggnad gäller

1) på område beträffande vilket beslut fattats om uppgörande eller ändring av byggnadsplan;

2) på område beträffande vilket byggnadsplan eller ändring därav antagits, intill dess fastställelse ägt rum; samt

3) på område beträffande vilket framställning om fastställande av byggnadsplan eller ändring därav lämnats utan bifall, såvida landskapsstyrelsen därvid utfärdat sådant förbud

nen, om så befinnes erforderligt, **i beslutet bestämma** i vilket förhållande de av planen berörda fastigheterna skall delta i sagda kostnad. Är annorstädes särskilt stadgat om fördelning av kostnader för gemensamma anläggningar av ifrågavarande art, skall dessa stadganden lända till efterrättelse.

86 §

Sedan byggnadsplan eller ändring därav **antagits**, skall däri ingående kvarter, trafikleder och andra områden utmärkas i terrängen efter hand som behovet det kräver.

88 §

Förbud mot nybyggnad gäller på område beträffande vilket beslut fattats om uppgörande eller ändring av byggnadsplan.

Förbud som avses i 2 mom. **1 och 3 punkterna** är i kraft högst två år. Dock äger landskapsstyrelsen rätt, såvida synnerliga skäl föreligger, att på framställning av vederbörande kommun förlänga här avsett förbuds giltighetstid med högst två år i sänder.

-----

89 §

Genom särskild föreskrift kan i byggnadsplan meddelas förbud mot bebyggande av område som avsatts såsom byggnadsmark intill dess erforderliga trafikleder och avlopp anlagts samt vattenförsörjningen ordnats (byggnadsförbud). Här avsett förbud får vara i kraft högst tre år. Såvida synnerliga skäl föreligger, kan landskapsstyrelsen på framställning av vederbörande kommun förlänga förbudets giltighetstid med högst tre år i sänder.

-----

121 §

Landskapsstyrelsen äger rätt att i enskilda fall på ansökan medgiva undantag från bestämmelserna i denna lag och från förbud, påbud och andra inskränkningar rörande byggande som följer av lagen eller som utfärdas i stöd därav.

Över ansökan som avses i 1 mom. skall vederbörande kommun, samt när deras rätt och fördel uppenbart berörs, sökandens grannar, beredas tillfälle att bli hörd. Angående vem som bör anses såsom gramme gäller vad i 5 § 4 mom. är stadgat.

Förbud som avses i 2 mom. är i kraft högst två år. Dock **kan kommunen**, såvida synnerliga skäl föreligger, förlänga här avsett förbuds giltighetstid med högst två år i sänder.

-----

89 §

Genom särskild föreskrift kan i byggnadsplan meddelas förbud mot bebyggande av område som avsatts såsom byggnadsmark intill dess erforderliga trafikleder och avlopp anlagts samt vattenförsörjningen ordnats (byggnadsförbud). Här avsett förbud får vara i kraft högst tre år. Såvida synnerliga skäl föreligger, kan **kommunen** förlänga förbudets giltighetstid med högst tre år i sänder.

-----

121 §

Kommun kan i enskilda fall på ansökan medgiva undantag från bestämmelserna i denna lag och från förbud, påbud och andra inskränkningar rörande byggande som följer av lagen eller som utfärdas med stöd därav.

Över ansökan som avses i 1 mom. skall **sökandens grannar beredas tillfälle att bli hörda om deras rätt och fördel uppenbart berörs.** Angående vem som bör anses såsom granne gäller vad som i 5 § 4 mom. är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

6)

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

I enlighet med lagtingets beslut ändras 8 § 1, 2 och 3 mom. landskapslagen den 14 april 1977 (37/77) om brand- och räddningsväsendet som följer:

Gällande lydelse

8 §

I kommun eller gemensamt för flera kommuner enligt avtal skall finnas en heltidsanställd brandchef. Med landskapsstyrelsens samtycke kan brandchefen även handha uppgifter som ankommer på kommunal befolkningsskyddschef eller kommunal befolkningsskyddsinstruktör. I kommun eller gemensamt för flera kommuner kan vid behov även finnas biträdande brandchef och brandskyddsinspektör samt andra tjänstemän inom brand- och räddningsväsendet ävensom sotare.

Landskapsstyrelsen kan på ansökan och om vägande skäl föreligger bevilja kommun antingen tillstånd att för viss tid hålla brandchefstjänst såsom bisyssla eller anstånd överhuvudtaget med inrättande av sådan tjänst. Landskapsstyrelsen kan om skäl därtill är, medgiva kommun rätt att kombinera brandchefstjänst också med andra än i 1 mom. avsedda sysslor.

Om brandchef är gemensam för flera kommuner eller om förhållandena sådant eljest påkallar kan brandchefs verksamhetsområde med tillstånd av landskapssty-

Föreslagen lydelse

8 §

I kommun eller gemensamt för flera kommuner enligt avtal skall finnas en heltidsanställd brandchef. **Kommunen kan besluta att brandchefen även skall handha** uppgifter som ankommer på kommunal befolkningsskyddschef eller kommunal befolkningsskyddsinstruktör. I kommun eller gemensamt för flera kommuner kan vid behov även finnas biträdande brandchef och brandskyddsinspektör samt andra tjänstemän inom brand- och räddningsväsendet ävensom sotare.

Kommunen kan om vägande skäl föreligger **besluta** att för viss tid hålla brandchefstjänst som bisyssla eller **att för viss tid inte inrätta brandchefstjänst. Kommunen kan besluta att kombinera brandchefstjänst också med andra än i 1 mom. avsedda sysslor om det finns skäl därtill.**

Om brandchef är gemensam för flera kommuner eller om förhållandena i övrigt påkallar det kan brandchefs verksamhetsområde indelas i branddistrikt med en

relsen indelas i branddistrikt med en särskild släckningschef för varje distrikt. Släckningschefen är kommunal förtroende-
man, om icke för branddistriktet har in-
rättats en särskild tjänst såsom släcknings-
chef.

-----

särskild släckningschef för varje distrikt. Släckningschefen är kommunal förtroende-
man, om icke för branddistriktet har in-
rättats en särskild tjänst såsom släcknings-
chef.

Denna lag träder i kraft den 1 janua-
ri 1998.

-----

7)

LANDSKAPSLAG om ändring av landskapslagen om renhållning

I enlighet med lagtingets beslut ändras 31 § 2 mom. landskapslagen den 8 januari
1981 om renhållning (3/81) som följer:

Gällande lydelse

31 §

Är åtgärd som avses i 1 mom. sådan att den kan utföras endast av den som är skyldig att utföra densamma eller prövas tillräcklig anledning till utförande av åtgärden genom renhållningsmyndighetens försorg inte föreligga, kan landskapsstyrelsen på framställning av myndigheten vid vite ålägga den försumlige att fullgöra sin skyldighet.

Föreslagen lydelse

31 §

Är åtgärd som avses i 1 mom. sådan att den kan utföras endast av den som är skyldig att utföra densamma eller prövas tillräcklig anledning till utförande av åtgärden genom renhållningsmyndighetens försorg inte föreligga, kan **kommunen** på framställning av myndigheten vid vite ålägga den försumlige att fullgöra sin skyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 janua-
ri 1998.

-----

8)

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om kommunalvägar

I enlighet med lagtingets beslut ändras 4 § 1 mom. och 10 § 1 och 2 mom. landskapslagen den 14 april om kommunalvägar (16/64), av dessa lagrum 4 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 1 april 1987 (24/87), som följer:

Gällande lydelse

4 §

Kommun som har för avsikt att bygga kommunalväg kan anhålla hos landskapsstyrelsen om uppgörande av vägplan och kostnadsförslag för vägen. Till anhållan skall fogas kommunfullmäktiges förberedande beslut om byggande av vägen, karta på vilken den planerade vägsträckningen inritas samt förteckning över dem som vägen är avsedd att betjäna. Efter att vägplanen och kostnadsförslaget uppgjorts och tillställts kommunen kan kommunen anhålla hos landskapsstyrelsen om förhandsbesked rörande byggnadsbidrag för vägen.

-----

10 §

Grind eller bom må icke hållas på kommunalväg utan landskapsstyrelsens tillstånd.

Byggnad, trafiksäkerheten äventyrande stängsel eller annan varaktig anordning må icke uppföras på närmare än tolv meters avstånd från vägbanans mittlinje. Landskapsstyrelsen må dock på ansökan medgiva undantag från detta förbud, där det kan ske

Föreslagen lydelse

4 §

Kommun som har för avsikt att bygga kommunalväg kan anhålla hos landskapsstyrelsen om uppgörande av vägplan och kostnadsförslag för vägen. Till anhållan skall fogas kommunfullmäktiges förberedande beslut om byggande av vägen, karta på vilken den planerade vägsträckningen inritats samt förteckning över dem som vägen är avsedd att betjäna. **Kommun kan även besluta att själv uppgöra vägplan och kostnadsförslag.** Efter att vägplanen och kostnadsförslaget uppgjorts, och tillställts kommunen **då landskapsstyrelsen uppgjort vägplanen,** kan kommunen anhålla hos landskapsstyrelsen om förhandsbesked rörande byggnadsbidrag för vägen.

-----

10 §

Grind eller bom må icke hållas på kommunalväg utan **kommunens** tillstånd.

Byggnad, trafiksäkerheten äventyrande stängsel eller annan varaktig anordning må icke uppföras på närmare än tolv meters avstånd från vägbanans mittlinje. **Kommun kan** dock på ansökan medge undantag från detta förbud, där det kan ske utan att trafik-

utan att trafiksäkerheten äventyras eller
framtida ombyggnad av vägen försvåras.

-----

säkerheten äventyras eller framtida om-
byggnad av vägen försvåras.

**Denna lag träder i kraft den 1 janua-
ri 1998.**

-----

9)

LANDSKAPSLAG**om ändring av landskapslagen om stöd för bostadsproduktion**

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 33 § 1 mom. landskapslagen den 11 mars 1982 om stöd för bostadsproduktion
(14/82) samt

upphävs 33 § 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse***33 §**

Kommunernas fullmäktige skall för fem
år åt gången anta en bostadsproduktionsplan
som skall justeras varje år.

Landskapsstyrelsen kan på ansökan
bevilja kommun befrielse från skyldig-
heten att uppgöra i 1 mom. avsedd plan
eller uppskov med uppgörandet härav.

-----

*Föreslagen lydelse***33 §**

Kommunernas fullmäktige **kan anta en
bostadsproduktionsplan.**

(2 mom. upphävs)

**Denna lag träder i kraft den 1 janua-
ri 1998.**

tjänsteinne-
som enligt
enligt en så-
tjänsteinne-

n utan hin-
en tjänste-
nsteinneha-
ll fastställas
slut.

lom. 1 har

nalförbund
ommunen,
nmunalför-
avtalat om
på motsva-
hör till ett

92/1016.
dantag. Ett
ge i en fri-
ka från fö-
net som ly-
call under-

avvikelse
nun också
mmuner.
992/1016.
a beslutat-
are får be-
yrelsen.
ar använd-
na lag en-
mmar.

rende där
g myndig-
s den stat-
t av lagen
(154/50).
styrelsen,
1/74) inte

nligt den-
en statlig
d frikom-

92/1016.
vvikelse från
nunen ägde
ien skyddad
mmuner att
kommunen
dra ifråga-
n avsett un-
kommunsty-
llstånd utan
ka från vissa
mmunalbe-
tt den kom-
1991 A 74.
nderrätta
llmäktige
stadgan-

nunmed-

D 2 L om kommunindelning 21.1.1977/73

L 9.7.1982/528 - RP:57/1982; L 28.12.1984/991 - RP:227/1984; L 17.6.1988/559 - RP:5/1988; L 15.6.1990/556 - RP:255/1989; L 3.4.1992/304 - RP:198/1991; L 6.11.1992/980 - RP:70/1992; L 11.6.1993/502 - RP:29/1993

Se Rvall § 11, A 6; L om överföring av vissa fristående områden från en kommun till en annan, D 2 a; KomVall § 3 mom. 2, D 5; L om sammanslagningsunderstöd åt kommuner, D 3; Språkl § 2 mom. 5, B 18.

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Ändring i kommunindelning.* Angående ökande eller minskande av kommuns område, upplösande av kommun, bildande av ny kommun samt ändring av kommuns namn stadgas i denna lag.

Ökande eller minskande av kommuns område, upplösande av kommun samt bildande av ny kommun benämnes i denna lag ändring i kommunindelning.

Stadgandena angående ändring i kommunindelning iakttages i tillämpliga delar även vid bestämmandet av den rätta sträckningen av gräns för kommuns område, ifall oklarhet om gränsen råder.

Se RF § 50, A 1; KomL §§ 2 och 3, D 1.

2 kap. Föresättningar för ändring i kommunindelning

2 §. *Allmänna föresättningar.* Kommunindelning kan ändras försävt detta är motiverat för underlätande av ordnandet av den service, som kommunalförvaltningen erbjuder, eller för förstärkande av kommunalförvaltningens befolkningsunderlag och ekonomiska resurser eller försävt detta av annan sådan orsak bör anses vara påkallat.

Vid övervägandet av behovet och möjligheterna att ändra kommunindelning skall uppmärksamhet fästas vid vederbörande kommuners fullmäktiges ståndpunkt och åsikterna hos invånarna inom det område, som ändringen i kommunindelning skulle beröra eller direkt påverka, ävensom vid geografiska förhållanden,

vid synpunkter som med tanke på näringsliv och trafikförbindelser inverkar på saken samt vid strävandena att utveckla områdesindelningen på ett för förvaltningen och andra samhällsliga verksamheter även eljest ändamålsenligt sätt.

Angående beaktande av befolkningens språkförhållanden är stadgat i 50 § 3 mom. regeringsformen.

Se RF § 50 mom. 3, A 1; Språkl § 2, B 18; Språkf §§ 8 och 8 a, B 19.

En kommun kunde förordnas att i sin helhet sammanslås med en stad trots att en ansökan om överförande av en del av kommunen till en [köping] samtidigt var anhängig, enär denna inkorporering kunde förverkligas genom senare beslut. HFD 1972 II 50.

2a §. (6.11.1992/980) *Föresättningar för total-sammanslagning.* När kommuners fullmäktige tillsammans föreslår kommunsammanslagning, skall ändringen i kommunindelningen i detta syfte utan hinder av 2 § verkställas enligt förslaget, om inte ett vägande allmänt intresse kräver att förslaget förkastas.

Motsätter sig fullmäktige i en kommun som upplösningen eller bildandet av en ny kommun skulle komma att gälla en sådan ändring, skall bestämmelse om verkställighet av ändringen inte utfärdas.

3 §. (6.11.1992/980) *Särskilda föresättningar för partiell sammanslagning.* Motsätter sig fullmäktige i en kommun att kommunens område minskas eller utvidgas, får ändringen av området genomföras endast om det kan anses att ett vägande allmänt intresse kräver detta.

Sammanslagning av ett byområde med en annan kommun ansågs med tanke på områdets geografiska läge och trafikförhållanden samt anordnandet av kommunal service, speciellt inom brand- och räddningstjänsten samt hälsovården och skolväsendet, leda till att betydande missförhållanden undanröjdes. Efter som ändringen sålunda var påkallad av vägande allmänt intresse kunde statsrådet bestämma att området skulle överföras till den andra kommunen trots att den kommun där byn var belägen motsatte sig ändringen. HFD 1991 A 14. Se även HFD 1992 A 21.

Att tätort var belägen på två kommuners område ansågs vara en sådan betydande olägenhet, att den kommunala indelningen kunde ändras trots den andra kommunens motstånd. Nya fullmaktsgeval skulle icke förättas. HFD 1973 II 54.

Se även HFD 1966 II 53, 1976 II 20 och 1980 II 13 och 1984 II 11.

3 kap. Beredning av ändring i kommunindelning

4 §. *Anhängiggörandet.* Framställning om sådan ändring i kommunindelningen som innebär att en kommun upplöses genom att den ansluts till en annan kommun eller genom att den sammanslås med en annan kommun till en ny kommun kan göras endast av kommunfullmäktige i den kommun som ändringen skulle komma att gälla. I övriga fall kan framställning om ändring i kommunindelningen göras av en kommunmedlem eller kommunfullmäktige. Framställningen skall tillställas inrikesministeriet. (6.11.1992/980)

Ett ärende som gäller ändring i kommunindelningen kan också anhängiggöras på initiativ av inrikesministeriet. (6.11.1992/980)

I kommun, där kommunälsförvaltning finns, kan även kommunälsfullmäktige göra framställning om ändring i kommunindelningen beträffande kommundelen. (6.11.1992/980)

Avser framställning eller initiativ överförande av del eller delar av kommuns område till annan eller andra kommuner, skall dessa områden med erforderlig noggrannhet anges i framställningen eller initiativet. Behovet av ändring i kommunindelning skall i framställningen eller initiativet motiveras. Till framställ-

ningen eller initiativet skall såvitt möjligt fogas för bedömning av ärendet erforderlig utredning. (6.11.1992/980)

Ang. kommunmedlemmar, se KomL § 4, D 1. Ang. delområdesförvaltning, se KomL § 27.

5 §. *Beredningen.* Beredning av ärende, som gäller ändring i kommunindelning, ombesörjes av länsstyrelsen i enlighet med bestämmelser, som utfärdas av [ministeriet för inrikesärendena].

6 §. *Anmärkningarna och utlåtanden.* Länsstyrelsen skall med anledning av framställning eller initiativ bereda vederbörande kommuners invånare och andra, vilka anser att ärendet berör dem, tillfälle att inom 30 dagar framställa sina anmärkningar. Den kungörelse, som rör detta, skall offentliggöras på det sätt kommunala tillkännagivanden i kommunen offentliggöres. Vad här är sagt tillämpas dock icke då det är uppenbart, att framställningen bör förkastas. Anmärkningarna skall tillställas kommunstyrelsen.

Då framställningen om ändring i kommunindelning har gjorts av kommunfullmäktige, skall kommunstyrelsen avgiva utlåtande med anledning av anmärkningarna och tillställa utlåtandet länsstyrelsen. Då framställningen icke har gjorts av kommunfullmäktige, skall kommunstyrelsen för kommunfullmäktige uppgöra redogörelse över anmärkningarna, och fullmäktige skall beredas tillfälle att avgiva utlåtande i ärendet, sedan fristen för framställande av de i 1 mom. avsedda anmärkningarna utgått och redogörelsen över anmärkningarna bringats till fullmäktiges kännedom.

Finnes kommunalförvaltning inom område, som beröres av ändringen i kommunindelning, skall även kommunalfullmäktige beredas tillfälle att avgiva utlåtande i saken på sätt i 2 mom. är stadgat om kommunfullmäktige.

Anmärkningarna samt kommunstyrelsens, kommunalfullmäktiges och kommunfullmäktiges utlåtanden skall tillställas länsstyrelsen inom därför utsatt tid.

Ang. kommunala tillkännagivanden, se KomL § 64, D 1.

7 §. *Sammanträde med områdets invånare.* Kommunstyrelsen kan anordna ett eller flera allmänna sammanträden, vid vilka diskussion kan föras med anledning av framställningen eller initiativet och ställning till frågan tagas.

Kungörelsen angående anordnande av sammanträdet skall offentliggöras minst en vecka före sammanträdet på det sätt kommunala tillkännagivanden i kommunen offentliggöres. Sammanträdet öppnas av kommunstyrelsens ordförande eller av annan av kommunstyrelsen utsedd person. Den som öppnar sammanträdet leder ordet vid detsamma till dess ordförande för sammanträdet blivit vald. Över sammanträdet uppsättes protokoll som justeras på sätt sammanträdet beslutar. Protokollet skall på åtgärd av kommunstyrelsen bringas till fullmäktiges kännedom och även tillställas länsstyrelsen.

Finnes kommunalförvaltning inom området, skall kommunstyrelsen anordna sammanträde, om kommunalfullmäktige det yrkar.

Länsstyrelsen kan, då den anser det vara påkallat, utfärda förordnande om anordnande av sammanträde. Såvida det är av nöden för anordnande av sammanträde, skall länsstyrelsen medgiva förlängning av de i 6 § nämnda fatalitetiderna.

Se KomL § 64, D 1.

8 §. *Annan utredning.* Länsstyrelse skall även införskaffa lantmäterikontorets utlåtande och annan utredning, som ytterligare kan erfordras, angående framställning eller initiativ, för såvitt det ej anses uppenbart att framställningen icke kan godkännas.

Till lantmäterikontorets utlåtande skall vid behov fogas förslag till ny sträckning för kommunens gränser och på basen därav uppgjord förteckning över de fastigheter och andra jordregisterenheter eller delar av sådana, vilkas överförande från en kommun till en annan åsytas.

Se § 52.

8a–8c § har upphävts genom L 6.11.1992/980.

8d §. (17.6.1988/559) *Bindande verkan av avtal mellan kommuner.* Ändras kommunindelningen så att en hel kommun eller en del av en kommun ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som skall bildas, kan kommunerna komma överens om hur förvaltningen och servicen skall ordnas på det område som ansluts. Avtalet skall iakttas under de följande fem åren, om inte förhållandena ändras så att det inte är möjligt att följa avtalet. Har på området införts sådan områdesförvaltning som avses i 15 b §, kan kommunerna avvika från avtalet endast om avvikelserna också har godkänts i den ordning som bestämdes när områdesförvaltningen infördes.

9 §. *Utredningsman eller -män.* Är det på grund av omfattningen av ärenden angående ändring i kommunindelning eller dess svårighetsgrad påkallat, kan [ministeriet för inrikesärendena] bestämma att särskild utredning av ärendet skall verkställas.

För utredningen tillsätter ministeriet en utredningsman eller utredningsmän eller ock en utredningsnämnd, till vilken vederbörande kommuners kommunstyrelser envar utser en medlem och dessa tillsammans väljer en utomstående ordförande. Vad nedan stadgas om utredningsman gäller på motsvarande sätt utredningsmän och utredningsnämnd.

10 §. *Verkställande av utredning.* [Ministeriet för inrikesärendena] utfärdar erforderliga bestämmelser om verkställande av utredning. Utredningsman äger rätt att av myndigheter erhålla uppgifter och annan erforderlig hjälp för utförande av sin uppgift.

Såframt utredningen utvisar, att kommunindelningen borde ändras på basen av framställningen eller initiativet, skall utredningsmannen uppgöra förslag till ändring i kommunindelningen och till de bestämmelser, som skall utfärdas med anledning därav. Om förslaget gäller i tillämpliga delar vad i 6–8 §§ är stadgat.

11 §. *Kostnaderna för utredning.* Kostnaderna för verkställande av utredning erlägges av statens medel. Grunderna för utredningsmans arvode bestämmas av [ministeriet för inrikesärendena].

12 §. *Särskilda förslag.* Skall i samband med ändring i kommunindelning bestämmelser utfärdas om reglering av tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning eller om ekonomisk uppgörelse mellan kommunerna, skall vid beredningen av ändring i kommunindelning förslag till dessa bestämmelser uppgöras. Förslagen uppgöres, såframt de icke uppgjorts på åtgärd av kommunstyrelsen eller kommunstyrelserna, av länsstyrelsen eller, om utredningsman tillsatts, på åtgärd av denne.

Kommu
inom utsa
ovan i l n

13 §. i
rande änd
styrelsen i
lingarna [

4 l

14 §.
dena] beh
ning fatta

[Minist
om ringa
ge i de k
motsatt si
sådan änd

Se Språkl

15 §.
trädande s
delning sl
av ett kale

Beslut (

före april

Är ändrin

i juni mån

anses föra

tas i juni r

meddelat,

Beslut (

liggöres i

4.

15a §.
kesminist

kommunc

ningen be

vad som i

76) skall

ny komm

rioderna

har trätt i

15b §.

valtning. S

de komm

delningen

bestämma

på ett omi

till en ny

Valbar

desförvalt

mort på o

Kommu

i 1 mom.

skall forts

5 ka

16 §.

tjänst. Då

ra komm

ler att två

ning bild.

ll även in-
annan ut-
angående
anses up-
nnas.

vid behov
nens grän-
ng över de
er delar av
till en an-

1992/980.

i av avtal
ngen så att
ansluts till
som skall
m hur för-
et område
e följande
tt det inte
införts så-
kan kom-
avvikelsen
ändes när

i grund av
ng i kom-
tallat, kan
a att sär-

en utred-
utred-
mmuners
och dessa
indé. Vad
å motsva-
mind.

steriet för
ämnelser
man äger
annan er-

nunindel-
ngen eller
ra förslag
e bestäm-
ärav. Om
§ är stad-

derna för
ns medel.
immes av

med änd-
ärdas om
etstagares
llan kom-
g i kom-
er uppgö-
gjorts på
relserna,
llsatts, på

Kommunernas fullmäktige skall beredas tillfälle att inom utsatt tid avgiva utlåtande med anledning av ovan i 1 mom. avsedda förslag.

13 §. *Länsstyrelsens utlåtande.* Sedan ärende rörande ändring i kommunindelning beretts, skall länsstyrelsen avgiva utlåtande i saken och tillställa handlingarna [ministeriet för inrikesärendena].

4 kap. Fattande av beslut om ändring i kommunindelning

14 §. *Statsrådets och [ministeriets för inrikesärendena] behörighet.* Beslut om ändring i kommunindelning fattas av statsrådet.

[Ministeriet för inrikesärendena] kan dock besluta om ringa ändring i kommunindelning, om fullmäktige i de kommuner, som ändringen gäller, icke har motsatt sig ändringen, samt förkasta framställning om sådan ändring, som fullmäktige icke har förordat.

Se Språkf 8 a, B 19.

15 §. *Tidpunkten för beslutets fattande och ikraftträdande samt dess kungörelse.* Ändring i kommunindelning skall bestämmas att träda i kraft vid ingången av ett kalenderår.

Beslut om ändring i kommunindelning skall fattas före april månads utgång under det föregående året. Är ändringen ringa får dock beslut därom fattas ännu i juni månad under det föregående året, såvitt detta ej anses föranleda nämnvärd olägenhet. Beslutet får fattas i juni månad jämväl om kommunernas fullmäktige meddelat, att de godkänner detta.

Beslut om ändring i kommunindelning skall offentliggöras i författningssamlingen.

4a kap. Ordandet av förvaltningen (17.6.1988/559)

15a §. (15.6.1990/556) *Antalet fullmäktige.* Inrikesministeriet kan på gemensam framställning av de kommuner som berörs av en ändring i kommunindelningen bestämma att ett större antal fullmäktige än vad som anges i 38 § 1 mom. kommunallagen (953/76) skall väljas i en kommun som utvidgas eller i en ny kommun under den första eller de två första valperioderna efter att ändringen i kommunindelningen har trätt i kraft.

15b §. (17.6.1988/559) *Införande av områdesförvaltning.* Statsrådet kan på gemensam framställning av de kommuner som berörs av en ändring i kommunindelningen, med avvikelse från gällande stadganden, bestämma att områdesförvaltning för en viss tid införs på ett område som ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som skall bildas. (6.11.1992/980)

Valbar till medlem och suppleant i organ för områdesförvaltning som avses i 1 mom. är den som har hemort på området i fråga.

Kommunfullmäktige kan efter att den tid som avses i 1 mom. har gått ut besluta att områdesförvaltningen skall fortsätta tills vidare. (6.11.1992/980)

5 kap. Reglering av tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning

16 §. *Förflyttning till utvidgad eller ny kommuns tjänst.* Då kommunindelning ändras så, att en eller flera kommuner sammanslås med en annan kommun eller att två eller flera kommuner genom sammanslagning bildas en ny kommun, förflyttas den upplösta

kommunens i huvudtjänst anställda ordinarie tjänsteinnehavare till motsvarande tjänsteförhållanden samt arbetstagare i arbetsavtalsförhållande av bestående natur till motsvarande tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden i tjänst, uppgift eller arbete som lämpar sig för vederbörande i den kommun som utvidgas eller den nya kommunen, såvitt fullmäktige i denna kommun icke av vägande skäl annorlunda besluter.

Då en kommuns område delas för att anslutas till två eller flera kommuner, tillämpas 1 mom. på tjänsteinnehavarna och arbetstagarna i den upplösta kommunen så att de förflyttas till tjänstgöring i någon av kommunerna enligt avtal mellan dem. Om ett avtal inte fås till stånd, skall länsstyrelsen på framställning av kommunen eller tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren i fråga besluta om förflyttningen. Om kommunerna hör till skilda län, är länsstyrelsen i det län behörig, till vilken den kommun hör som genom anslutning får ett område eller områden från en eller flera kommuner. Tjänsteinnehavare eller arbetstagare får härvid dock inte förflyttas till tjänstgöring i en kommun vars fullmäktige av vägande skäl har motsatt sig detta. (15.6.1990/556)

Minskas en kommuns område på grund av ändring i kommunindelningen så att en tjänsteinnehavare eller arbetstagare som åsyftas i 1 mom. inte behövs i kommunen och kan om hans förflyttning till tjänstgöring i den kommun som utvidgas eller till den nya kommunen avtal inte nås, bestämmer länsstyrelsen om förflyttningen enligt 2 mom. (15.6.1990/556)

17 §. *Löne- och övriga förmåner.* Den som med stöd av 16 § förflyttats till annan kommuns tjänst, är berättigad att erhålla de förmåner som hör till tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet i sådan form, att de ej är oförmånligare än motsvarande förmåner, som tillkommit honom i hans tidigare anställningsförhållande.

18 §. *Kommundirektör och biträdande kommundirektör.* Kommundirektörs- och biträdande kommundirektörstjänst i kommun, som sammanslås med annan kommun, upphör då ändringen i kommunindelning träder i kraft. Innehavaren av tjänsten förflyttas till sådan för honom lämplig tjänst i den kommun som utvidgas, i vilken förmånerna är sådana som i 17 § är sagt.

Finnes i två eller flera kommuner, av vilka genom sammanslagning bildas en ny kommun, i 1 mom. avsedda tjänsteinnehavare, skall fullmäktige i den nya kommunen besluta, vilka av tjänsterna som skall upphöra då ändringen i kommunindelningen träder i kraft. På innehavare av tjänst som skall upphöra tillämpas vad i 1 mom. är stadgat.

Se KomL §§ 24 och 25, D 1.

19 §. *Pensionsskydd.* Tjänsteinnehavare eller arbetstagare, som med stöd av 16 eller 18 § förflyttats till tjänst i kommun som utvidgas eller i ny kommun, har under den tid han är i denna kommuns tjänst, såvida annat ej är stadgat om hans pensionsskydd, rätt till pensionsskydd från kommunala pensionsanstalten enligt de grunder, som före förflyttningen gällde tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas pensionsskydd i den kommun, vilken minskas eller upplöses, och som då var tillämpliga på honom, om han inom ett år efter förflyttningen skriftligen meddelar den utvidgade eller nya kommunens kommunstyrelse att han det önskar.

Vad i 1 mom. är sagt om kommunala pensionsanstalten tillämpas dock icke på tjänsteinnehavare och arbetstagare som lämnat i sagda moment avsett meddelande och som på sätt i 16 § 1 och 3 mom. lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64) bibehållit den rätt som tillkom honom den 30 juni 1964 att erhålla på tjänste- eller arbetsförhållande grundad pension av den pensionsanstalts medlemssamfund, i vars tjänst han vid sagda tidpunkt var. För sådan tjänsteinnehavare eller arbetstagarers pensionskydd svarar den kommun, till vars tjänst han blivit förflyttad, försåvitt icke om ansvaret annorlunda överenskommits eller bestämts i samband med ändringen i kommunindelning. Skulle den kommun, från vars tjänst vederbörande förflyttats, ha ägt rätt att erhålla statsandel för de utgifter som föranledes av hans pension, har den kommun, till vars tjänst han blivit förflyttad, rätt till statsandel enligt samma grunder.

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat gäller på motsvarande sätt rätten till familjepension efter tjänsteinnehavares och arbetstagarers död.

Se KomPensL, D 13.

20 §. *Semester.* Såvitt tjänsteinnehavare eller arbetstagare som förflyttats med stöd av 16 eller 18 § icke givits honom tillkommande semester eller semesterpenning under det år, vid vars utgång flyttningen sker, äger han under den tid han är i tjänst hos den utvidgade eller nya kommunen rätt att erhålla sådan enligt samma grunder som i det fall, att hans föregående anställningsförhållande skulle ha fortgått. Lönen för semestertiden eller semesterersättning samt semesterpenning erlägges till honom i enlighet med den avlöning som tillkommer honom i tjänsten i den utvidgade eller nya kommunen.

Även under de följande åren skall åt vederbörande i hans tjänst hos utvidgad eller ny kommun givas semester minst för en så lång tid, som skulle ha tillkommit honom enligt före förflyttningen gällande bestämmelser rörande tjänsteinnehavarna och arbetstagarna i kommun som minskas eller upplöses, i det fall att hans föregående anställningsförhållande skulle ha fortgått.

21 §. *Före år 1959 grundade städer.* Vad i 16–20 §§ är stadgat äger ej tillämpning, försåvitt en före år 1959 grundad stad eller ett därtill hörande område införlivas med en annan kommun eller av dessa tillsammans med andra områden bildas en ny kommun.

22 §. *Kommunalförbunds tjänsteinnehavare och arbetstagare.* Då kommunalförbund upplöses med anledning av ovan i 16 § avsedd ändring i kommunindelning, iakttages i tillämpliga delar vad i 16–20 §§ är stadgat. Om kommunalförbund gäller därvid vad om kommun som minskas eller upplöses är sagt.

6 kap. Ekonomisk uppgörelse

23 §. *Verkställande av uppgörelse.* Då kommunindelning ändras så, att del av kommun överföres till annan kommun eller till ny kommun som bildas, skall ekonomisk uppgörelse verkställas mellan kommunerna, såframt detta med hänsyn till ändringens storlek eller kommunernas ekonomiska ställning eller av annan orsak bör anses påkallat.

Föreskrifter om ekonomisk uppgörelse utfärdas av statsrådet då det besluter om ändring i kommunindelning. Statsrådet kan dock, med fastställande endast av de grunder, enligt vilka uppgörelsen skall verkställas,

överlämna åt [ministeriet för inrikesärendena] att utfärda noggrannare föreskrifter i saken.

24 §. *Tillgångar.* I den ekonomiska uppgörelsen skall sådan fast egendom och till denna hänförlig hyres-, lego- eller annan nyttjanderätt, som uteslutande eller huvudsakligen tjänar visst område, tilldelas den kommun, som området kommer att höra till.

Ovrig egendom skall tilldelas de kommuner, till vilka den med beaktande av egendomens art, skalighets-synpunkter eller andra orsaker bör anses lampligast höra.

Beträffande tillgångar och rättigheter, som kommun har erhållit genom gåva eller testamente att användas för visst ändamål, skall enligt behov utfärdas bestämmelser, genom vilka användandet av tillgångarna för detta ändamål, på lampligt sätt tryggas.

25 §. *Skulder.* Ansvaret för skuld, som hänför sig till eller upptagits för anskaffande av egendom, överföres på den kommun som erhåller egendomen. Övriga förbindelser fördelas mellan kommunerna i förhållande till de tillgångar de erhåller och enligt vad skäligheten eljest fordrar.

Ansvar för förbindelse kan dock icke, förutom skuld till staten, överföras utan fordringsägarens eller annan rättsinnehavares samtycke.

26 §. *Fördelningsgrunder och ersättning i penningar.* Har i 23 och 24 §§ icke annat stadgats, skall vid fördelningen av tillgångar och skulder grunden härfor vara antalet invånare och skattören inom kommunernas område, dessas areal eller andra skäligen grunder.

Då det är påkallat för att kommunernas andelar av tillgångarna och skulderna skall bli överensstämmande med fördelningsgrunderna, kan kommun åläggas att till annan kommun utgiva ersättning i penningar, vilken betalas i ett för allt eller, jämte skälig ränta, i rater, som förfaller till betalning under en tid av högst fem år.

[fr L om sammanslagningsunderstöd åt kommuner, D 3.

27 §. *Överföring av tillgångar och skulder.* Om icke annat följer av vad ovan i detta kapitel är sagt, kvarstår kommuns tillgångar och skulder alltså hos kommunen, då dess område ökas eller minskas, men överföres, om kommunen i sin helhet sammanslås med annan kommun eller med nybildad kommun, till denna.

28 §. *Åtkomst av egendom.* I den ekonomiska uppgörelsen gäller bestämmelse om tilldelande av egendom åt kommun såsom åtkomsthändelse.

7 kap. Verkställandet av val

29 §. *Beaktandet av ändring i kommunindelning vid kommunalval.* Förträttas kommunalval under det år som föregår året då ändring i kommunindelning träder i kraft, skall valet förträttas med iakttagande av den nya kommunindelningen i fråga om de kommuner som ändringen gäller. Fullmäktige i kommun, vars område utvidgas, skall till kommunens centralvalnämnd utom de enligt kommunala vallagen (361/72) till nämnden hörande medlemmarna välja en, två eller tre medlemmar från område, som skall införlivas, i enlighet med vad förhållandet mellan detta områdes invånarantal och kommunens invånarantal förutsätter.

Bildas i utvidgad kommun med anledning av ändring i kommunindelning nytt röstningsområde, som omfattar område, vilket skall införlivas med kommunen, skall på den valnämnd, som väljes för sagda röst-

ningsområde mom. år så

Se KomVal

30 §. N delning tr skall stats vitt det är röres av år för den tid ens ikrafttr

Valet för vad om kor

31 §. F myndighet skall vidtag nämnda va ter fullgöra andra han

Se KomVal

32 §. N 30 § nämni troendevalk ning träder återstående inrikesären mäktige ell stämmer i f troendevalk till i [104 § eller direkt nalförbund fullmäktige tillämpas li radsrätt] är

Se anm. vic

8 1

33 §. K munala orc utfärdade kommunal ter ändring som de har stadgat ell eller upphä indelning t och länder

Ovan i l det snarast landena.

Se KomL §

34 §. A med ändring bildad kor den ekonomi om socialh åt den som värden påt munen öv mort i Finl det.

Se Socialvä

35 §. C skattöre. I k indelning s

dena] att ut-

uppgörelsen
hänförlig hy-
uteslutande
tilldelas den
till.
till vil-
t, skälighets-
lämpligast

om kommun
att användas
rdas bestäm-
gångarna för

m hänför sig
ndom, över-
lomen. Övri-
erna i förhål-
ligt vad ska-

ke, förutom
ägens eller

ng i penning-
skall vid för-
nden här för-
kommuner-
ga grunder.
is andelar av
nsstämman-
mun åläggas
i penningar,
ig ränta, i ra-
tid av högst

ter, D 3.
der. Om icke
sagt, kvarstår
hos kommu-
nen överfö-
slås med an-
n, till denna.
omiska upp-
de av egen-

indelning vid
nder det är
indelning trä-
gande av den
kommuner
mmun, vars
centralval-
en (361/72)
ten, två eller
ör livas, i en-
områdes in-
förutsätter.
ning av änd-
område, som
ied kommu-
r sagda röst-

ningsområde, på motsvarande sätt tillämpas vad i 1 mom. är sagt om centralvalnämnd.

Se KomVall § 3 mom. 2 och § 4, D 5.

30 §. *Nya kommunalval.* Då ändring i kommunindelning träder i kraft under kommunal valperiod, skall statsrådet, då det beslutar om ändringen, försä- vritt det är påkallat, bestämma att i kommun som be- röres av ändringen skall förrättas val av fullmäktige för den tid som återstår av mandattiden efter ändring- ens ikraftträdande.

Valet förrättas med beaktande i tillämpliga delar av vad om kommunalval är stadgat.

31 §. *Förberedande åtgärder.* Mantalsskrivnings- myndigheterna och de kommunala valmyndigheterna skall vidtaga erforderliga åtgärder så, att i 29 och 30 §§ nämnda val kan förrättas och här för påkallade uppgif- ter fullgöras i behörig tid, samt i detta syfte giva var- andra handräckning.

Se KomVall kap. 2, D 5.

32 §. *Nyval av andra förtroendevalda.* Förrättas i 30 § nämnt val, upphör även kommunens övriga för- troendevaldas uppdrag då ändringen i kommunindel- ning träder i kraft, och nya val skall förrättas för den återstående mandattiden, såframt icke [ministeriet för inrikesärendena] på framställning av kommunfull- mäktige eller sedan fullmäktige hörts annorlunda be- stämmer i fråga om vissa förtroendeuppdrag. Med för- troendevalda avses härvid även medlemmar som valts till i [104 § kommunallagen (953/76)] avsedd nämnd eller direktion i annan kommun ävensom till kommu- nalförbunds förbundsstyrelse. På medlemmar, som av fullmäktige valts till statlig nämnd eller kommission, tillämpas likaså vad här är sagt. Om nämndeman i [hä- radsrätt] är stadgat särskilt.

Se anm. vid § 4; KomL § 17, D 1; TingsrättsL, Pr 6.

8 kap. Verkan av ändring i vissa fall

33 §. *Kommunala ordningsstadgor och taxor.* Kom- munala ordningsstadgor samt med stöd av olika lagar utfärdade stadgor av liknande natur och taxor för kommunala avgifter gäller i tillämpliga delar även ef- ter ändring i kommunindelning inom det område, som de har berört, försä vritt icke annorlunda är särskilt stadgat eller såframt icke beslut har fattats om ändring eller upphävande av dem innan ändringen i kommun- indelning trädde i kraft, till dess sådant beslut fattas och länder till esterrättelse.

Ovan i 1 mom. avsedda stadgor och taxor skall med det snaraste justeras så att de motsvarar de nya förhål- landena.

Se KomL § 7, D 1.

34 §. *Anstaltsvård i form av socialhjälp.* I samband med ändring i kommunindelning är utvidgad eller ny- bildad kommun, såframt ej annorlunda har bestämts i den ekonomiska uppgörelsen, skyldig att enligt [lagen om socialhjälp (116/56)] giva fortgående anstaltsvård åt den som redan åtnjuter sådan och vars hemort, då vården påbörjades, har varit belägen på ett till kom- munen överfört område eller, om han icke haft he- mort i Finland, huvudsakligen har vistats inom områ- det.

Se SocialvårdsL, S 18.

35 §. (28.12.1984/991) *Budget och uttaxering per skattöre.* I kommun som berörs av ändring i kommun- indelning skall ändringen beaktas då budgeten upp-

görs och uttaxeringen per skattöre fastställs för det år som följer efter ändringens ikraftträdande.

Se KomL, D 1.

36-37 § har upphävts genom L 9.7.1982/528.

38-40 § har upphävts genom L 28.12.1984/991.

41 §. *Samsfunds och stiftelsers hemort.* Om kom- mun, som i bolagsordning eller stadgar anges såsom hemort för vederbörande bolag, andelslag, förening eller annat samfund eller stiftelse, vilka är antecknade i register, upplöses genom att kommunens område i sin helhet överföres till utvidgad eller ny kommun, blir denna kommun, då ändringen i kommunindel- ning träder i kraft, hemort för samfundet eller stiftel- sen i stället för den kommun som upplöses.

Om en kommun upplöses genom att dess område överföres till två eller flera utvidgade eller nya kommu- ner, skall länsstyrelsen bestämma att någon av dessa skall vara ny hemort för samfundet eller stiftelserna. Om kommunerna hör till skilda län är länsstyrelsen i det län behörig, till vilken den kommun hör som ge- nom anslutningen får ett område eller områden från en eller flera kommuner. Länsstyrelsens beslut skall iakttas till dess samfundet eller stiftelserna har beslu- tat något annat om sin hemort och anteckning om det- ta har gjorts i registret. (15.6.1990/556)

Angående den nya hemort som bestäms enligt 1 mom. eller av länsstyrelsen enligt 2 mom., skall an- teckning göras i registret på tjänstens vägnar. Länssty- relsens beslut om hemort skall i en kommun, som upplöses, tillkännages av kommunstyrelsen så som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kom- munen. (15.6.1990/556)

Se KomL § 64, D 1; § 49 mom. 4.

9 kap. Särskilda åtgärder med anledning av att ny kommun bildas

42 §. *Organisationskommission.* För ny kommun skall inom en månad från det statsrådet fattat beslut om kommunens bildande tillsättas en organisations- kommission.

Antalet medlemmar och suppleanter i organisa- tionskommissionen bestämmas och den tillsättes av länsstyrelsen. Kommunstyrelserna i de kommuner, av vilkas områden den nya kommunen bildas, skall för länsstyrelsen föreslå medlemmar och suppleanter. Länsstyrelsen skall, då den utser medlemmar och suppleanter, följa kommunstyrelsernas förslag, så- framt de erhållits och icke står i strid med varandra. Kommissionen väljer inom sig ordförande och vice- ordförande.

Organisationskommissionen skall till dess fullmak- tige i den nya kommunen valts och valresultatet kung- jorts samt kommunstyrelse valts, handha de förber- dande åtgärderna för ordnandet av kommunens för- valtning.

Om organisationskommissionen gäller i tillämpliga delar vad om kommunstyrelse är stadgat.

Se KomL kap. 3, D 1.

43 §. *Val av fullmäktige.* Ny kommuns fullmäktige väljes första gången under året före det, då ändringen i kommunindelningen träder i kraft, med iakttagande i tillämpliga delar av vad om kommunalval är stadgat, för en mandattid som varar till utgången av den kom- munala valperioden.

Beslut om indelning i röstningsområden fattas och centralvalnämnden, valnämnderna och valbestyrelser-

na tillsättes av organisationskommissionen, som även i övrigt sörjer för de åligganden som beträffande valen ankommer på fullmäktige. (11.6.1993/502)

Se KomL § 9, D 1; KomValL, D 5.

44 §. Fullmäktiges första uppgifter. Omedelbart efter valresultatets kungörande skall den till ålder äldsta fullmäktigen kalla fullmäktige till det första sammanträdet samt vid detsamma föra ordet till dess ordförande och viceordförande för fullmäktige valts.

Fullmäktige skall omedelbart vidta åtgärder som fordras för ordnandet av kommunens förvaltning och i detta syfte bland annat fatta beslut om utseende av medlemmar i kommunstyrelsen och nämnderna, besattande av förtroendeuppdrag, inrättande av tjänster samt förflyttning och val av tjänsteinnehavare, med beaktande av vad som är stadgat i 16–18 och 21 §§, avensom godkänna kommunens budget och fastställa uttaxeringen per skattöre för det första finansåret. De som valts till kommunstyrelsen tillträder sitt uppdrag omedelbart, men övriga förtroendevalda avensom tjänsteinnehavarna först då ändringen i kommunindelningen träder i kraft, om det inte besluts att de skall tillträda sitt uppdrag redan tidigare. (28.12.1984/991)

Fullmäktige äger rätt att i ärenden, om vilka skall bestämmas i sådana ordningsstadgor eller reglementen som skall underställas, med beaktande i tillämpliga delar av de om dem utfärdade stadgandena, utfärda temporära bestämmelser, vilka skall följas till dess stadgan eller reglementet godkännts samt underställning ägt rum och blivit avgjord.

Fullmäktige kan besluta införa kommunalförvaltning sålunda, att val av kommunalfullmäktige för den tid som återstår av den kommunala valperioden förträas av kommunfullmäktige.

45 §. Behörigheten för minskad eller upplöst kommuns myndigheter. Myndighet i kommun, som förordnats att bli överförd eller om vilken förordnats att till denna hörande område skall överföras till ny kommun, får efter det statsrådet fattat beslut om ändring i kommunindelning icke besluta om frågor, vilka bör anses ankomma på myndighet i den nya kommunen och kan hänskjutas till denna.

Kommunfullmäktiges beslut om besattande av tjänsten som kommundirektör ansågs ha fattats sedan SRb om sammanslagning av kommunerna givits, då fullmäktige fattat beslutet samma dag som SR, men vid en senare tidpunkt. Vid fattande av beslutet hade kommunfullmäktige inte beslutat i ärende, vilket skulle anses ankomma på den nya, sammanslagna kommunens myndigheter och som kunde överföras till denna kommun. HFD 1980 II 12.

10 kap. Ändring och bestämmande av kommuns namn

46 §. (15.6.1990/556) Ändring av namn. Beslut om ändring av en kommuns namn fattas av kommunfullmäktige.

Innan beslut om ändring av en kommuns namn fattas skall utlåtande inhämtas hos forskningscentralen för de inhemska språken.

47 §. (15.6.1990/556) Ny kommuns namn. Sedan statsrådet har fattat beslut om bildande av en ny kommun skall fullmäktige i de kommuner av vilkas områden kommunen bildas bestämma den nya kommunens namn.

Om kommunernas fullmäktige inte kan komma överens om den nya kommunens namn, bestäms detta av länsstyrelsen. Hör kommunerna till skilda län, bestäms den nya kommunens namn av inrikesministeriet.

L om kommunindelning

11 kap. Ändringssökande samt ändringar av rättelsenatur

48 §. Särskild besvärsmätt. Over beslut av kommunal myndighet, vilket fattats efter det beslut om ändring i kommunindelningen beträffande kommunen givits, men innan ändringen trätt i kraft, får besvär anföras även på den grund, att beslutet strider mot de grunder, på vilka ändringen baserar sig, eller står i strid med stadgandena i 45 §.

Besvärsmätt tillkommer även annan kommun, som beröres av ändringen i kommunindelning, och medlem av denna kommun.

49 §. Sökande av ändring i statsrådets, inrikesministeriets och länsstyrelsens beslut. (6.11.1992/980) I beslut av statsrådet, [ministeriet för inrikesärendena] och länsstyrelse, vilket utfärdats med stöd av denna lag, får ändring sökas på sätt i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) stadgas.

Beslut om ändring i kommunindelning anses ha blivit tillkännagivet då beslutet har publicerats i författningssamlingen.

Besvärsmätt tillkommer den som beröres av beslutet avensom vederbörande kommun och medlem av denna.

I sådana beslut av en länsstyrelse som avses i 41 § 2 mom. får ändring dock inte sökas genom besvär. (6.11.1992/980)

Se FörvBesvL, B 4.

50 §. Ändring av rättelsenatur. [Ministeriet för inrikesärendena] äger befogenhet att göra ändring av rättelsenatur i statsrådets eller ministeriets med stöd av denna lag utfärdade beslut.

Se § 14 mom. 2.

12 kap. Kommunindelning och andra indelningar

51 §. Ändringar i judiciell och administrativ indelning. Då kommun eller lägenhet, del av lägenhet eller område med stöd av beslut om ändring i kommunindelning överföres till kommun, som hör till annan domkrets eller annat förvaltningsområde, föranleder beslutet, om icke annorlunda särskilt bestämmes, motsvarande ändringar i judiciell indelning och administrativ områdesindelning, räknat från samma tidpunkt.

Se RF § 50, A 1. Jfr KL 13:3, E 3 (II).

52 §. Kameral indelning. Lantmäterikontor skall draga försorg om att ändringar, som motsvarar beslut om ändring i kommunindelning eller om sträckningen för kommunens områdes grän, vidtages i den kamerala indelningen och om ändringarnas införande i jordregistret. Vid behov skall lantmäterikontoret även vidtaga åtgärder för uppgång av rå mellan kommuner. Kostnaderna för rågångsförättning erlägges av statens medel.

När del av lägenhet med anledning av beslut, som avses i 1 mom., i kameralt hänseende överföres från en kommun till en annan, skall den genom styckning utbrytas till självständig lägenhet. Förärrättningskostnaderna erlägges av statens medel.

Har kommunal och kameral indelning kommit att avvika från varandra till följd av en lantmäteriförättning eller annars av något annat än ett i 51 § nämnt skäl, skall kartverks- och dataservicebyrån bestämma om ändring av den kamerala indelningen i överensstämmelse med kommunindelningen eller, om detta inte skall anses ändamålsenligt, hos inrikesministeriet göra framställning om ändring i kommunindelningen.

L om överför

I kartverks- och i den kamerala namn besvär. Na på motsvarande.

Närmare stad delningen utfär

F om ändring

På föredragning stöd av 52 § 4 mom (73/77):

1 §. Det beslut i 52 § 3 mom. läget hos inrikesministeriet avses i sagda lagrummen finns i olika vars tjänsteområde av ändring har utfär

2 §. Anser kar enligt att ändra den kommunindelningen.

Planen skall bristret antecknade av saken till kändningsärenden (232 ten nämnda lag, st framlagda till påse tjänsteområde tillh

Ägaren till vedning mot planen. Den kartverks- och gar från det ägarens ärenden skall

3 §. Kartverks nämnda ägarna till lagen om kommunalförvaltningsärenden. derbörande kommunare samt härads

4 §. De rågånggen om kommunalförars av vederbörande

Har den i 1 me eller inrikesminister beslutet vunnit lag

Den förärrättningning

5 §. Har det be te är lägenhet skall utföras en förärrättning görs över den min

areal fördelas mellan område som inte skall överföras till

rättning där rå u mindre delen eller över hela området

fördelas mellan de delar iaktas vad sningarna betalas a

Även i fall där terenhett till annan riets beslut om str

tillämpliga delar v

6 §. Sedan de till en annan som slut enligt 52 § 3 n

jordregistret eller byrån till registre

sända ett jordregis da registerenheter gisterutdraget sån

fallighet tillställs som stadgas i 26 § icke konstituerat delägarna.

7 §. Denna fö na förordning upring i kameral ind

ändringar av
lut av kommun
beslut om änd
de kommunen
får besvär an
strider mot de
sig, eller står
kommun, som
ing, och med

lets, inrikesmi
1.1992/980) i
rikesärendena
stöd av denna
m ändringssö
stadgas. En
ig anses ha bli
erats i författ
res av beslut
dlem av denna
i avses i 41 § 2
enom besvär

isteriet för in
ra ändring av
ums med stöd

indelningar

ministrativ indel
lägenhet eller
i kommunin
ör till annan
de, föranleder
t bestämmes
ing och admini
samma tid

ikontor skall
tsvarar beslut
n sträckning
ages i den ka
as införande i
kontoret även
n kommuner.
ges av statens

v beslut, som
rföres från en
styckning ut
ningskostna

g kommit att
måteriförrätt
i 51 § nämnt
än bestämma
en i överens
ler, om detta
esministeriet
indelningen.

I kartverks- och dataservicebyråns beslut om ändring i den kamerala indelningen får ändring inte sökas genom besvär. När beslutet verkställs skall 1 och 2 mom. på motsvarande sätt iaktas. (3.4.1992/304)

Närmare stadganden om ändring i den kamerala indelningen utfärdas genom förordning.

F om ändring i kameralt indelning 26.6.1992/567:

På föredragning av jord- och skogsbruksministern stadgas med stöd av 52 § 4 mom. lagen den 21 januari 1977 om kommunindelning (73/77):

1 §. Det beslut om ändring i den kamerala indelningen som avses i 52 § 3 mom. lagen om kommunindelning fattas eller den framställning hos inrikesministeriet om ändring i kommunindelningen som avses i sagda lagrum görs, då de berörda registerenheter eller områdena finns i olika län, av den kartverks- och dataservicebyrå inom vars tjänsteområde den lantmåteriförrättning som framkallat behovet av ändring har utförts eller där behovet av ändring har yppat sig.

2 §. Anser kartverks- och dataservicebyrån att det är ändamålsenligt att ändra den kamerala indelningen i överensstämmelse med kommunindelningen, skall den uppgöra en plan över ändring i indelningen.

Planen skall bringas de ägare till i jordregistret eller fastighetsregistret antecknade fastigheter och övriga registerenheter vilka berörs av saken till kännedom så som anges i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66). Sker delgivningen enligt 7 § 1 mom. 2 punkten nämnda lag, skall planen och de därtill hörande kartorna hållas framlagda till påseende på de kartverks- och dataservicebyråer vilkas tjänsteområde tillhörande registerenheter planen berör.

Ägaren till vederbörande registerenhet har rätt att göra anmärkning mot planen. Anmärkningen skall göras skriftligen och tillställas den kartverks- och dataservicebyrå som uppgjort planen inom 30 dagar från det ägaren med stöd av 22 § lagen om delgivning i förvaltningsärenden skall anses ha fått del av planen.

3 §. Kartverks- och dataservicebyrån skall delge de i 2 § 2 mom. nämnda ägarna till registerenheter det beslut som avses i 52 § 3 mom. lagen om kommunindelning så som anges i lagen om delgivning i förvaltningsärenden. Dessutom skall en kopia av beslutet sändas till vederbörande kommunstyrelse, domare i domsagan eller fastighetsdomare samt härads registerbyrå.

4 §. De rågångs- och styckningsförrättningar som avses i 52 § lagen om kommunindelning samt de förrättningar som avses i 5 § utförs av vederbörande lantmåteribyrå.

Har den i 1 mom. nämnda förrättningen föranletts av statsrådets eller inrikesministeriets beslut, kan förrättningen inte utföras förrän beslutet vunnit laga kraft.

Den förrättning som avses i 1 mom. skall utföras i brådska ordning.

5 §. Har det bestämts att en del av en sådan registerenhet som inte är lägenhet skall överföras till en annan kommun, skall på området utföras en förrättning där rån uppgås mellan delarna, gränskarta uppgörs över den mindre delen samt beräknas hur ifrågavarande enhets areal fördelas mellan delarna. Har det bestämts att en del av ett sådant område som inte antecknats i jordregistret eller fastighetsregistret skall överföras till annan kommun, skall på området utföras en förrättning där rån uppgås mellan delarna, gränskarta uppgörs över den mindre delen eller, om det inte från förut finns en karta över området, över hela området, samt beräknas hur ifrågavarande områdes areal fördelas mellan delarna. I övrigt skall vid förrättningarna i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas om styckning. Kostnaderna för förrättningarna betalas av statens medel.

Även i fall där överföringen av en del av ett område eller en registerenhet till annan kommun beror på statsrådets eller inrikesministeriets beslut om sträckningen för kommunens områdes gräns, gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 1 mom.

6 §. Sedan de överföringar av registerenheter från en kommun till en annan som föranletts av kartverks- och dataservicebyråns beslut enligt 52 § 3 mom. lagen om kommunindelning har antecknats i jordregistret eller fastighetsregistret, skall kartverks- och dataservicebyrån till registerenhetsens ägare och vederbörande kommunstyrelse sända ett jordregister- eller fastighetsregisterutdrag över den överförda registerenheten. Har registerenheten flera ägare, racker det att registerutdraget sänds till en av dem. Ett registerutdrag som gäller samfällighet tillställs ett konstituerat delägarlag med iakttagande av vad som stadgas i 26 § 1 mom. lagen om samfälligheter (758/89) och ett icke konstituerat delägarlag genom att utdraget sänds till någon av delägarna.

7 §. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1992. Genom denna förordning upphävs förordningen den 26 augusti 1977 om ändring i kameralt indelning (637/77).

13 kap. Övriga stadganden

53 §. Åland. I landskapet Åland kan landskapsstyrelsen göra framställning om ändring i kommunindelning och om ändring eller bestämmande av kommuns namn. Har framställningen gjorts eller initiativet tagits av annan myndighet, skall landskapsstyrelsen höras i ärendet.

Se Självstyrelse för Åland, A 41.

54 §. Ikraftträdande. Denna lag träder i kraft den 1 april 1977. Genom densamma upphäves lagen den 19 maj 1925 om ändring i kommunal indelning (180/25).

Nr 484

Lag**om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet**

Given i Helsingfors den 28 juni 1996

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §*Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på tjänsteinnehavare vid kommuner och samkommuner, om inte annorlunda stadgas i någon annan lag eller avtalas med stöd av lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (669/70).

Vad denna lag stadgar om kommuner gäller också samkommuner.

2 §*Förbud mot diskriminering*

En kommun får när en tjänst besätts eller medan ett tjänsteförhållande fortgår inte utan vägande och godtagbart skäl försätta en sökande eller en tjänsteinnehavare i en ofördelaktig ställning på grund av

1) ras, nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuell inriktning eller hälsotillstånd eller

2) religion, samhälleliga åsikter, politisk eller facklig verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet.

3 §*Tjänsteförhållande för viss tid*

En tjänsteinnehavare kan anställas för att sköta en tjänst eller i ett tjänsteförhållande för viss tid, om arbetets art, ett vikariat, skötsel av uppgifter som hör till en vakant tjänst, praktik eller någon annan jämförbar

omständighet förutsätter ett tjänsteförhållande för viss tid.

En tjänsteinnehavare som har anställts för viss tid utan någon sådan grund som stadgas i 1 mom. eller som utan giltigt skäl upprepade gånger i följd har anställts för viss tid har när tjänsteförhållandet avslutas rätt att få en ersättning som motsvarar lön för minst sex och högst 24 månader. Yrkande på ersättning skall framföras inom sex månader från det att tjänsteförhållandet avslutades.

4 §*Prövotid*

När en tjänst besätts kan det bestämmas att en högst sex månader lång provotid skall tillämpas i tjänsteförhållandet. Under provotiden kan vardera parten upplösa tjänsteförhållandet med omedelbar verkan. Tjänsteförhållandet får inte upplösas på de grunder som avses i 2 § eller i övrigt på osakliga grunder.

5 §*Ombildning av tjänsteförhållande till tjänsteförhållande på deltid*

Kommunen kan, på de grunder på vilka tjänsteförhållandet kan sägas upp, ensidigt ombilda tjänsteförhållandet till ett tjänsteförhållande på deltid från utgången av uppsägningstiden.

En kommun som behöver nya tjänsteinnehavare för liknande uppgifter i ett tjänsteförhållande på heltid, skall i första hand erbjuda

RP 44/96

FvUB 10/96

RSv 99/96

da en deltidanställd tjänsteinnehavare en möjlighet att övergå till ett sådant tjänsteförhållande, förutsatt att tjänsteinnehavaren på förhand skriftligen har uttryckt önskemål om ett tjänsteförhållande på heltid och att han uppfyller behörighetskraven för tjänsteförhållandet.

6 §

Uppsägningsgrunder som beror på tjänsteinnehavaren

En kommun får inte säga upp ett tjänsteförhållande av något skäl som beror på tjänsteinnehavaren, om inte skälet är synnerligen vägande.

Ett synnerligen vägande skäl är åtminstone inte

1) sjukdom, lyte eller kroppsskada, om inte följden härav har varit en väsentlig och bestående nedgång i tjänsteinnehavarens arbetsförmåga,

2) graviditet eller förlossning,

3) att tjänsteinnehavaren enligt beslut av en tjänsteinnehavarförening deltagit i en stridsåtgärd som föreningen genomfört, och inte heller

4) tjänsteinnehavarens politiska, religiösa eller andra åsikter eller deltagande i samhälls- eller verksamhet eller föreningsverksamhet.

7 §

Uppsägningsgrunder som avser ekonomin och produktionen

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp om tjänsteinnehavarens uppgifter av ekonomiska skäl, omorganiseringar inom kommunen eller enheten i fråga eller av någon annan jämförbar orsak har minskat väsentligt och inte endast tillfälligt. En uppsägning förutsätter dessutom att tjänsteinnehavaren med beaktande av yrkesskicklighet och förmåga inte skäligen kan placeras i en annan tjänst eller anställas i ett arbetsförhållande med uppgifter som inte väsentligt avviker från tjänsteinnehavarens uppgifter eller utbildas för nya uppgifter.

Någon grund för uppsägning enligt 1 mom. anses åtminstone inte föreligga då

1) uppsägningen har föregåtts eller följts av att en ny person har anställts i liknande uppgifter, och ändringar i kommunens verk-

samhetsbetingelser inte har inträffat under samma tid,

2) den omorganisering av arbetsuppgifterna som har uppgivits som orsak till uppsägningen i själva verket inte minskar de uppgifter som kommunen kan erbjuda eller ändrar uppgifternas art,

3) som orsak till uppsägningen har uppgivits anskaffning av maskiner eller anläggningar, men tjänsteinnehavaren med hänsyn till sin yrkesskicklighet kunde ha utbildats i användningen av dessa maskiner och anläggningar genom kommunens försorg, eller

4) som orsak till uppsägningen har uppgivits kostnadsbesparing genom minskning av arbetskraften, men denna besparing är så liten att den inte med beaktande av kommunens och tjänsteinnehavarens förhållanden kan anses vara den verkliga orsaken till uppsägningen.

8 §

Särskilt uppsägningskydd

En tjänsteinnehavare som har beviljats tjänstledighet på grund av särskild moderskapsledighet, moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller vårdledighet har samma uppsägningskydd som en arbetstagare har enligt lagen om arbetsavtal. Detsamma gäller för en tjänsteinnehavare som är gravid eller kommer att utnyttja sin rätt till de ovan nämnda ledigheterna.

En förtroendemens tjänsteförhållande kan sägas upp endast om majoriteten av de tjänsteinnehavare och arbetstagare vars förtroendeman han är ger sitt samtycke eller om arbetet upphör helt och hållet och inget annat arbete som motsvarar hans yrkesskicklighet kan ordnas.

9 §

Uppsägningstid

När en kommun säger upp en ordinarie tjänsteinnehavares tjänsteförhållande är uppsägningstiden minst

1) en månad, om anställningsförhållandet har pågått i högst ett år,

2) två månader, om anställningsförhållandet har pågått utan avbrott i över ett men i högst fem år,

3) tre månader, om anställningsförhållan-

det har pågått utan avbrott i över fem men högst nio år,

4) fyra månader, om anställningsförhållandet har pågått utan avbrott i över nio men högst 12 år,

5) fem månader, om anställningsförhållandet har pågått utan avbrott i över 12 men högst 15 år, och

6) sex månader, om anställningsförhållandet har pågått utan avbrott i över 15 år.

När en ordinarie tjänsteinnehavare säger upp sitt tjänsteförhållande är uppsägnings-tiden minst

1) två månader, om anställningsförhållandet har pågått utan avbrott i över 10 år,

2) 14 kalenderdagar, om tjänsteförhållandet har pågått i högst ett år, och

3) en månad i övriga fall.

Uppsägningstiden i fråga om en tjänsteinnehavare som sköter en tjänst interimistiskt är för vardera parten 14 kalenderdagar och i fråga om en annan tjänsteinnehavare som är anställd för viss tid för vardera parten 30 kalenderdagar.

Uppsägningstiden börjar löpa dagen efter den då uppsägningen meddelas eller delges. På tjänsteinnehavarens begäran eller med tjänsteinnehavarens samtycke kan en kortare uppsägningstid tillämpas än som avses i 1—3 mom.

10 §

Avslutande av ett tjänsteförhållande utan uppsägning

Ett tjänsteförhållande avslutas utan uppsägning och uppsägningstid

1) då den tid för vilken tjänsteinnehavaren anställts har löpt ut,

2) oberoende av den tid för vilken en tjänsteinnehavare som sköter tjänsten interimistiskt har anställts, då den ordinarie tjänsteinnehavaren återgår i tjänsteutövning om denne med stöd av lag eller bestämmelser har rätt att återgå i tjänsteutövning.

3) då det uppdrag för vilket tjänsteinnehavaren anställts är slutfört,

4) då tjänsteinnehavaren har beviljats invalidpension tills vidare enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, vid utgången av den kalendermånad då tjänsteinnehavarens rätt till lön för tjänstledighetstiden har upphört enligt det

tjänstekollektivavtal som tillämpas på tjänsteinnehavaren eller om kommunen har fått vetskap om pensionsbeslutet senare, vid utgången av den månad beslutet delgavs, eller

5) då myndigheten i fråga beslutar att inte fastställa det i tjänstestadgan avsedda villkorliga valet av tjänsteinnehavaren, från och med den dag som följer på den dag då beslutet att inte fastställa valet delgavs.

Om en ordinarie eller tillfällig tjänsteinnehavare i en kommun förordnats att sköta en vakant tjänst eller ett vikariat kan förordnandet när som helst återkallas, varvid tjänsteinnehavaren är skyldig att omedelbart återgå till sin tidigare tjänst eller sitt tidigare tjänsteförhållande med därtill hörande löneförmåner. Återkallandet träder i kraft omedelbart.

11 §

Upplösning av tjänsteförhållande

Tjänsteinnehavarens tjänsteförhållande kan upplösas omedelbart, om tjänstemannen gör sig skyldig till grovt brott mot sin tjänsteplikt eller försummar den.

Tjänsteinnehavaren kan, om inte omständigheterna ger anledning till någon annan bedömning, upplösa ett tjänsteförhållande i synnerhet i följande fall:

1) om kommunen vilseledde tjänsteinnehavaren i något väsentligt hänseende när han valdes till tjänsteförhållandet,

2) om tjänsteinnehavarens goda anseende eller moral äventyras på grund av tjänsteförhållandet,

3) om en företrädare för arbetsgivaren grovt kränker tjänsteinnehavarens eller en familjemedlems ära eller brukar våld mot dem,

4) om arbetsgivaren eller dennas ställföreträdare genom sin likgiltighet äventyrar säkerheten på arbetsplatsen,

5) om tjänsteinnehavaren inte ges tillräckligt med arbete, samt

6) om lönen inte utbetalas enligt avtal.

12 §

Hur upplösningrätten förfaller

Rätten att upplösa ett tjänsteförhållande förfaller, om inte skälet därtill redan före det har förlorat sin betydelse, en vecka efter att den myndighet som beslutar om upplösandet har fått kännedom om orsaken till upplösan-

det eller, om skälet är av fortgående art, från det kännedom erhållits om att det bortfallit. Om ett giltigt hinder för upplösning föreligger, får tjänsteförhållandet upplösas inom en vecka efter att hindret bortföll.

13 §

Förfarandet när ett tjänsteförhållande avslutas

Ett tjänsteförhållande kan ömsesidigt skriftligen sägas upp så att det upphör efter uppsägningstiden eller upplösas utan uppsägningstid. Innan kommunen säger upp eller upplöser tjänsteförhållandet skall tjänsteinnehavaren beredas tillfälle att bli hörd om orsakerna till att tjänsteförhållandet avslutas jämte motivering. Grunden för den uppsägning eller upplösning som kommunen verkställer skall antecknas i protokollet.

Beslutet om att tjänsteförhållandet har sagts upp eller upplösts skall delges tjänsteinnehavaren personligen. Är detta inte möjligt får ett beslut om att tjänsteförhållandet sagts upp delges per post genom att det sänds till den adress som tjänsteinnehavaren har uppgett eller som annars är känd.

Då ett beslut om uppsägning av ett tjänsteförhållande sänds per post, anses uppsägningen av tjänsteförhållandet ha ägt rum den sjunde dagen efter att beslutet har postats. Är tjänsteinnehavaren på semester eller har han en minst två veckor lång fritidsperiod på grund av utjämning av arbetstiden, anses tjänsteförhållandet dock ha blivit uppsagt tidigast dagen efter semesterns eller fritidsperiodens sista dag.

14 §

Fortsättning av tjänsteförhållande

Tjänsteinnehavarens tjänsteförhållande fortsätter utan avbrott om tjänsteinnehavaren enligt ett lagakraftvunnet beslut har sagts upp eller tjänsteförhållandet upplösts utan att en sådan grund finns för att säga upp eller upplösa tjänsteförhållandet som stadgas i denna lag.

Om ett beslut om att ett tjänsteförhållande sägs upp eller upplöses har upphävts till följd av ett rättelseyrkande eller besvär på andra grunder än de som avses i 1 mom. och en behörig kommunal myndighet genom ett nytt beslut har avslutat tjänsteförhållandet

och detta beslut har vunnit laga kraft, anses tjänsteförhållandet ha avslutats enligt det första beslutet i ärendet, om inte något annat följer av uppsägningstiden.

15 §

Återanställning av uppsagd tjänsteinnehavare

Om en kommun har sagt upp en ordinarie tjänsteinnehavare enligt grunderna i 7 § och inom nio månader efter utgången av uppsägningstiden behöver en tjänsteinnehavare för ett tjänsteförhållande med liknande uppgifter som är i kraft tills vidare eller över sex månader, skall kommunen höra sig för hos den lokala arbetskraftsmyndigheten huruvida uppsagda tjänsteinnehavare söker arbete genom denna myndighets förmedling och, om så är fallet, i första hand erbjuda arbete åt uppsagda tjänsteinnehavare som uppfyller behörighetskraven.

En kommun som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar att uppfylla sina skyldigheter enligt 1 mom., skall ersätta en tjänsteinnehavare för den skada som härigenom uppkommit.

16 §

Avgångsålder

En ordinarie tjänsteinnehavares avgångsålder är hans ålderspensionsålder.

En tjänsteinnehavares tjänsteförhållande upphör utan uppsägning vid utgången av den kalendermånad under vilken han uppnår avgångsåldern. Den myndighet som anställer en tjänsteinnehavare kan på dennes begäran eller med hans samtycke bevilja tjänsteinnehavaren rätt att kvarstå i tjänsten en viss tid efter uppnådd avgångsålder.

17 §

Permittering

Om en kommun kan säga upp eller upplösa ett tjänsteförhållande, har den rätt att permittera tjänsteinnehavaren så att tjänsteutövningen och betalningen av lönen avbryts tills vidare eller för en viss tid medan tjänsteförhållandet i övrigt består. Tjänsteinnehavaren kan på nämnda sätt permitteras för högst 90 dagar, om uppgifterna tillfälligt har minskat och kommunen inte skäligen

kan ordna andra uppgifter eller någon utbildning som lämpar sig för kommunens behov.

Genom tjänstekollektivavtal kan det överenskommas om en kortare permittering för viss tid än den längsta tillåtna tiden på 90 dagar som avses ovan i 1 mom. Medan ett tjänsteförhållande består kan en överenskommelse på initiativ av tjänsteinnehavaren eller kommunen träffas om permittering av tjänsteinnehavaren.

Har en tjänsteinnehavare permitterats tills vidare, skall han underrättas om att tjänsteutövningen återupptas minst en vecka tidigare, om inte något annat har överenskommits. Permitteringen hindrar inte tjänsteinnehavaren från att ta något annat arbete för permitteringstiden.

Om ett beslut om permittering har upphävt till följd av ett rättelseyrkande eller besvär på andra grunder än de som avses i 1 mom. och en behörig kommunal myndighet genom ett nytt beslut har beslutat om samma permittering och detta beslut har vunnit laga kraft, anses permitteringen ha verkställts enligt det första beslutet, om inte något annat följer av delgivningstiden för det första beslutet eller på grund av att permitteringen återkallas.

18 §

Uppsägning av tjänsteförhållande i samband med permittering

En permitterad tjänsteinnehavare är berättigad att utan uppsägningstid säga upp sitt tjänsteförhållande så att det upphör när som helst under permitteringstiden, dock inte under den sista veckan före permitterings slut, om han känner till när permitteringen skall upphöra. Om något annat har avtalats är avtalet ogiltigt.

Om permitteringen har trätt i kraft utan att tjänsteinnehavaren har fått tillgodogöra sig en uppsägningstid enligt 9 § 1 mom. och kommunen säger upp tjänsteinnehavaren innan permitteringen upphör, har tjänsteinnehavaren rätt till ersättning för den lön för uppsägningstiden eller en del av den som han gått miste om, om inte något annat har överenskommits.

Om permitteringen har trätt i kraft utan att tjänsteinnehavaren har fått tillgodogöra sig någon uppsägningstid på grund av att tjäns-

teförhållandet avslutas, och permitteringen gäller tills vidare och har varat i minst 200 kalenderdagar utan avbrott, har den permitterade tjänsteinnehavaren om han säger upp tjänsteförhållandet rätt till ersättning för den lön för uppsägningstiden eller en del av den som han gått miste om på samma sätt som när kommunen säger upp tjänsteförhållandet, om inte kommunen inom en vecka efter uppsägningen erbjuder tjänsteinnehavaren arbete eller något annat har avtalats.

19 §

Permitteringsförfarande

Sedan kommunen blivit medveten om att permittering är nödvändig skall den omedelbart och om möjligt senast tre månader före permitterings början tillställa förtroendemannen och, om permitteringen gäller minst tio tjänsteinnehavare, även Arbetskraftsmyndigheterna ett förhandsmeddelande om permitteringen. I förhandsmeddelandet skall nämnas permitterings orsak, beräknade begynnelsedag och längd samt en uppskattning av antalet permitterade tjänsteinnehavare inom varje yrkesgrupp.

Meddelandet om permittering skall ges tjänsteinnehavaren minst 14 dagar innan permitteringen börjar. Meddelandet om permittering skall ges tjänsteinnehavaren personligen, om inte kommunen och förtroendemannen kommer överens om något annat. I meddelandet skall nämnas orsaken till permitteringen, begynnelsedagen och tidsbestämd permitterings längd samt, i fråga om permittering tills vidare, denna permitterings beräknade längd. Tjänsteinnehavaren skall på begäran ges ett skriftligt intyg över permitteringen. Meddelandet om permittering skall delges den ovan avsedda förtroendemannen och, om permitteringen gäller minst tio tjänsteinnehavare, även Arbetskraftsmyndigheterna.

Genom tjänstekollektivavtal kan permitteringsförfarandet även avtalas på något annat sätt.

20 §

Avstängning från tjänsteutövning

Utöver vad som stadgas i någon annan lag kan en tjänsteinnehavare avstängas från

tjänsteutövning för den tid som tjänsteinnehavaren av skäl som beror på honom själv inte kan utföra sina tjänsteåligganden på behörigt sätt, förutsatt att tjänsteinnehavaren inte har beviljats tjänstledighet eller semester för denna tid.

21 §

*Ordningen för behandling av
ersättningsanspråk*

Krav på ersättning som avses i 3 § 2 mom., 15 § 2 mom. och 18 § 2 och 3 mom. behandlas som förvaltningsstvistemål vid länsrätten.

22 §

Ordningen för behandling av besvär

Besvär över uppsägning, upplösning av tjänsteförhållande, ombildning av tjänsteförhållande till tjänsteförhållande på deltid och avstängning från tjänsteutövning skall behandlas som brådska vid länsstyrelsen och högsta förvaltningsdomstolen.

Helsingfors den 28 juni 1996

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996.

Om ett ärende som avses i denna lag är anhängigt när lagen träder i kraft, tillämpas de stadganden och bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Lagens 3 och 4 §§ och 9 § 1 mom. 1 punkten och 2 mom. 2 punkten tillämpas enbart på tjänsteförhållanden som har inletts efter att denna lag trädde i kraft. Lagens 15 § och 18 § 2 mom. tillämpas enbart på en sådan uppsägning av ett tjänsteförhållande som har delgivits så som avses i 13 § efter att denna lag trädde i kraft. Det som stadgas i 18 § 3 mom. tillämpas också på permitteringar som inletts innan lagen trädde i kraft. När de kalenderdagar som avses i momentet räknas skall dock endast de permitteringsdagar beaktas som infaller efter att lagen trädde i kraft.

Om en förordning som innan denna lag trädde i kraft utfärdats med stöd av en lag innehåller stadganden som avviker från denna lag skall dessa stadganden tillämpas i stället för denna lag.

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jan-Erik Enestam